

Pe ecranul aparatului a apărut imaginea neașteptată! Acest învingător și perseverent colectiv de ingineri și tehnicieni al Laboratorului central din cadrul Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor a izbândit. O dată cu el, a izbucnit și prima stație experimentală de televiziune din țara noastră!
Fotografie de A. LOVINES

COPERTA I: Brigada fruntașă! Pe locul de muncă al brigăzii a VI-a de pe șantierul național al tinereții Ozean Cracău, a fost înfipt steagul ce vestește tuturor izbânda tinerilor brigadieri.

COPERTA a IV-a: Rodul unei generații în regiunea Cluj. I se transmite minunata noastră artă națională. De la Domide Palagă învățat să țesea mătăsugiu covoare fiica Ana. Iar acum, măiestrul o va prelua nepoata Maria.

Fotografie de Miclea K

August douăzeci și trei

La Stalin. Prin fața tribunelor, în care se află conducătorii partidului și guvernului, oaspeți de peste hotare și numeroși invitați, timp de ore în șir au demonstrat sute de mii de oameni ai muncii din Capitala.

ÎNTÎLNIRE LA BUCUREȘTI

Calea Victoriei, colț cu strada Lemnea. Sînt martorul unei întîlniri neobișnuite. O coadă de tractoare se oprește toată la strigătele unui spectator de pe trotuar. Unul dintre cei ce conduc tractoarele se coboară să-i dea mîna să-l îmbrățișeze. Militienii încep să se agite. — Ce faceți, tovarăși? Ați oprit zeci de coame în spate!... Circulați vă rog! Într-adevăr, nu e locul și nici timpul cel mai potrivit pentru întîlniri și discuții. Coloaia își reia mersul. O oprire mai îndelungată întrarea în Piața Victoriei. Da, aici discuțiile se poate încheia în vole. Cetățeanul cu care i-a ajuns din urmă și „tractoristul” a vorbit să-i mai strîngă o dată mîna. M-am așezat alături, ascuțindu-mi indiscret urechile la conversația care se năștea. Nu mi-a fost loc ușor să deslușesc ce anume se întîmpla,

care erau sentimentele ce animaseră inimile celor doi bărbați. Dă-mi voie, iubite cititor, să nu te mai supun aceluiași supliciu. Iată ce-am aflat pînă la urmă:

Cetățeanul de pe margine se numește Ion Smărăndache și lucrează la uzinele „Ernst Thälmann” din Orașul Stalin. Cel de pe tractor, Aurel Ștefu, îi e tovarăș de muncă la aceeași întreprindere. Ion Smărăndache a fost plecat în concediu. La întoarcere, s-a oprit în București pentru a asista la demonstrația de 23 August. Pe calea Victoriei, a zărit deodată coloana de tractoare:

- Ce faci, Ștefule?
- Ce faci, Smărăndache?

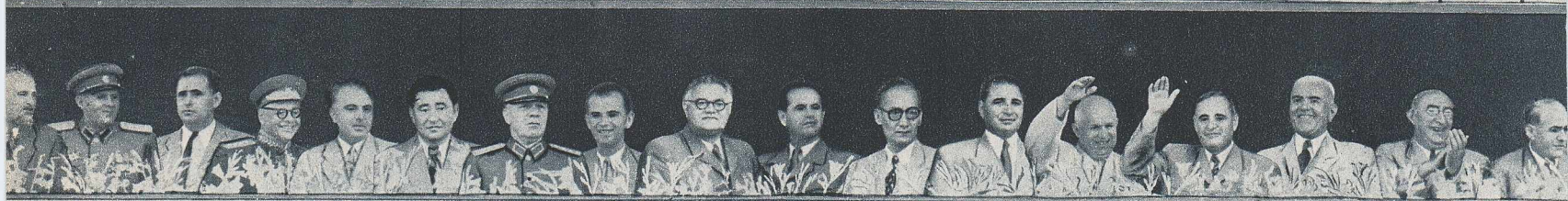
S-au apropiat și ceilalți, lăsînd tractoarele. S-au apropiat, adică, și Victor Oprea, și Dumitru Giurgiu. La plecarea sa din uzină, fabri-

cau cu toții tractorul K.D.P. Acum Smărăndache îi vede „călărind” un nou tractor, în formă finită încă necunoscut pentru el. Mult mai mare și „încălțat” cu roți mari de cauciuc. Tractorul M.T.Z.

Tovarășii lui rîd cu nespusă poftă privindu-l acum cum pipăie noua mașină, ca pe un lucru căzut din lună. Dar coloana trebuie să plece. Aproape de Statuia Aviatorilor, din nou o oprire scurtă. Ion Smărăndache se luptă cu cordonul de ordine, se ceartă cu militienii și se repede iar să cerceteze îndeaproape noul tractor. L-am zărit și mai apoi, încercînd să înduplece cu rugăminți un militian.

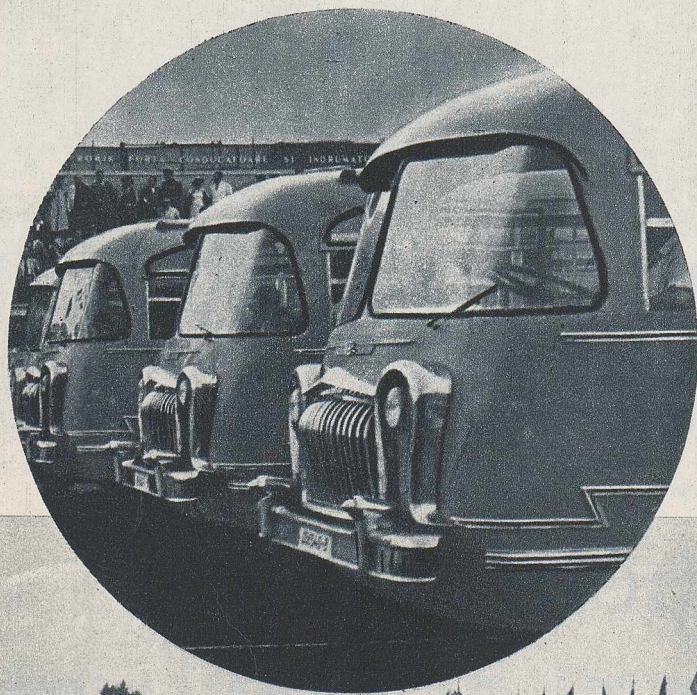
Ion Smărăndache era bucuros, dar în același timp mîniat că în lipsa sa se născuse un nou tip de tractor.

Liviu MAIOR

TRAIASCA 23 AUGUST, MAREA SARBATOARE NATIONALA A P
ZIU A ELIBERARII ROMINIEI DE SUB JUGUL

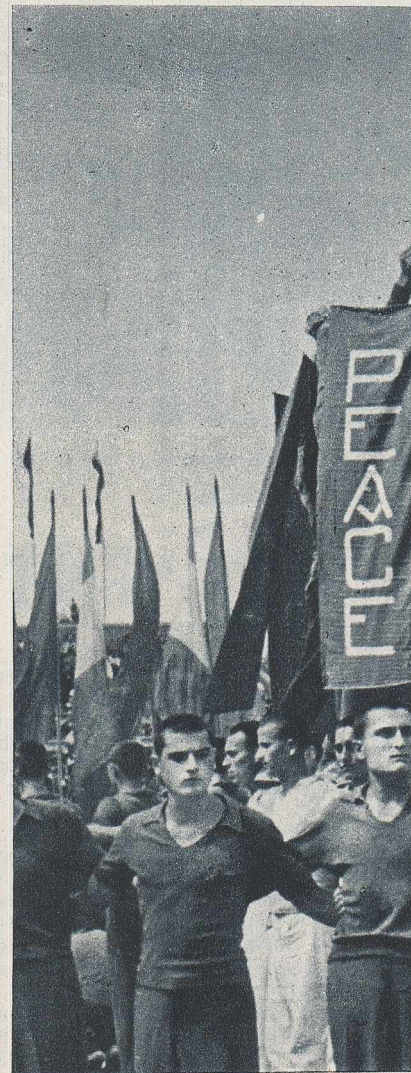
Un aspect al tribunei centrale din Piața I. V. Stalin, în timpul demonstrației oamenilor muncii. În tribună (de la stînga la dreapta): Șt. Voitec, general-colonel L. Sălăjan, general de armată I. Mihailov (R. P. Bulgaria), P. Borilă, D. Teđib (R. P. Mongolă), general de armată E. Bodnăraș, Rita Marko (R. P. Albă), M. Constantinescu, Al. Moghioroș, Ke Bo-nian (R. P. Chineză), Gh. Apostol, N. S. Hrușciov (U. R. S. S.), Gh. Gheorghiu-Dej, dr. P. Groza, M. B. M. I. Chișinevschi, Paul Scholz (R. D. Germană), dr. C. I. Parhon, Chivu Stoica, He Den Suk (R. P. D. Coreeană), C. Pîrvulescu, dr. Vaclav Skoda (R. Cehoslovă), Franciszek Jozwiak (R. P. Polonă).

În piață au apărut — stîrnind admirația tuturor celor aflați în tribune — elegantele automobile românești, mîndria harnicului colectiv de muncitori, tehnicieni și ingineri de la uzinele „Mao Tze-dun”. ←

Trupele, într-o aliniere perfectă, sînt trecute în revistă de generalul-colonel L. Sălăjan, prim locuitor al ministrului Forțelor Armate ale R.P.R., care le felicită cu prilejul marii sărbători. ↓

ANIVERSARE

Acum trei ani, am cunoscut un muncitor: Vasile Georgescu. Lucra la Atelierele Grivița Roșie. Mi-a spus:

— Tovarășe ziarist, iartă-mi graba. Vom sta de vorbă altă dată. Pentru mine ziua de azi înseamnă două lucruri deosebit de dragi: aniversarea eliberării patriei noastre și apoi... băiețelul meu împlinește azi 8 anișori.

Și atunci, uitînd că se grăbește, îmi povesti pe larg:

— Mă găseam în ateliere cînd am aflat că dictatura fascistă a fost răsturnată. Mata trebuie să știi că nimeni n-a mai rămas atunci să lucreze. Peste tot strigăte, urale, îmbrățișări. Am aruncat cît colo sculele și fuga spre căminele noastre... Adică fiecare spre cocloaba lui. Drumul îmi părea mai lung ca niciodată. Era să dau peste o vecină. Venea cu sufletul la gură: „Vasile, Vasile dragă, o mare nenorocire! Nevastă-ta se luptă cu nașterea, o să moară!” Eram prea fericit pentru a deznădăjdi în fața primejdiei. Curaj a avut și nevastă-mea care a rămas teafără și mi-a adus pe lume un băiețel. Nu știam de ce să mă bucur mai mult. Țineam pruncul în brațe și strigam întruna: „victorie, victorie!” Nevastă-mea mi-a spus atunci fericită: „băiatul nostru se va numi Victor”.

Îmi aminteam istoria aceasta privind azi, 23 August 1955, coloanele de pionieri de pe bulevardul Stalin. Il voi zări oare și pe Victor? Trebuie să se fi făcut mare, ștregarul! Pe tatăl său îl întîlnisem deseori. Pentru meritele sale ajunsese fruntaș. Locuia într-unul din blocurile muncitorești ale întreprinderii. De fiecare dată îmi vorbea cu aceeași duioșie de băiatul său.

Deodată m-am oprit. Undeva, în mijlocul coloanei de copii, l-am zărit pe Victoraș. În jurul lui se făcuse un adevărat cerc. Zeci de copii îi întindeau flori, îl strîngeau de mînă sau îl apucau de urechi. M-am apropiat.

— Ce faci, Victoraș?

Copiii m-au întrerupt cu o cascadă de strigăte:

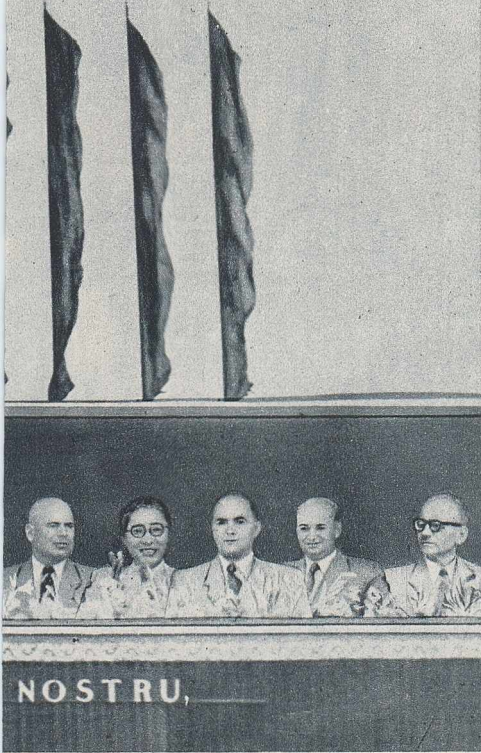
— Georgescu împlinește azi 11 ani.

Băiatul mă privea uimit. Nu mă recunoștea. Era prea tulburat ca să-și poată aduce aminte de ceva. Am trecut alături și am rămas să-l privesc. Se simțea mîndru și fericit.

Am văzut în el fericirea și viitorul unei generații întregi.

Ilarie MURGU

Fericire, o nemărginită
fericire a adevăratei
ei tinereți, descătușate
cu 11 ani în urmă...

minunat aspect din timpul demonstrației sportivilor. În timp ce răsună „Imnul Păcii”, în față, un numeros grup de sportivi de la „Dinamo” înalță un monument viu, simbol al dragostei de pace a poporul nostru și al recunoștinței față de eroicii noștri eliberatori.

↑ Marea fanfară militară din Piața Stalin a avut des-
tui „concurenți” în coloanele de demonstrații...

Minoritățile naționale din patria noastră se bucură din
plin de libertatea cucerită la 23 August 1944. →

Un aspect feeric de la serbarea pionierească ce a
avut loc în seara zilei de 24 August în parcul de la
Snagov al Casei de Oaspeți a guvernului. ↓

Ea cu ce va demonstra? E prea mică pentru a purta
tablou sau o pancartă. Dar cu un balon se rezolvă
această „problemă gravă”...

„Uraa! Din toată inima uraa, pentru făuritorii copilă
noastre fericite!”

Conferința DEZGHETULUI ATOMIC

— Insemnările unui corespondent —

de Eugen PREDA

Voianul de impresii pe care mi lăsat uriașa adunare științifică la Geneva — Conferința internațională pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice — unită pe drept cea mai mare conferință științifică a tuturor timpurilor, este atât de mare, atât de greu să te hotărăști asupra celor elemente să te oprești în întâi.

Încă din primele clipe ale sosirii la Geneva — oraș care avea să transforme pentru treisprezece zile în capitala mondială a savanților atomiști — îți puteai da seama că străvechea așezare, care a răit de pe la începutul secolului XIX-lea sub semnul a nenumărate conferințe internaționale, este prinsă de aceeași atmosferă specifică marilor întâlniri mondiale.

Pe data aceasta, un cuvânt grecesc vechi de 25 de veacuri: atomul, mina întreaga viață a Genevei. Din momentul în care coborai în tren, pe peron te întâmpinau afișe care-ți vorbeau în terente feluri despre apropiata conferință și despre expozițiile organizate cu acest prilej. Dintre măștile luate pentru o călătorie mai bună sfășurare a lucrărilor conferinței, cea mai mi-au reținut mai mult atenția: pentru a înlesni cunoașterea între savanți și posibilitatea strângerii legăturilor între ei, secretariatul conferinței a hotărât să distribuie tuturor delegaților cărți de vizită ce se prind la butonieră și care este scris numele savantului respectiv și țara căreia îi aparține; pentru a ajuta audierea expunerilor făcute în diferitele ședințe ale conferinței, s-a hotărât ca la intrarea în sala respectivă ușierul să înfășureze fiecărui participant un aparat de radio portativ, cu ajutorul căruia să poată asculta direct pe vorbitor, fie traducerea comunicării respective în una din cele patru limbi de lucru ale conferinței: rusa, engleza, franceza, spaniola.

★

Sîntem în seara din ajunul deschiderii conferinței. Negurile corărilor dindărătul munților deasupra marelui amfiteatru natural între Alpi și Jura, în care este înălțată Geneva. În oraș se lasă seară. Mai sînt doar câteva ore încă cînd oamenii de știință sosiți la Geneva își vor începe munca și o muncă fără precedent în istoria colaborării științifice internaționale.

De pe pereții marii săli a adunării din Palatul Națiunilor, cele patru imense fresce, înfrunghind pacea și munca înfrățite, au fost primele care, timp de 13 zile, au amintit savanților marea răspundere pe care ei o poartă în fața omenirii dornice de pace și progres.

Conferința, care a reunit reprezentanți ai științei din 72 de țări, a fost convocată în baza hotărîrii Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 4 decembrie 1954 cu privire la ținerea unei conferințe tehnico-științifice internaționale, cu caracter guvernamental, care să caute mijloacele de a dezvolta, prin colaborare internațională, utilizarea energiei atomice pentru scopuri pașnice. Conferința s-a ținut în condițiile începutului unei importante cotitură spre îmbunătățirea relațiilor internaționale, ca urmare a recenteii întâlniri a șefilor de guverne ale celor patru puteri; ce s-a desfășurat în iulie tot în orașul de pe malurile Lemanelor.

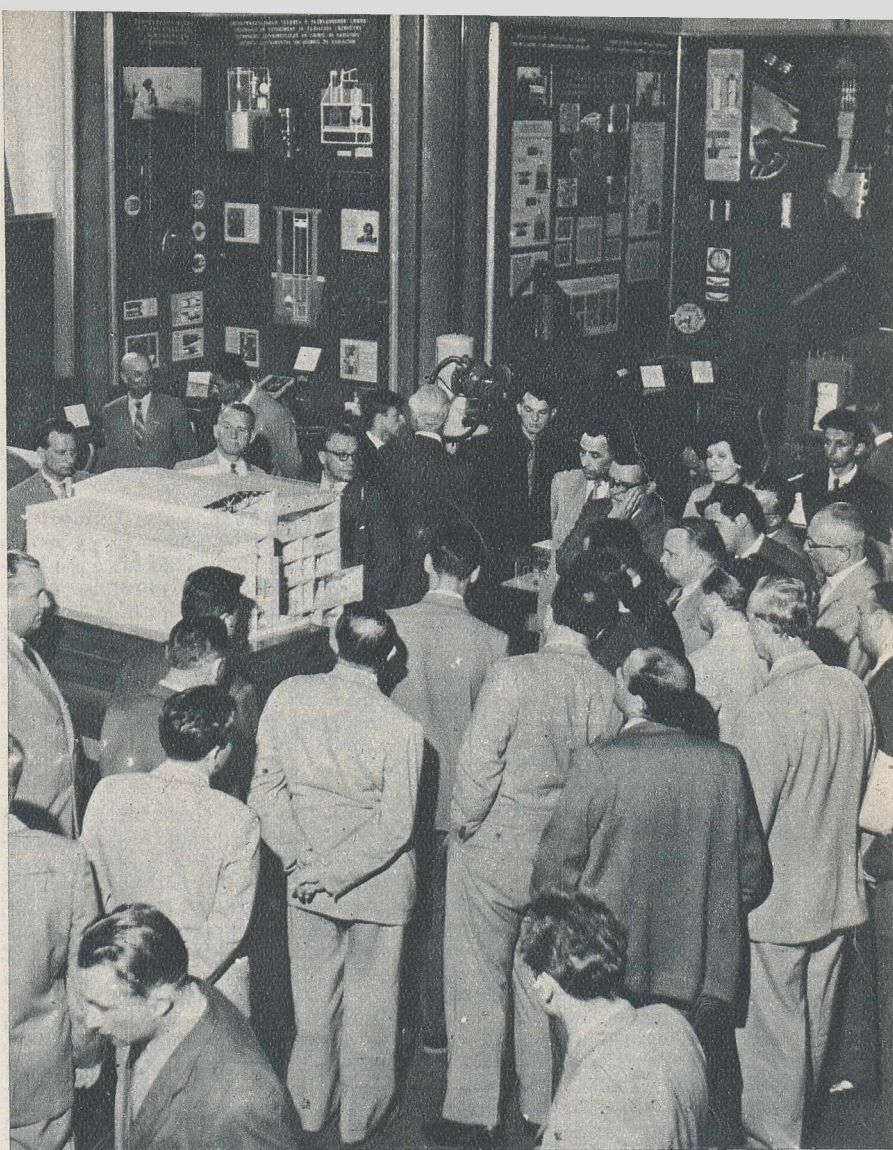
Cei peste 2.000 de savanți și colaboratori științifici care s-au înfîlțit la Geneva au reprezentat o mărturie vie a posibilității și necesității coexistenței pașnice a țărilor cu regimuri social-politice și sisteme economice deosebite. De altfel, fără schimbările survenite în relațiile internaționale în ultima vreme, o astfel de conferință nici nu ar fi putut avea loc. Este interesantă, în acest sens, declarația unui savant american, membru al delegației Statelor Unite, făcută unui corespondent de presă occidental, care l-a întrebat asupra comunicărilor delegației sale: „În urmă cu șase luni — a răspuns savantul american — dacă am fi vorbit altora despre aceste chestiuni, ori am fi câștigat mulți bani, ori ne-ar fi așteptat scaunul electric”

★

Luni 12 august 1955 — orele 8 dimineața.

Pe străzile Genevei, au început să se scurgă, înspre marginea nordică a orașului, șiruri, șiruri de mașini ce duceau pe delegații la Palatul Națiunilor. Circulația în oraș a fost atât de intensă, încît la intersecțiile principale vehiculele erau dirijate prin megafoane.

Orele 10,15. Delegații sosiți la conferință se îndreaptă spre marea sală a adunării din Palatul Națiunilor. Ei străbat un culoar format

Un succes deosebit l-a avut, în zilele Conferinței, pavilionul sovietic de la Expoziția tehnico-științifică de folosire a energiei atomice în scopuri pașnice organizată la Geneva de către Academia de Științe a U. R. S. S. În fotografie: numeroși vizitatori, mai ales oameni de știință din diferite țări, studiind macheta albă a uzinei electrice pe bază de energie atomică, cu un potențial de 5000 kw, construită în U.R.S.S.

nu din vreo gardă militară sau polițienească, ci dintr-o armată de fotoreporteri și ziariști.

Orele 10,30 Parterul și balconul sînt invadate de fotoreporteri cinematografici care se pregătesc să prindă pe pelicule, momentul deschiderii conferinței. Marea sală în formă dreptunghiulară are o capacitate de circa 3.000 de locuri și e plină pînă la refuz.

La masa prezidiului, iau loc secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, președintele Confederației elvețiene, președintele conferinței, profesorul indian Bhabha și secretarul ei general, Whitman (S.U.A.). O lovitură de ciocan vestește începerea conferinței. Profesorul Bhabha dă cuvîntul președintelui Confederației elvețiene, M. Petitpierre, care urează bun venit în Elveția participanților la conferință. Ia cuvîntul, apoi, secretarul general al Organizației Națiunilor Unite care spune între altele: „Prin concepția și hotărîrile adoptate, această întâlnire e fără îndoială o conferință științifică, dar schimbul de vederi între specialiști atîi de eminenti nu poate să nu aibă consecințe economice și sociale — și sînt convins și politic — de mare amploare. Sînt sigur că colaborarea tuturor savanților va avea ca efect atenuarea tensiunii”.

După ce au fost citite telegramele trimise conferinței de către primii miniștri ai Franței, Indiei, Uniunii Sovietice, Angliei, și de către președintele S.U.A., a luat cuvîntul profesorul Bhabha, care,

și-a consacrat discursul problemei surselor de energie și perspectivelor folosirii energiei atomice în scopuri pașnice.

Conferința internațională pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice, „dezghetul atomic”, cum o numeau unele ziare occidentale, începuse.

★

Despre marea cucerire a genului uman, posibilitatea folosirii energiei atomice, s-a spus adeseori că reprezintă cea mai importantă descoperire de la primul foc aprins de omul preistoric și pînă astăzi. O asemenea comparație nu este cîtuși de puțin exagerată. E suficient să amintim că aplicațiile energiei atomice sînt nelimitate și că resursele uranifere reprezintă o energie disponibilă de zeci de miliarde de ori mai mare decît cea a rezervelor cunoscute de petrol și de huiță. Nu ne putem îndoi că populația globului — care va număra pînă la sfîrșitul secolului, potrivit calculului specialiștilor, 3,5 pînă la 5 miliarde de oameni — va apela cu insistență la infinitele resurse pe care le oferă dezintegrarea nucleului atomic al materiei.

Despre folosirea energiei nucleare se poate spune însă ceea ce afirma Esop în antichitate despre limbă: „După felul cum este folosită ea poate fi cel mai rău sau cel mai bun lucru”.

Fiecare zi a conferinței, fiecare dintre cele peste 1.000 de comuni-

cări ale savanților lumii au adus noi și noi mărturii asupra posibilităților imense ce se deschid în fața cercetărilor științifice în vederea folosirii inepuizabilelor forțe ale atomului în slujba vieții.

O adevărată explozie de entuziasm a prilejuit prezentarea raportului savantului sovietic Blohinteț asupra centralei atomo-electrice a Academiei de Științe a Uniunii Sovietice — prima centrală de acest fel din lume. Participanții la conferință au aflat cu deosebit interes că energia furnizată de centrala atomo-electrică sovietică costă tot atît cît și cea furnizată de o centrală care folosește combustibil convențional, că exploatarea centralei atomo-electrice s-a dovedit a fi un lucru mai simplu decît punerea în funcțiune a unei centrale de tip clasic (cu cărbune) și că, pe baza experienței acumulate pînă acum, se vor putea realiza pe deplin centrale atomo-electrice de același tip, avînd însă o putere instalată mult mai mare. Asemenea centrale vor intra în funcțiune în U.R.S.S. în anii viitorii.

Interes deosebit a stîrnut faptul că centrala atomo-electrică sovietică consumă zilnic o cantitate de treizeci de grame de uraniu, în timp ce o termo-centrală de aceeași capacitate consumă în același timp circa 100 tone de cărbune.

Impresionante au fost deasemeni realizările comunicate de oamenii de știință sovietici în privința luptei lor împotriva tumorilor maligne, a cancerului. Imi amintesc cît de emoționați am fost toți cei care am vizionat o serie de proiecții, înfățișînd bolnavii de cancer care apoi s-au vindecat. Am văzut fotografia unui bolnav de cancer la nas, a cărui față era completamente desfigurată. După un îndelungat și perseverent tratament cu izotopi radioactivi, bolnavul s-a vindecat și, văzîndu-i fotografia după vindecare, cu greu îți puteai închipui că el a avut o asemenea boală îngrozitoare.

S-a făcut la Geneva în acele zile de august un bilanț și s-a deschis o perspectivă cum nu a mai cunoscut omenirea. Nu se poate să nu fim mîndri că la o asemenea întrunire științifică epocală s-a aflat prezentă și țara noastră. Cele zece comunicări cu care a participat Republica Populară Romîna la conferință sînt rodul muncii asidue depuse de cercetătorii noștri. Prezența R.P.R. la conferința de la Geneva confirmă faptul că regimul democrat-popular, descătușînd posibilitățile creatoare ale poporului, creînd condițiile cele mai prielnice dezvoltării științei, a făcut cu putință ca și țara noastră să-și poată aduce, cu ajutorul generos al Uniunii Sovietice, contribuția la lupta pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice. Imi amintesc de un comentariu din „Gazette de Lausanne” consacrat folosirii izotopilor în medicină și în care se sublinia: „Sovieticii, romîinii, canadienii și francezii și-au adus din contribuția la diagnosticarea bolilor glandei tiroide”.

★

Cu prilejul conferinței au fost organizate la Geneva două expoziții care au fost de-a dreptul asaltate de public. Prima expoziție se numea „Atomul în slujba păcii”, și avea un caracter mai mult comercial. La ea participau 143 de firme comerciale și 9 țări. Cea de a doua expoziție avea un caracter științific, cuprinzînd domeniul cercetărilor și producției de energie atomică în scopuri pașnice. La ea participau: Uniunea Sovietică, Statele Unite, Marea Britanie, Franța, Belgia, Norvegia, Danemarca și Suedia. Pavilionul sovietic atrăgea zilnic mii de vizitatori. Cartea de impresii conține sumedenie de păreri, pe care dacă le-aș cita, ar vâdi unanimitatea elogiilor pentru realizările sovietice. Ziarul suedez „Morgen Tidningen” a rozzumat foarte bine aceste impresii cînd a scris: „Oamenii de știință au fost uimiți cînd au intrat în sala rusă a expoziției și au răzut expozitiile așezate cu gust, ilustrînd utilajul atomo-electric pentru producerea energiei electrice, tratamentul bolnavilor de cancer, comanda automată la uzinele metalurgice și chiar aparate pentru procesul de producție al berei”. De cum intrați în pavilionul sovietic, atenția își era atrasă de o machetă în alb a centralei atomo-electrice sovietice. Savanții din

Aspect de la Conferință. În rîndul al doilea delegația Republicii Populare Romîne

diferite domenii ale științei, gazetari și numeroși vizitatori asaltau cu întrebări pe specialiștii sovietici, interesîndu-se îndeaproape de felul cum este construită centrala și de modul ei de funcționare. Standul medical avea și el aproape în permanență în jurul său o masă compactă de oameni care priveau cu multă luare aminte fotografiile și diagramele arătînd folosirea izotopilor radioactivi de către medicina sovietică.

Pavilioanele celorlalte țări expuneau de asemenea lucrări interesante. Diferitele standuri din pavilionul Statelor Unite prezentau minereuri de uraniu, machete de generatoare de energie, proiecte privind folosirea energiei atomice în industrie, aparate pentru controlul radiațiilor și manipulatorii pentru analizarea la distanță a materiilor radioactive. În pavilionul Marii Britanii puteau fi văzute machete de reactori, camere de sciziune pentru detectarea neutronilor și altele.

Aflînd chiar și datesumare despre posibilitățile ce le deschide popoarelor utilizarea în scopuri pașnice a energiei atomice, oamenii pot spune cu un sentiment de demnitate: Iată începutul erei atomice, eră în care omul se va afla în deplina posibilitate de a perfecționa neîncetat tehnica industrială, de a culege cele mai bogate recolte pe care le-a dat pămîntul, de a învinge cele mai teribile boli, care mai seceră azi mii și mii de vieți! Trebuie să veghem însă ca această posibilitate să urmeze numai acest curs, ca ea să nu devină niciodată posibilitatea războiului atomic!

Imi amintesc că un ziarist american a exprimat foarte plastic scopul și importanța conferinței: „Conferința atomică de la Geneva — a spus el — are drept fel să împărtășe norul în formă de ciupercă și să pună atomul la treabă”.

★

O experiență extraordinară, fără seamăn pînă în prezent, s-a întreprins la Geneva. Oamenii pe care îi vedeam în fiecare zi din loja presei, atît de obișnuiți cu verificarea prin experiență a activității lor, au întreprins pentru prima dată marea experiență a colaborării, indiferent de concepțiile lor politice, de regimul aflat la putere în

țările de unde vin, de școlile științifice cărora le aparțin. Și a fapt este cu atît mai îmbucurător cu cît ei s-au întîlnit pentru a cuta despre una din cele mai a toare probleme din prezentul viitorului omenirii.

Printre savanții participanți conferința au domnit un conti optimism și o dorință sinceră colaborare, care s-au manifestat atît în sălile de ședință, cît și culoarele Palatului Națiunilor bar și la recepții. Numeroși savanți și-au exprimat opinia că, dato schimbului de vederi prilejuit conferința, progresele viitoare domeniului folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice vor putea grăbite.

Pe măsură ce conferința de Geneva aborda probleme de mai strictă specialitate, gazetelor li se punea în față rezolva unei ediții a secolului al douălea a problemei lui Arhime „Dați-mi un punct de sprijin și răsturna pămîntul”. Aceasta p tru că, din momentul trecerii discutarea unor chestiuni dese de o mare abstracție științifică posibilitatea redării temelor în cuctie a scăzut mult, ele cer pentru a fi înțelese, o înaltă pregătire științifică. Unul din ziar locale a surprins foarte bine stade spirit, mai ales a acelor gazetari fabricanți de „bombo de prescare care nu găseau în lucrările conrinței posibilitatea de a-și frîu liber imaginației. Într-o catură, era prezentat un ziarist carnelului în mînă, postat în faunui savant aflat între aparate extrem de complicate, care e foarte surprins de întrebarea i-a fost adresată de ziarist: „V să-mi vinzi o poantă?”...

Conferința de la Geneva m evocat simbolul unui uriaș și st lucid colocviu în care slujito celei mai noi științe s-au întîln și și-au împărtășit, într-un spirit colaborare și prietenie, nobila e periență dobîndită pe tărîmul fosirii pentru binele omului a genia descoperiri a minții omenestii: dez gregarea nucleului atomic. Cî am părăsit Geneva, după ce a văzut cum au lucrat savanții d 72 de țări, cot la cot, într-adev pentru binele umanității, mi-a putut da seama și mai bine că bună dreptate în zilele noastre s născut un nou Prometeu: energ nucleară în slujba vieții.

Un grup de delegați la cea de a 20-a sesiune a Consiliului Economic și Social al O. N. U. vizitînd pavilionul sovietic al expoziției atomice de la Palatul Națiunilor. Din grup fac parte: locțiitorul secretarului general al O.N.U., Dessoin, (al doilea din stînga); șeful delegației S.U.A., John Backer (primul din dreapta); reprezentantul permanent al R. P. F. Iugoslavia la O.N.U. dr. Ije Brilei (al treilea din stînga); ambasadorul Indiei la Praga, Virra (al treilea din dreapta) și alții.

MÎNDRIE

— Note despre delegația română la Festival —

de M. RADIAN

Fotografii de I. HANANEL

„Nu este întâmplător că minunatele dansuri românești sînt favoritele Festivalului. Purtînd și auzînd bogățiile tradiției populare, ele strălucesc de viață și culoare“.

(Din ziarul „Festival“, din 11 august 1955)

Se află în aceste cîteva cuvinte, apărute în organul central al Festivalului, un mare adevăr. Adevăr care se extinde nu numai asupra dansului, dar tot atît de bine și asupra cîntecului nostru, asupra bogăției costumelor românești și asupra măiestriei dansatorilor noștri, asupra iscusinței instrumentiștilor și a forței sportive români. Adevăr care privește, în același timp, voioșia tinerilor noștri și înalta lor ținută, toate la un loc făcînd ca delegația română la Festival să devină una dintre cele mai iubite delegații.

În limbajul concret al cifrelor, pe care conducerea delegației noastre la Festival le-a folosit la conferința de presă, succesele sînt arătate concis, în cîteva date: „Delegația noastră a repurtat succese frumoase la Festival. La concursurile internaționale, artiștii noștri au obținut 6 premii I, 9 premii II, 10 premii III și 9 mențiuni. Sportivii noștri au reușit să cucerească și ei alte 140 de medalii (dintre care 47 de aur, 36 de argint și 57 de bronz)“.

Dar cifrele nu pot decît să sublinieze unele imagini asupra comportării delegației noastre la Festival. Aceste cîteva cifre întruchipează o uriașă muncă depusă de tinerii noștri talentați, care au reprezentat cu succes poporul nostru la Varșovia.

Din capul locului, trebuie spus că toate concursurile internaționale din cadrul acestui Festival au avut o amploare ce a depășit pe cea a concursurilor celorlalte Festivaluri. La concursuri, s-au prezentat un număr imens de tineri plini de talent și bine pregătiți. Cu atît mai merituosă este performanța tinerilor noștri.

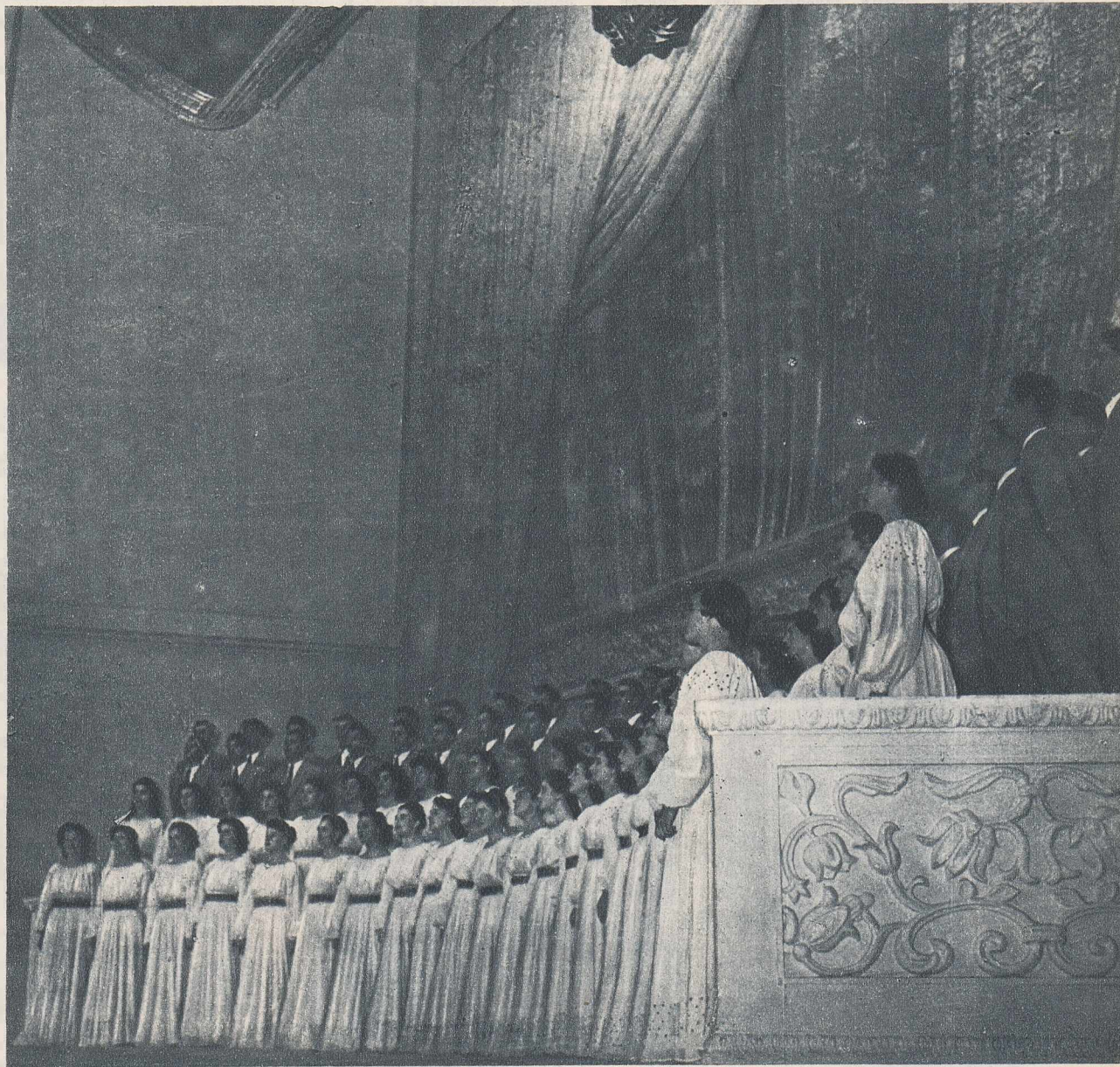
Pot însă cifrele să redea adevăratul și cel mai prețios succes al culturii și artei noastre la Festival? Nu! Neîndoiește că nu. Pentru că este foarte greu să redai felul în care zeci de mii de spectatori au primit spectacolele artiștilor noștri. Fiindcă este foarte greu să redai impresiile pe care le-a făcut delegația noastră unora dintre personalitățile cele mai eminate ale artei și culturii mondiale, pentru

Corul mixt al Ansamblului U.T.M. pe una din scenele Festivalului.

că, în sfîrșit, este foarte greu să redai stadioanele cu mulțimi freamătînde, care strigă cu entuziasm: „Hai România!“ făcînd să te simți nu la Varșovia, ci pe Stadionul Republicii sau pe „23 August“. În rîndurile de mai jos, am însemnat cîteva din imaginile legate de participarea delegației noastre la Festival. Cititorul este însă avertizat de la început că autorul nu și-a propus decît să redea unele dintre imaginile concrete ale calde aprecieri pe care zeci de mii de oameni din toate colțurile lumii au dat-o tineretului nostru.

Pușca Niculescu și Gheorghe Cotovelea, interpretînd, în cadrul concursului, un dans din „Călărețul de aramă“.

Magda Ianculescu

O fotografie în gară, la întoarcerea în București. De la dreapta la stânga: Magda Ianculescu, Valentin Teodorin, Irinel Liciu și Vladimir Orlov.

(Foto: AGERPRES)

Printre tinerii artiști al căror talent s-a relevat și a înflorit în ultimii ani, se numără și soprana Magda Ianculescu, solistă a Teatrului de Operă și Balet al R.P.R. Atît pe scena primului nostru teatru liric, cit și în străinătate, cu prilejul diferitelor turnee artistice sau în concursurile internaționale, talentata cîntăreață și-a încununat manifestările sale cu merituose succese.

Născută la Iași în anul 1929, Magda Ianculescu capătă primele cunoștințe muzicale în orașul natal, continuîndu-le apoi, începînd din anul 1947, la Conservatorul de muzică „Ciprian Porumbescu” din București, unde studiază canto.

Încă de pe băncile conservatorului, Magda Ianculescu este angajată solistă la Operă, debutînd în rolul Rosinei din opera „Bărbierul din Sevilla” de Rossini. De la primele spectacole în acest rol, ea n-a întîrziat a fi remarcată în viața noastră muzicală, datorită calităților vocale, îmbinate cu un joc de scenă deosebit de firesc și echilibrat.

Fiind înzestrată cu o voce clară de soprană lirică de coloratură, avînd un timbru cristalin, plin de expresivitate și strălucire, Magdei Ianculescu i s-au încredințat roluri de răspundere crescîndă. Astfel, ea a interpretat rolul Gildei din opera „Rigoletto” de Verdi, iar în viitoarea stagiune, o vom asculta în rolul principal din opera „Lakmé” de Délibes și în cel al Carolinei din opera „Căsătorie secretă” de Cimarosa.

De un mare succes s-a bucurat turneul făcut de Magda Ianculescu și de alți artiști în Uniunea Sovietică, în primele luni ale anului 1954. Iar la Festivalul internațional „Primăvara la Praga” din același an, Magda Ianculescu a obținut premiul al II-lea la concursul de canto.

Recent, la al V-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților ce s-a desfășurat în capitala Poloniei, Magda Ianculescu a obținut premiul al II-lea, cu care a îmbogățit lotul însemnat de distincții acordate artiștilor noștri.

Azi, se cîntă fără dirijor

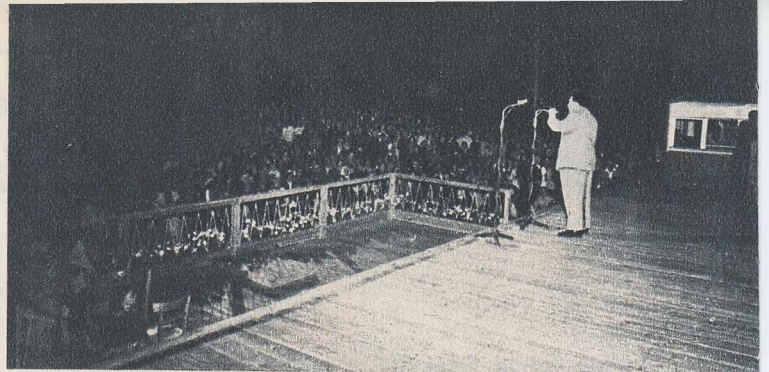
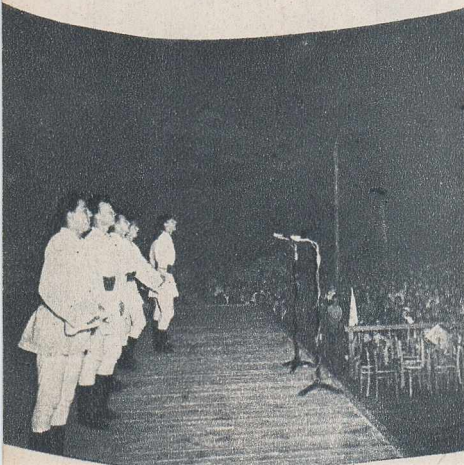
Piața Stalin este o mare de capete. În dreapta Palatului Științei și Culturii, s-a înălțat o imensă estradă, pe care se află acum dansatorii noștri. Mă uit la chipurile spectatorilor și citesc în ele entuziasmul și plăcerea pe care le încearcă. Dansurile noastre plac foarte mult, mai ales pentru că sînt vii, pentru că din ele se degajează căldură și voie bună, entuziasm și tinerțe. Dansatorii sînt rechemați de două-trei ori. Dar, în sfîrșit... Un mic răgaz, și pe scenă se ivește corul mixt al Ansamblului U.T.M. Oamenii îl cunosc și îl aplaudă cu căldură, chiar înainte de a începe

Minunatele dansuri populare românești, pline de viație și dragoste de viață, au fost călduros primite de spectatori.

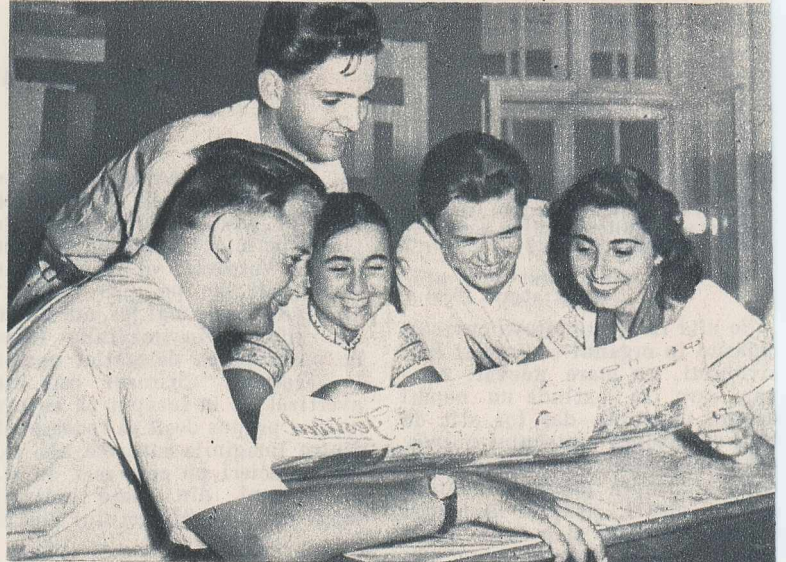
să cînte. Din primele clipe, el pune stăpînire pe auditoriu.

Știți cum se întîmplă de obicei lucrurile într-o piață mare, unde sînt strînși zeci de mii de oameni: unii se mai plimbă, alții mai discută. Ei bine, aci, lumea stă ca țintuită locului și este o liniște, să auzi musca, nu alta. Iar corul se întrece parcă pe sine. Și de fiecare dată finalul fiecărui cîntec este literalmente acoperit de ovații. Apoi, oamenii devin mai pretențioși. Au cîntecele lor favorite, pe care le-au mai auzit cîntate de Ansamblu, și iată că le revendică. La un moment dat, publicul cere să i se cînte cîntecul polonez „Kukuletzka”. Dirijorul nu se lasă prea mult rugat.

Întîlnirile cu alte delegații au prilejuit totdeauna schimburi de autografe.

Pe Mircea Crișan l-au cunoscut și îndrăgit mii și mii de varșoveni și străini

Cîtă bucurie să poți afla în ziarul „Festival” că delegația romînă are atîtea succese!
(Foto: AGERPRES)

Un succes al muzicii noastre

O știre publicată în presa cotidiană într-una din primele zile ale Festivalului aducea o veste îmbucurătoare: unul din premiile Concursului muzical internațional de la Varșovia — premiul II — a fost acordat unui compozitor din patria noastră, Emil Săculeț, pentru cîntecul „Hora Varșoviei”.

Puțin dintre noi cunosc amănunte despre acest muzician. Fiu al unui modest meseriaș din Botoșani, Emil Săculeț, dedicîndu-se muzicii, a avut de luptat nu numai cu greutățile materiale și vitregiile regimului burghez-mosieresc, dar și cu prejudecățile familiei care nu dorea un „lăutar” în sinul ei. Vioara cumpărată din micile sale economii de adolescent, lectiile, plătite apoi din modestul său salariu de funcționar, iată începuturile drăcușului său în muzică.

Primele încercări de compoziție s-au împietrit cu studiarea și culegerea pasionată a folclorului muzical evreesc din țara noastră, domeniu în care, după eliberarea de sub jugul fascist, va aduce un aport pretios în calitate de colaborator al Institutului de Folclor.

Abia după 23 August 1944, Emil Săculeț a putut să se dedice cu totul muzicii, ca dirijorul de cor și prim-violonist la Filarmonica de Stat din Botoșani. Piese sale însemnate da-

tează de prin 1947, cînd a început să creeze cîntece de masă, ostășești, de copii (fiind premiat la un concurs de cîntece pentru 1 Mai).

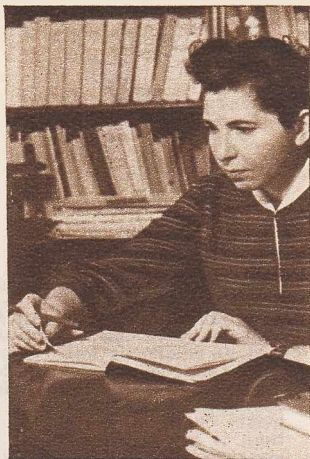
În cîntecul Festivalului de la Varșovia, Emil Săculeț a scris două cîntece, „Floarea prieteniei” și „Hora Varșoviei”, pentru care a fost distins cu premiul II la concursul național organizat în R.P.R. Creat în stil popular evreesc, cu o melodie veselă și dinamică, cîntecul „Hora Varșoviei” — pentru care a primit premiul II la Concursul muzical internațional de la Varșovia — este străbătut de ideea înfrățirii prin cîntec și joc a tineretului lumii. Avînd textul în limba idis, acest cîntec duce în capitala acelei țări în care fasciștii au ucis peste trei milioane de evrei, în orașul eroicelor războaie a ghetto-ului, mesajul poporului muncitor al unei țări în care aspirarea națională a fost pentru totdeauna lichidată, în care oamenii muncii de toate naționalitățile trăiesc liberi și înfrățiți.

Succesul repurtat de Emil Săculeț la Concursul muzical internațional — succes al patriei noastre — constituie o nouă și evidentă dovadă a posibilităților oferite de statul nostru democrat-popular dezvoltării tuturor artiștilor poporului nostru, indiferent de naționalitatea căreia îi aparțin.

Premiul I la literatură

Cînd eram adolescentă, Maria Banuș nu mi-era necunoscută, deși avea tipărită numai o plăchete. Care dintre tinerele generației mele n-a trecut prin „Țara fetelor”? Fără să răspundă întrebărilor cruciale ale acelei vremi, primele poezii ale Mariei Banuș corespundeau vârstei, primelor pasiuni, florilor dornice de soare, de primăvară, de plinătatea verii... Dar și peste „Țara fetelor”, ca și peste autoare și cititorii ei, s-au abătut dictatura fascistă, războiul, suferințele.

Maria Banuș a ieșit din încercările acelor ani cu o altă conștiință. Maturizată prin ceea ce a însemnat pentru toți războiul, limpezită și întărită prin alăturarea la forțele cele mai înaintate ale poporului, poeta cunoaște și ne face să cunoaștem prețul bucuriei regăsite. De aceea, în primul volum care poartă titlul „Bucuri”, din „Cîntecul sub tancuri” izbucnește „Vîntul de martie”. Maria Banuș cîntă noile bucurii ale vieții, cîntă eternele bucurii îngăduite și înflorite în noile împrejurări de viață. Ea cîntă maternitatea și, fără să fie exclamativă, poeta sentimentului matern a scos pe această coardă cele mai puternice accente din poezia sa. Bucuria maternității e pretutindeni împletită cu grija pentru soarta copiilor. Maria Banuș a trăit, o dată cu noi, un deceniu după război, în care pacea nu s-a încheiat, în care norii încă mai amenință să reînceapă potopul de grindini. Bucuria e împletită cu grija pentru soarta patriei și a omenirii. Pentru copii, ca și pentru cei mari, vrea să fie partașă la dărmarea lumii vechi

și ridicarea alteia mai drepte („Dărmăm”, „Patronul”, „Slavă eroilor Doțanei”, „Despre pămînt”; pentru fiii ei, se simte solidară cu mamele lumii, cărora le adresează patetica ei „Chemare” la lupta unită împotriva războiului.

Toate aceste sentimente bogate în accente și nuanțe se împletesc în poemul „Țieți vorbesc Americă”. Poemul e sinteza viziunii despre lume a poetei. Dialogul continentelor care-și vorbesc, ca două mame încercate, din două ulițe vecine, împletirea vieții cu moartea, a zîmbetului fericit cu jalea; refacerea căminului distrus și biruința bucuriei asupra bocetului, precum și apelul zguduitor care cheamă la lupta ce va face ca noile cămine să nu mai fie distruse—toate acestea dau poemului căldura care se transmite cititorilor romîni, ca și celor de peste frontiere, care prețuindu-l i-au acordat premiul I la concursul de poezie din cadrul Festivalului Mondial al Tineretului și Studenților de la Varșovia.

Adolescentă, citeam „Țara fetelor”. Tinerii de astăzi citesc poemele de maturitate ale poetei, bucurîndu-se de ecoul lor peste hotarele țării.

Veronica PORUMBACU

unde se aflau englezi, finlandezi și alții, o seamă de păreri de mult răsuflăte, privitoare la regimurile de democrație populară, printre care și cel din țara noastră. M-am apropiat, curios să aud despre ce este vorba în cazul de față.

Tinerii erau cufundați într-o discuție aprinsă. Belgienii aveau un program zilnic al Festivalului și probabil că se consultau asupra celor ce merită să fie văzute. Belgianul nostru — ale cărui păreri din ziua deschiderii Festivalului nu mi-au făcut nici o plăcere — a rezolvat dilema în chipul cel mai simplu: „Stați — spune-mi — greutatea nu este atît de mare. Una din trei: ori vă duceți la baletul sovietic, ori la ciroul chinezesc, ori la spectacolul romînesc”. Și aci, el plescăi din limbă a mare poftă!...

De altfel, spre știința cititorului, trebuie să arăt că aci, la Casa Presei, funcționarii care s-au ocupat cu biletele pentru gazetarii străini aveau de făcut față unui adevărat asalt din partea acestora. Și nu o dată, s-a întîmplat că noi, ziaristi romîni, a trebuit să ne depășim la sediul delegației noastre și, cu multe eforturi, să ne procurăm bilete pentru spectacolele romînești...

Legi călcate

În imensa sală în care se desfășoară concursurile internaționale de balet, este o liniște impresionantă. Marțial, juriul își îndeplinește îndatoririle. În fața lui, se perindă dansatori, iar din cînd în cînd (destul de des), președintele juriului reamintește celor din sală că trebuie să păstreze liniștea cea mai desăvîșită. Aceasta, cu toate că la începutul zilei același președinte avusese grijă să anunțe că este interzisă orice fel de manifestare de aprobare sau de dezaprobare față de felul în care se prezintă concurenții.

Publicul este disciplinat, pînă cînd... pe scenă se urcă Irinel Liciu și Gabriel Popescu. (Știți, desigur, că ei au luat premiul I în cadrul concursului).

Stam în sală și priveam fețele spectatorilor, înmărmurite parcă de grația mișcărilor dansatorilor noștri. Și acesta este doar începutul; balerinii noștri n-au arătat nici pe departe tot ceea ce sînt în stare.

Dansul merge, înaintează din

ce în ce mai vijelios, pînă cînd... o ultimă piruetă s-a consumat și, călcînd în picioare regulamente și legi, nesocotind intervenția președintelui juriului, care se străduia mult să restabilească liniștea, mii de oameni au izbucnit în ovații. Timp de zece minute, balerinii noștri au fost ovaționați de public și aplauzați apoi chiar și de juriul concursului. Nici acesta nu și-a putut stăpîni admirația față de nivelul înalt al baletului nostru, călcînd el însuși în picioare regulamentul concursului.

Lucrurile s-au petrecut aidoma și la dansul perechei Pușa Niculescu și Cotovelea.

Părerile maeștrilor

Pentru artist, aplauzele publicului, aprecierile acestuia, constituie un izvor de mare satisfacție. Cînd însă un maestru al scenei devine entuziast în fața spectacolului, artistul cunoaște o satisfacție fără margini. Obișnuit cu spiritul critic al maestrului, cu exigența sa, căreia greu îi poate face față, artistul așteaptă cu emoție aprecierea lui, care de multe ori este aspră, necruțătoare.

Pe artiștii noștri i-am văzut deosebit de fericii la unul din spectacolele noastre de gală. În Sala Congresului din marele Palat al Culturii și Științei, sală cu 3.500 de locuri, arhiplină, ei fuseseră rechemati la rampă de cite 3-4 ori și aplauzați la scenă deschisă cite un sfert de oră.

Și iată că, pentru o scurtă pauză, cortina s-a lăsat. În culise, am găsit un grup de artiști din corul U.T.M. Erau fericii. Primiseră, cu cîteva minute înainte, vizita renumitului maestru sovietic Sokolov, care le-a dat o înaltă apreciere, spunînd că este cel mai bun cor pe care l-a auzit pînă atunci în cadrul Festivalului.

Același lucru l-am auzit din partea directorului Palatului de Artă din Bruxelles, care mi-a mărturisit încîntarea sa față de nivelul înalt al corului și dansurilor romînești și care a propus conducerii delegației noastre perfectarea unui turneu al ansamblului nostru în țara sa. Aceleași aprecieri deosebite au fost rostite de membrii juriilor, din care făceau parte personalități eminente din lumea artistică.

Favoriții

...Sala răsună de rîsete. Sute de

...rul începe să cînte. Dar oare s-o fi întîmplat cu dirijorul? ce o fi încruciat brațele și de oare corul acesta al nostru, atît sigur pe sine de obicei, începe dea semne de nesiguranță?... Secretul l-am aflat după spectacol. Mi l-a relatat însuși dirijorul: din cauza aplauzului celorlalte țări, nu-și mai auzea nici hestra nici corul. Și decît să ijeze fără a auzi ce se cîntă,

riscînd să dea comenzi greșite, a preferat să lase corul să-și continue cîntecul fără dirijor...

Dilemă rezolvată

La Expoziția internațională a tineretului lumii, stau de vorbă doi belgieni cu un norvegian. Pe unul dintre belgieni, l-am cunoscut la manifestația de deschidere a Festivalului, cînd emisese, în cadrul unui grup de tineri,

revistă ilustrată venită din România stîrnește un puternic interes nu numai printre membrii delegației tineretului romîn, ci și printre tinerii din numeroase alte țări.

Un sombrero mexican se asortează destul de bine cu frumoasele rochii ale romînelor!

Pianista Iudith Molnar la repetiție cu compozitorul Radu Paladi.

Precum se vede, Mircea Crișan are succese nu numai pe scenă!...

oameni se distrează de minune. Pe scenă, simpaticul nostru Mircea Crișan. Recunosc că l-am subapreciat. Nu mi-aș fi putut închipui că el va reuși, într-un timp atât de scurt, să-și adapteze repertoriul, vocabularul, mimica, condițiilor noi în care a trebuit să lucreze la Festival.

La Varșovia, Mircea Crișan a devenit un poliglot desăvârșit, iar numerele sale prezentate aici nu au avut mai mică savoare decât cele rostite în limba maternă. Oamenii din cele mai îndepărtate colțuri ale Varșoviei și mii de străini fac coadă la spectacolele sale. Aceasta, fără a mai vorbi de înregistrările, emisiunile și filmările—la radio, la postul de televiziune, la cinematografie — și alte mijloace de popularizare al căror obiect a fost simpaticul nostru Crișan.

★

„...Spuneți-mi, vă rog, colega — mi s-a adresat o tânără franțuzoaică în Piața M.D.M., după un spectacol românesc — unde concertează Damian Luca?”

Am bănuț mai întâi, din felul drăgăstos în care i-a rostit numele, că or fi la mijloc nisaiva sentimente de prietenie mai adânci între poporul francez și cel român, a căror purtătoare se făcea tânăra colegă. Mai apoi, însă, mi-am dat seama că nu este vorba decât de faima tînărului nostru artist. Un ziarist din Germania occidentală, ce pare un bun businessman, mi-a declarat într-o seară, în anticamera biroului de presă: „Păcat că nu-i dați un impresar mai prielnic; ar scoate la bani!...” De altfel, despre Damian Luca și talentul lui, am auzit vorbindu-se des, iar ultima dată, la o consfătuire a Ministerului Culturii al R. P. Polone cu gazetarii, numele său a fost pomenit cu mare cinste.

★

...Pe scenă, se află un băiat brunet, drăguț, optimist, care stăpînește sala cu vocea sa minunată. Aria lui Figaro se înalță strălucitoare, plină de vervă, neobosită. Nicolae Herlea este un stăpîn desăvârșit al vocii sale minunate. Și Herlea este rechemat o dată, de două ori, de trei ori.

Pe Herlea, îl cunosc astăzi varșovienii tot așa de bine ca și pe Liwandowska. Pe Herlea vin să-l caute, la sediul delegației noastre, sute de oameni care vor să-i strângă mâna sau să obțină un

autograf și cărora Herlea, întotdeauna le oferă câte un mic concert.

...Trei favoriți ai Festivalului din Varșovia. Trei artiști români, care au contribuit prin munca lor la popularizarea spiritului poporului nostru, a optimismului și dragostei de viață.

„De la Italiani, pentru prietenii români”

Este cunoscut cititorilor, din relatările ziarelor, numărul mare de întâlniri pe care delegația noastră le-a avut cu tineretul altor delegații. În aceste întâlniri, delegați din multe țări ale lumii s-au putut cunoaște, s-au putut împrieteni mai bine cu tinerii aflați în delegația noastră. Și au primit prietenii de peste hotare cu acea inimă deschisă, ce este caracteristică poporului nostru — atât de apreciată de tineretul lumii.

În calitate de gazetar, am participat și la alte întâlniri. Dar tocmai de aceea aș vrea să semnaliez întâlnirile tineretului român, ale căror desfășurări grăiesc mult.

La sediul delegației române, a intrat într-o zi, în cîntec și aplauze, un grup mare de tineri italieni. Întîlnirea s-a desfășurat după programul tuturor întîlnirilor: au fost ținute mici discursuri de salut, tinerii au cîntat împreună, au fost ridicate toasturi în cinstea prieteniei romîno-italiene; apoi gazdele au oferit un spectacol de dansuri și cor, după care oaspeții s-au produs și ei. Aci însă, interveni un fapt emoționant.

Era spre sfîrșitul întîlnirii. O tînără italiancă se ridică de pe scaun și, plină de emoție, desfășură un steag pe care îl oferi șefului delegației romînești. Pînă acum, nimic extraordinar. Dar dacă veți afla că pe steagul acesta era brodat numele unui general căzut ca partizan în războiul antifascist, precum și numele tuturor fetelor care-l brodaseră, și că era lucrat special pentru a fi înmînat delegației romine, puteți înțelege, desigur, semnificația darului! Și tînăra italiancă a spus:

„Cunoaștem tineretul român ca pe un tineret eroic, generos, care-și iubește patria și libertatea. De pe malul Tiburului, tinerii noștri trimitem, în semn de solidaritate, acest steag, tineretului eroic român.”

Te bucuri, cititorule, cînd afli că tineretul țării tale este cunoscut și iubit departe, departe, peste graniță!...

○ scenă ce putea fi adesea văzută pe străzile Varșoviei: grupuri de tineri, în frunte cu tinerii români, dansind faimoasa „Periniță”.

Medalia de aur

Pe podiumul învingătorilor

Varșovia cu dorința fierbinte de a cinsti mișcarea noastră sportivă, a înregistrat cea mai frumoasă victorie sportivă din scurtă sa carieră, a terminat victorios cursa de 200 m fluture cu remarcabilul timp de 2.36" 1/10, cîștigînd astfel medalia de aur a Festivalului.

★

L-am văzut pe Alexandru Popescu pe podiumul învingătorilor, imediat după proba în care ieșise biruitor. Își mușca buzele, ca să-și poată stăpîni emoția... Și apoi, după terminarea solemnității de premiere, atunci cînd ceilalți învîțători romîni și membrii echipei noastre de volei îl ridicaseră pe umeri într-un gest spontan de cinstire, Alexandru Popescu abia putu să le zică: „Lăsați-mă numai o clipă... Să-mi reiau respirația... Că emoția mi-a tăiat-o...”

Iacint MANOLIU

„Trăiască România!”

Cînd am plecat spre Varșovia, eram convins că voi întîlni în capitala Poloniei oameni care iubesc patria noastră, realizările poporului nostru, tineretul său. Am fost convins că voi găsi aci prieteni buni, la fel cum poporul polonez poate afla mulți prieteni buni în patria noastră. Dar nu mi-aș fi putut închipui că s-ar putea să întîlnesc pe străzile Varșoviei atîta dragoste și aprecieri bune pentru tineretul român!

Închipuiți-vă o manifestație de stradă. Delegația noastră, în minunatele sale costume naționale, defilează, în drum spre stadion. Tinerii noștri dansează și cîntă în fața sutelor de mii de varșovieni care îi aplaudă. Și iată că, din grupul celor aflați pe trotuare, un strigăt, care devine din ce în ce mai puternic, cuprinde mii și mii de oameni: „Trăiască România!” Nu în limba poloneză, cum ar fi înclinați unii să gîndească. Ci în cel mai pur grai românesc.

„Trăiască România!” strigă varșovienii, ca unul. „Trăiască tineretul român!” Și nu ai timp să te miri, pentru că, din loc în loc, izbucnesc alte lozinci în limba romînă. Sînt locuitorii Varșoviei, care au auzit multe despre poporul nostru, care îl cunosc și îl apreciază realizările sale și care înconjoară tineretul român, ca și

pe cel sovietic și al celorlalte țări de democrație populară, o dragoste și o încredere nerăgînită.

Vor povesti multă vreme tinerii noștri despre încîntarea pe care simțit-o în legătură cu felul care au fost ei primiți. Și trel să știți că varșovienii sînt menii îndeobște reținuți, rar beranți!

Gîndeam în acele momente niciodată nu vor putea fi învîțătoarele care se îndrăgesc care își poartă atîta prietenie precum am întîlnit pe străzile Varșoviei... Delegația tineretului român la Festival a reprezentat cu cinste poporul nostru la această întîlnire a tineretului lumii. A contribuit, prin munca prin cîntecele și dansurile și prin lupta sa pe terenurile sportive, la popularizarea realizărilor tineretului și poporului nostru în întărirea înțelegerii și prieteniei între tineretul din toate lumea.

Neuitate vor rămîne varșovienilor, neuitate vor rămîne deluților străini veniți la Festival imaginile pline de optimism, bucuria de a trăi, ale flăcăilor fetelor noastre. Poporul român și tineretul său vor fi cunoscuți de alte sute și sute de mii de oameni ca un popor harnic, cu cultură și artă înaintată, dorind de pace și libertate, un timp voios și fericit.

Fruntașul din PATRAȘTI

— reportaj —

de Stela NEAGU

...Cu ani în urmă, o căsuță îndă, ca o ciupercă uriașă, cu operișul cafeniu aplecat într-o rădăcină, se uita tristă și resemnată la pînul care se pregătea de plecare. Uscățiv și înalt, cu fața tăbăcită și arsă de soare, Toader Rodenciu împingea sub coviltir puștele cofe și ciubere de lemn pe care le lucrase cu trudă și migală, iar după ce se întorsese, frînt oboseală, de la cîmp. Presimțea că nici în anul acela bucățica de ogor nu-i va aduce mare bucurie. „Pămînt rău, n-ai ce-i face”, înneau oamenii. La fel gîndea și Toader, atunci. Toamna îl ajunse fără mîlai, fără fierțură... slăbit, slab și întristat, mințindu-și calul costeliv în jos, către apă Siretului. Satul Pătraști rănea în urmă, galben și posorît, ascuns între dealurile rugine de toamnă ale Sucevei; iar el se abluia în pribegie, om sărman, fără curii și fără orizonturi, în căușea unui codru de pîine. Așa umise și taică-său, și bunicu-său...

★

Cîți ani au trecut de atunci? Toader n-a avut vreme să-i numere. Cîți sînt mulți și lui i-au încărunțit pleoapele, iar în jurul ochilor i s-au tăiat creșturi mărunte, ca petalele rîii de crăiță. Închipuți-vă pe țăranelul acesta, trecut de 50 de ani, a cărui pașă pentru cercetarea solului s-a lăsat cîndva, purtată pe drumuri sărute cu ciubere și cofe, aplegîndu-și astăzi, la el acasă, o carte din biblioteca personală, ce numără cîteva sute de volume, și veți avea în față o dată imaginea saltului pe care anul nostru muncitor l-a făcut, în lupta pentru o viață mai bună. ...La poalele pădurilor din Pătraști, pămîntul se întinde în valuri ondulate, negre ca pletele de încă. E primăvară. Tîrzie, dar nă de tainice frumuseți, ca toate mînerile. Toader a ieșit la înfrînțat. Pe ogorul lui, vechiul or nisipos și arid, ară acum traciul S.M.T.-ului. Toader calcă pe pînză, cu pasul sigur. Pămîntul sta, în fața căruia altădată se apleca neputincios, a rodit în imii ani ca niciodată.

În urmă cu trei ani, a însămînțat pentru prima oară, după sfatul inginerului agronom Morărescu de la raion, cartofii în cuiburi dispuse în pătrat. În ziua cînd începuse să-i pună în pămînt, văzu, din cealaltă parte a locului, venind către el un grup de oameni. În fruntea lor, se afla unul, Constantin Manole, plugar bun și om vrednic. Au venit și s-au uitat cu toții lung la el și nici unul n-a scos o vorbă. Vecinul Manole a plecat primul, clătînd din cap. Apoi, s-a oprit pe brazdă și i-a strigat în batjocură:

— De-ai avea mai mult pămînt, așa zice și eu să prăpădești atîta loc, dar așa... parcă te văd cum ai să vii la anul să-mi ceri cartofi de sămînță.

Lui Toader nu i-a venit bine; a ridicat capul din brazdă și a strigat:

— Vecine, dacă pui preț pe vorbele tale, vino aici să facem rămășag în fața oamenilor.

— Vin — a zis acela țesapăn. Tu să lucrezi după metodele astea noi, iar eu, așa cum am apucat de la taică. Și care va recolta mai puțin, acela să dea la M.A.T. un polobocel cu bere.

Au bătut palma și așa a rămas. Manole și ceilalți au însămînțat cartofii tîrziu și n-au lăsat între cuiburi decît o palmă de loc. Cînd Toader dădea sapa a doua, ei abia începuseră la prima. Așa a trecut vara. Și toamna, au numărat cu toții, cum spune vorba bătrînească, „bobocii”. Ogorul lui Manole dăduse 15.000 kg la ha, al lui Toader 20.000. Și Manole n-a avut încotro. A trebuit să dea polobocelul cu bere. S-au veselit atunci cu mulți oameni din sat și au rămas prieteni. În seara aceea, 14 țărani s-au hotărît să lucreze pămîntul așa cum îl lucrase Toader.

Adeseori, Toader Rodenciu a fost invitat de țărani din alte sate să le împărtășească experiența de frunțaș. La începutul toamnei anului 1953, a poposit la Bălăceana, unde avea să se țină pentru prima dată cercul agrotehnic.

Și Toader a vorbit oamenilor adunați despre felul cum și-a lucrat pămîntul, despre îngrășămintele, despre cartofii pe care i-a pus

la iarovizat. Printre cei care se aflau de față, erau și Radu Grosaru, un bărbat tînar, cu mijlocul încins într-un chimir lat, bătut cu mărele colorate, și Ion Savu, un bătrîn cu părul nins și ochii mici, plini de zîmbet. Radu se uita la Rodenciu cu dragoste și, după obrazii care-i ardeau, se vedea că în sufletul omului acestuia se petrece ceva neobișnuit.

Toader Rodenciu e mîndru de calitatea cartofilor recoltați de el.

Simon ISTVAN
(post din R. P. Ungară)

Toamna, spre casă

Pomii-s goi și păsări nu mai cîntă,
Larmă fac pe streșine-aplecate,
Se adună pe băncuța strîmtă
Unde stau mușcatele brumate.

Merg spre casă. Întînesc tovarăși;
Mîna mi-o întind. Ar vrea să-mi spună
Fiecare cîte un lucru iarăși:
„Toamna e bogată. Roadă, bună...”

Vîntul poartă frunze ruginite,
Și ca mîine, nea va fi, bogată.
Dar mai au de lucru, pregătite
Furcile de fier lîngă poiată

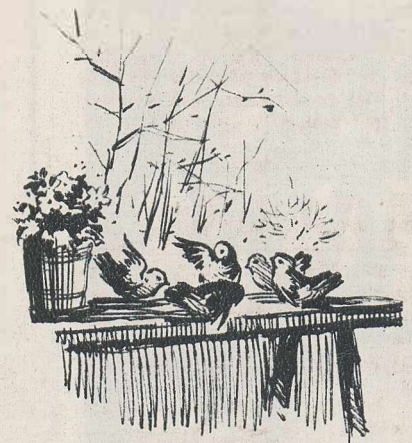
Mai aștepte iarna cea vioale,
Căci mai sînt pe cîmp semănătoare.
Prin pămîntul bătucit de ploale
Seamănă grăunțe roditoare.

Printre porumbiști, grămezi se-adună,
Umezi strălucind cartofii-n soare
De departe îi aud cum sună
Cînd țărani îi încercă în care.

Du-mă, simfonie ne-ntreruptă,
Înspre casă du-mă, simfonie!
Nu-mi spui tu, dar eu cunosc ce luptă
Poartă-se-n adîncuri din cîmpie!

Merg și mă gîndesc: va fi răcoare,
Bruma-așteaptă cerul larg, dar las'că
Nu mi-e frig cînd simt că mă-nconjoară
O căldură-a muncii, omenească!

Traducere de Ruselin MUREȘANU

— Eu zic că la noi se poate recolta mai mult decât 20.000 kg la hectar — roști, când luă cuvântul. Pământul nostru e mai bun. Și apoi, dacă o să ne ajute și tovarășul Rodenciuc...

Prin sală, începu un freamăt de voci ca o apă tulburată de un vânt stîrnit din senin. Cineva îl trase de poalele cămășii.

— Ai înnebunit? La noi nu s-a recoltat niciodată mai mult de 15.000 kg la ha. Stai jos.

Dar Radu se făcu că nu-l aude și continuă:

— Mă prind să scot anul acesta 40.000 kg la ha.

Toader nu se așteptase la atîta îndrăzneală. „40.000 kg la hectar? Pentru pământul lui, de la poalele pădurilor, e cam mult”, își zise. Dar oricum, nu putea să dea înapoi. Trebuia să încerce... Pe fața negricioasă îi înflori un zîmbet care însemna, în același timp, și grijă, și încîntare: „Mă prind, tovarăși, mă prind”.

★

La Pătrăuți, zăpada se topea anevoie. Toader Rodenciuc se în-

Constantin Parasciuc împrumută des cărți și broșuri din biblioteca lui Toader Rodenciuc.

Dragoste!

de Violeta ZAMFIRESCU

Dragostea nu-i doar o floare ce-o culegi și-o uți pe masă,
Nici numai înfumurarea că iubita ți-e frumoasă.

Nici doar un suspin și-un cîntec, nici doar o plimbare-n noapte,
Nici numai îmbrățișarea și-ncîntarea unor șoapte...

Dragostea e biruința unui ghiocel plîpînd
Ce adeseori se-nalță, gheața iernii înfruntînd;

Dragostea-i mireasmă tare de caisă aurie,
Fără rost numai cînd pică pe-o amară bălărie!

E vifornită și arșiți, înfruntate împreună,
Miinile-atunci se cată, inimile-atunci se-adună.

Spre iubit, uitînd de tine, ți-aplecî inima-ngrijată,
Vipia mai puțin s-o simtă, ploaia mai puțin să-l bată.

Dragi ți sînt ale lui vise, drag ți e cuvîntul lui
Și privirea-i ca porumba, sau ca frunza de pe grui.

Inima-i ca o poveste dragă — o recitești mereu,
Cînd i-o bîntuie furtuna, simți că-ți este-atît de greu...

Iar dacă i-o luminează fericirea, cînti cu ea!
Și nu-i spui atunci că poate ai trecut o zi mai grea!

Bucurii. Amar... Neliniști! Dragoste adevărată!
Poama veșnic dată-n pîrg, de cînd oamenii cîntată!

Dragoste! De cînd pămîntu-ți vînturi pătimașul umblet,
Și renaști mai feciorelnic, nouă-n fiecare suflet!

Toader Rodenciuc împărtășind din experiențe se altor
țărani muncitori.

vîrtea prin gospodărie de dimineață pînă seară, zorind să isprăvească treburile. Mai avea de reparat puștoarea și plugul, iar pe deasupra tocmise un meșter lemnar să lucreze un cotet nou de păsări și mică baie de aburi cu cuptor zid, cum se face prin părțile Sucevei. El însuși îi dădea meșterului ajutor. În ceea ce privește cartea de sămîntă, fuseseră puși din tîla iarovizat și le mergea bine.

Toader era mulțumit, mai ales că vestile venite de la Bălăceana erau bune. Dar zilele primăverii sînt schimbătoare. Deasupra sa lor raionului Suceava se lăsă, din o săptămînă, coborînd din șe de la munte, un val de frig asupra într-o seară, Toader fu chemat la telefon. Radu Grosaru, de la Bălăceana, îl anunța amărît:

—N-am știut, tovarășe, ce facem cu frigul ăsta. Am închis geamurile și ușile magaziei, dar coartofilor puși la iarovizat început să se înnegrească. Ce-i făcut, tovarășe Rodenciuc? Ba, Savu zice să chemăm un tehnician de la raion, dar eu m-am gînit mai repede la dumneata, că experiență și...

Rodenciuc nu-l lăsă să termine — Fuși repede și dă drumul geamurilor — îi zise el. Mor cartofii, se sufocă, n-au aer. Nu face nici un rău frigul de primăvară... Și poimîine, să-mi spui de s-au înzdrăvenit.

La capătul celălalt al firului receptorul căzu ca frînt și Toader nu mai auzi nimic. Peste 3 zile primi o telegramă: „E bine, mulțumim”. Semnau: Radu Grosaru și Ion Savu.

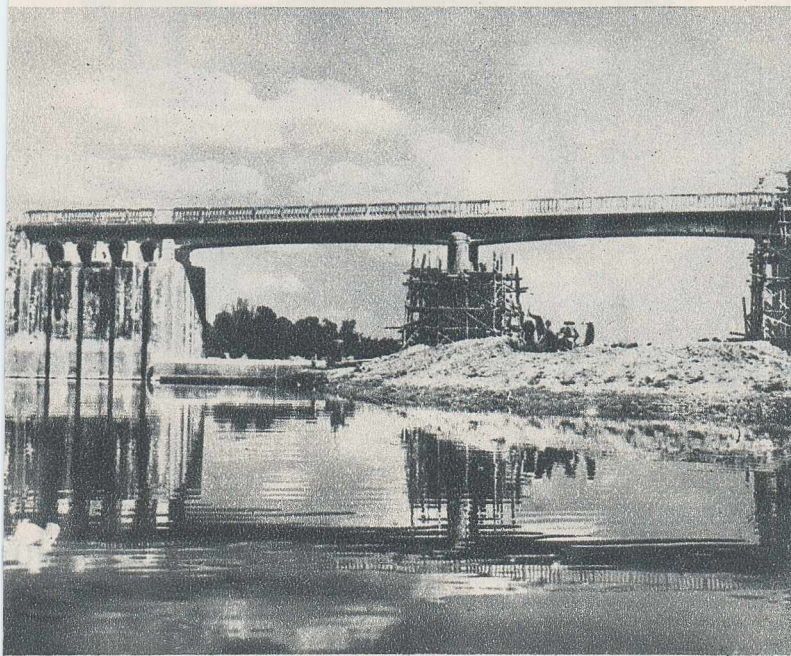
...Așa i-a ajutat Rodenciuc elevii săi, transmitîndu-le amănunțit experiența sa, cu dragoste, grijă, vizitîndu-i adesea. Cartofii lor au răsărit frumoși. Curînd trecut și vremea prașilei... apropia ceasul culesului...

Și iată că, într-o dimineață, după din zilele de toamnă, ziarul raional „Zori Noi” anunță, în șeșit, pe prima pagină, marea și neșteptata veste: Toader Rodenciuc obținuse o recoltă de 33.000 cartofi la ha, cu 13.000 kg mult ca în 1953. Radu Grosaru și Ion Savu cite 52.000 kg la hectar. Pământul din Bălăceana nu se trivea cu cel de la poalele pădurilor. Totuși, lui Toader vestea aceasta îi dădu de gîndit. Însemnă și la Pătrăuți se putea obține mult...

...Primăvara lui '55. Toader Rodenciuc și Radu Grosaru merg spre București să ia parte la consfătuirea pe țară a frunțașilor agricultură. Trenul alerga în lăsînd în urmă dealuri, cu pînă dese de stejar, la poalele cărora se întindeau pămînturile Pătrăuților. Fișile acestea, negre și dulcate, se uniseră nu demult în întovărășire agricolă. Toader la fereastră gînditor. Pe bună albă, cusută cu flori, îi strălucimîndră o decorație: Ordinul Muncii. Chipul lui negricios, pielea mată, arsă de soare, pînă că întinerise. Privea cu nesaț și pia fără haturi, cu holdele abia sărite, și se gîndea la vremea de altădată, cînd străbătea acea cîmpie într-o căruță cu coviltir căutarea unui pumn de mîna. „Unde ești tu, taică, bătrîne cîră, să vezi cum rodesc astăzi mînturile noastre de la Pătrăuți întrebă Toader în gînd. Și pe fi înflori un zîmbet. Zîmbetul ăla era trimis viitorului.

În satul lor, s-a înfăptuit reforma agrară. Cu mic și mare s-au adunat să cinstescă evenimentul.

În zilele războiului, colonialiștii au distrus toate sistemele de irigație din Vietnam, pricinuind pagube uriașe. În prezent, se desfășoară cu succes reconstruirea instalațiilor de irigație. În fotografie: construcția barajului Thachuong, unul din cele trei mari sisteme de irigație, care va asigura irigația a 20.000 hectare de orezării.

← Timp de mai bine de 8 ani, unii francezi au fost siliți împotriva voinței lor, să ia parte la războiul murdar din Vietnam. Iată de ce poporul francez s-a bucurat, ca și celelalte popoare, atunci când tunurile au amuțit. O delegație a mișcării pentru pace din Franța a plecat în Vietnam îndată după armistițiu, pentru a sărbători acolo victoria cauzei păcii. În fotografie: mulțimea adunată în piața gării din Hanoi salută pe oaspeții francezi.

→ Din colibele acoperite de bambus a fost alungată pentru totdeauna tristețea; viața nouă a adus țăranului vietnamez bucurie și bunăstare. Țărănimea muncitoare, îndrumată de partid și de guvernul popular, apără, alături de cei ce muncesc la orașe, cuceririle obținute prin lupte și jertfe grele. Copiii ce cresc acum sub cerul Vietnamului liber nu mai cunosc chinurile foamei și nici tirgurile de sclavi. Lumina învățăturii pătrunde pînă în cele mai îndepărtate cătune ale țării, pentru că școlile nu mai sînt, ca în trecut, rezervate doar odraslelor mașierilor; poporul întreg are acum puțința de a învăța.

Din poezia vietnameză

STELE, TOVARĂȘI!...

de LUU TRONG LU

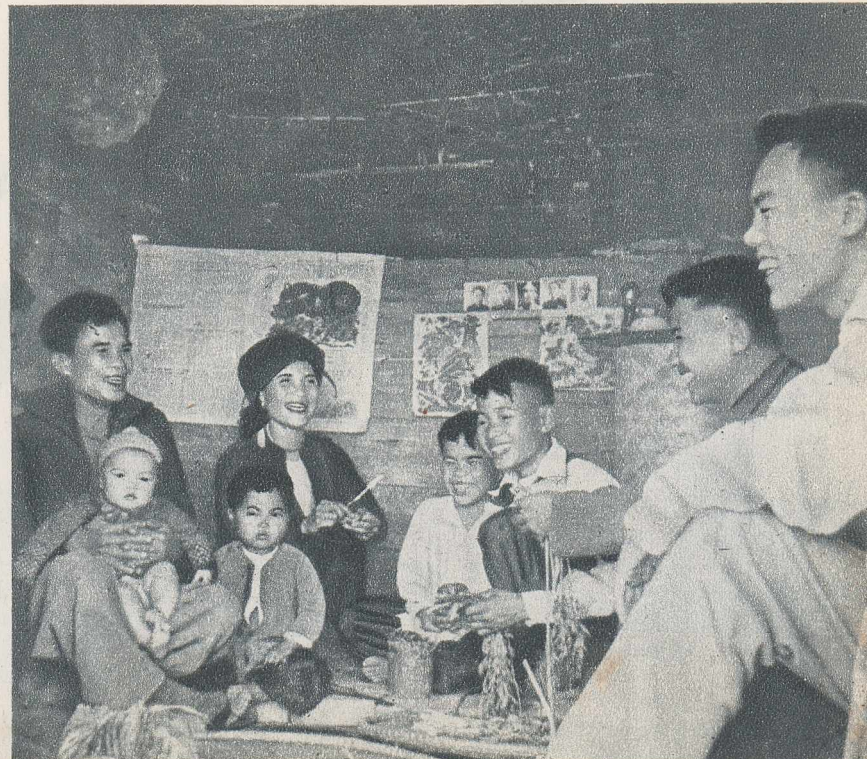
Stele în casele noastre lucesc,
Stele-nfloresc pe-ale noastre meleaguri,
Stelele ard în uzinele noastre,
Stele-nflorescu-ne steagul —
Nu-s stele mîndre ca ele!
Stele în mîna ce-nalță ciocanul,
Stele în mîna ce secera strînge:
Stele mai vîrstnice, stele mai tinere —
Stele, tovarăși!

La Stalingrad, aste stele-au învins,
Și-n China nouă, tot ele-au învins;
Ele-nving și în patria noastră!
Stelele vieții și-ale poporului!
Stele-miriade și mii — ce arată
Drumul soldaților noștri;
Ne dau lumină, în pasul cu noi
În luptă, în muncă!

Stele-n privirile pionierilor!
Stele dansează pe stuful colibelor,
Stele pe străzi și deasupra tribunelor,
Stele în piața ce geme de lume,
Stele cusute-n covoarele cerului —
Stele — luminii și bucuriei,
Stele — victoriei și prieteniei!

Stele, tovarăși!... Priviți-le, stelele!
Vîntul — răsuflet al zorilor, — el
Pieptul și-l umflă, le-ndeamnă: „la drum!”
Stelele trec prin sînge și foc!
Cetățile negre-ale nopții nu pot
Stelele noastre din drum a le-ntoarce!
Căci stelele, stelele noastre deschid
Drum omenirii — spre pace!

În romînește
de Tiberiu UTAN

DIN VIAȚA NOUĂ A R. D. VIETNAM

• Din zece locuitori ai Vietnamului, nouă sînt țărani. Sub colonialiști, cei mai mulți dintre ei n-aveau nici o fărîmă de pămînt. Reforma agrară, democratică, care duce la lichidarea totală a proprietății moșierești și la împărțirea pămîntului către țărani muncitori, va fi desăvîșită pe tot cuprînsul R.D. Vietnam în 1956.

• În provincia Tai Nguen, unde s-a înfăptuit reforma agrară, țărani au constituit, numai în cursul unui an, peste 4000 grupuri de ajutor reciproc și au reconstruit 416 canale de irigație.

• Bătălia pentru orez — piinea poporului — a fost cîștigată. Anul acesta s-a obținut în R.D. Vietnam o recoltă de 1.200.000 tone orez, ceea ce reprezintă o cantitate cu 50% mai mare decît cea din anul trecut. Acest succes de însemnătate vitală se datorește extinderii suprafețelor cultivate și îmbunătățirii tehnicii agricole.

• Importanța liniei de cale ferată Hanoi-Munankwan, în lungime de 167 km, care asigură legătura dintre capitala R.D. Vietnam și frontiera vietnamo-chineză, a fost complet refăcută într-un timp record. 80.000 de vietnamezi din regiunile pe unde trece linia au luat parte la lucrările de construcție, care au fost terminate numai în 124 zile, în loc de șase luni, cum era prevăzut în proiectul inițial.

• Țărani vietnamezi au readus din junglă 108 km de șine de cale ferată, pe care le demontaseră și le ascuseră în timpul războiului.

• Aproape 40.000 de șomeri din Hanoi au primit de lucru în lunile de după eliberarea orașului.

• Față de perioada dominației colonialiste, în prezent se extrage în Vietnamul liber de zece ori mai mult cărbune.

• Fabricile de încălțăminte din Hanoi și-au întreprins producția în lunile de după eliberare, iar fabricile de articole de menaj dau de cinci ori mai multe produse decît acum un an.

• În anii stăpînirii colonialiste, 95% din populația Vietnamului era analfabetă. În prezent, în R.D. Vietnam nu există nici un sat în care să nu funcționeze o școală de ciclul I sau II.

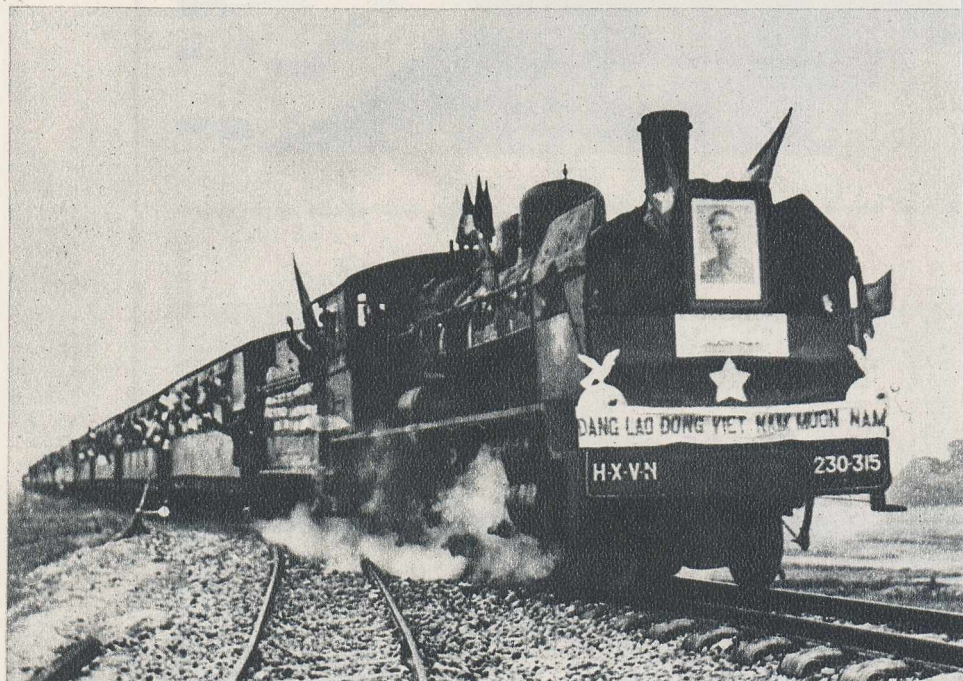
• O mărturie vie a avîntului culturii vietnameze o constituie crearea unei cinematografii naționale. După filmele „Vietnamul luptă” și „Bătăliile din nord-vest”, cineaștii vietnamezi au turnat un film documentar despre victoria de la Dien Bien Fu. Zeci de caravane cinematografice prezintă aceste pelicule în cele mai îndepărtate colțuri ale țării.

Mătasea păcii

de Nguen HUU LAN

Pacea, pacea-n jară
ni se lasă,
Șed la umbră
depănînd mătasă —
Boarea caldă
în frunziș foșnește —
Țesătura păcii
strălucește.
Iar de face
boarea cea ușoară,
Pace neclintită
se coboară,
Boarea asta-n
rămuret sunînd
Veselia-aduce-n
fiecare gînd.

Tu, gogoasă mică
de mătasă,
De opt ani
eu n-am mai fost pe-acasă.
Mi-ai dus dorul,
și l-am dus și eu
Cît ținu
războiul lung și greu.
Dar de-acuma
sîntem împreună
Țării-l dăm
mătasea cea mai bună.
Firu-n clară apă
și-l aștern,
Mama
strînge frunze pentru vierm
Firul tău prin mîini
iar îmi aleargă,
Pentru pace,
pentru țara-nireagă!

Jos: constructorii liniei ferate Hanoi-Munankwan salută cu entuziasm fixarea ultimelor traverse ale drumului-de-fier care leagă capitala țării de China populară. Sus: primul tren vietnamez se îndreaptă spre frontiera R. P. Chineze.

Cuvîntul poetului

de To HUU

Poporul
e marea,
Iar arta —
o barcă
Ce dîrză
spre zare
Prin valuri
aleargă.
Departa-i
pămîntul,
Dar barca-l
în larg,
Munca
e vîntul,
Partidul —
catarg.

În romînește de
Tiberiu UȚAN

DEȘTEPTĂTORUL LUI ARVIE

Acum câțiva ani, a apărut într-un ziar știrea, într-o dimineață ploioasă, la ora patru, un agent de poliție a descoperit un băiețuș adormit pe treptele fabricii „Frații Grinder“. L-a zărit și l-a întrebat ce-i cu el.

Băiatul a spus că lucrează acolo și că i-a fost teamă să nu întârzie; începea lucrul la seară și s-a mirat mult auzind că e abia patru. Copilul i-a mai spus că se deșteptase din somn cu noaptea, dar a crezut că e târziu. N-a voit să trezească mama și s-o întrebe pe ea cât e seara; știa că spălase multe rufe în ajun. La seară, nu s-a uitat, pentru că nu aveau. Numele băiatului era Arvie Aspinall și locuia în ulicioara nr. 12. Tatăl îi murise.

Cîteva zile mai târziu, același ziar publica o veste bună în legătură cu acea emoționantă întâmplare relatată într-un număr anterior. Anume că o doamnă binevoitoare din „lumea bună“ lansase o listă de subscripție printre cunoștințele sale, pentru a cumpăra un ceas deșteptător băiețușului găsit adormit la poarta fabricii fraților Grinder.

Emoționanta întâmplare a fost apoi exploatată într-un alt articol, care nu lăsa nici o îndoială asupra faptului că binevoitorii din „lumea bună“ din „lumea bună“ nu era altcineva decât o fermecătoare fiică a familiei Grinder...

★

Era seara, târziu, în ultima zi a sărbătorilor de Paște, în timpul cărora Arvie Aspinall făcuse în pat, avînd o răceală gravă. Mai avea încă, după cum spunea, „o înecăciune în gît“. Întotdeauna tot fi fost ora nouă; pe ulicioara Jones, înzoleala era în toi.

— Mi-e mai bine, mamă, mă simt mult mai bine — spunea Arvie. Zahărul cu oțet topește gîmga și tusea asta rea iese din mine.

Tuși cu atîta violență timp de cîteva minute, că nu mai putea nici să răsuflă. Cînd fu iarăși în stare să vorbească, zise:

de Harry LAWSON
(scriitor australian)

Ilustrații de A. JIQUIDE

— Mi-o fi mai bine sau mai rău, mîine tot trebuie să merg la lucru. Dă-mi ceasul, mamă.

— Eu îți spun să nu te duci! Ai să mori.

— De ce să mai vorbim degeaba, mamă; nu se poate nici așa să murim de foame. Și ia gîndește-te: dacă-mi ia altcineva locul? Dă-mi ceasul să-l întorc, mamă.

— O să trimit, pe unul din copii să spună că ești bolnav. Cu siguranță că or să te lase o zi sau două.

— Pe dracu'! Ei nu vor să aștepte. Îi cunosc doar. Ce le pasă directorilor că eu sînt bolnav? Nu-i nimic, mamă, eu o să fiu mai tare decît ei toți. Dă-mi ceasul, mamă!

Ea îi dădu ceasul și băiatul privi soneria.

— E ceva stricat la clopoțel, murmură el. N-a mers bine nici în ultimele două nopți, înainte de sărbători; totuși, să încercăm. Am să-l pun să sune la cinci, ca să am timp să mă îmbrac și să ajung acolo devreme. Ce păcat că fabrica nu-i mai aproape!

Tăcu, citind în gînd cele cîteva cuvinte gravate în jurul cadranelui:

„Devreme culcat și devreme sculat,

Vei fi sănătos, înțelept și bogat“.

Citise adesea versurile acestea și-i plăceau mult ritmul și rima lor. Le repetase în minte de nenumărate ori, fără să se gîndească la ce voiau să spună sau la filozofia ce o cuprîndeau. Niciodată nu s-ar fi îndoit de ceva tipărit și cuvintele acelea erau mai mult decît tipărite: gravate. Citi din nou și cu multă băgare de seamă fraza, apoi o citi cu glas tare, a doua oară.

— Mamă — spuse el pe neașteptate. Eu cred că spune minciuni. Lăsă ceasul pe policoară, se ghemui în micul său culcuș de pe canapea și suflă în luminare.

Arvie părea că doarme. Mama lui nu dormea însă; se gîndea la nenorocirile ei. La bărbatu-său, adus mort acasă de la lucru, într-o dimineață; la fiul ei cel mai mare, care cînd nu era la pușcărie venea doar să-i stea pe cap; la al doilea fiu, care-și făcuse cuibul în alt oraș și nu mai voia să știe de ea; la următorul — bietu! Arvie — mic și plîpînd, care lupta bărbătește să-i vină în ajutor și își prăpădea anii lui fragezi la „Frații Grinder“, în loc să se ducă la școală... Se gîndea la cei cinci copii mai mici, sărăcuții, care dormeau în odaia de alături, la viața ei grea — freca dușumele de la cinci și jumătate dimineața pînă la opt și apoi începea munca ei obișnuită, spălatul rufelor! — la faptul că era nevoită să-și crească copiii într-o atmosferă de promiscuitate, pentru că nu avea mijloace să se mute într-o casă pentru care ar fi trebuit să plătească o chirie mai mare; se gîndi mai ales la chirie...

Arvie începu să murmure în somn.

— Nu poți adormi, Arvie?

— întrebă ea. Te doare gîtul? Vrei să-ți dau ceva?

— Vreau să dorm — murmură el, toropit de somn — dar mi se pare că acum, acum, trebuie, trebuie...

— Ce trebuie, Arvie? — întrebă ea, alarmată, temîndu-se că băiatul a început să aiureze.

— Trebuie să sune ceasul...

Vorbea ca din somn.

Mama se sculă încet și potrive deșteptătorul ca să sune cu două ore mai târziu. „Las' să se odihnească“, șopti ea pentru sine.

Deodată, Arvie se ridică în capul oaselor, drept ca o luminare, și spuse repede:

— Mamă! Am crezut că a sunat ceasul!

Apoi, fără să aștepte un răspuns, se culcă tot atît de iute și adormi.

Ploaia încetase; deasupra caselor sărăcăcioase, ca și deasupra vilelor, se bolteze cerul spuzit de stele; dar din cocioaba de pe ulicioara Jones, se putea vedea prea puțin din bolta cerească. În vila Grinder, cu terasele ei scăldate în lumina lunii și grădinile înflorite ce se lăsau, într-o pantă dulce, spre apă, cu ferestrele ei luminate pentru balul de paște și cu saloanele înțesate de lume selectă, una din fermecătoarele și minunatele domnișoare Grinder mișca pînă la lacrimi pe obișnuiții casei și întreaga societate aleasă, cu o povestire emoționantă despre un mic măturător de stradă.

Sau era, cu adevărat, ceva stricat la deșteptător, sau doamna Aspinall nu-l potrive bine, fapt este că soneria zbirnî pe neașteptate în puterea nopții. Femeia se deșteptă cu un zvicnet de teamă și rămase liniștită, așteptînd să-l audă pe Arvie sculîndu-se; dar el nu făcu nici o mișcare. Mama își întoarse fața galbenă și speriată înspre canapeaua pe care zăcea copilul — lumina felinarului singuratic de pe ulicioară cădea pe caldarîm și pătrundea jos, prin fereastră — dar văzu că el nu se mișcase.

De ce nu-l trezise ceasul? Dormea întotdeauna atît de ușor!

— Arvie! — îl strigă mama. Nici un răspuns. Arvie! — rosti ea din nou, cu un glas în care o pornire ciudată de dojană se amesteca cu tremurul groazei.

Arvie tot nu răspunse.

— Vai de mine! — gemu mama.

Se sculă și se apropie de canapea. Arvie, culcat pe spate, ținea brațele încrucișate pe piept — așa dormea el de obicei — dar ochii îi erau mari deschși și ațintiți în sus — ca și cînd voia să străbată cu privirea prin tavan și acoperiș, pînă la locul unde ar fi trebuit să fie Dumnezeu.

Arvie era mort.

— Doamne! Doamne, Dumnezeu! — răcni mama.

O VIZITĂ DE CONDOLEANTE

— Aici stă Arvie, mătușă?

— De ce mă întrebi?

— Ei, asta-i! Nu poți să răspunzi cînd te-nțreb frumos?

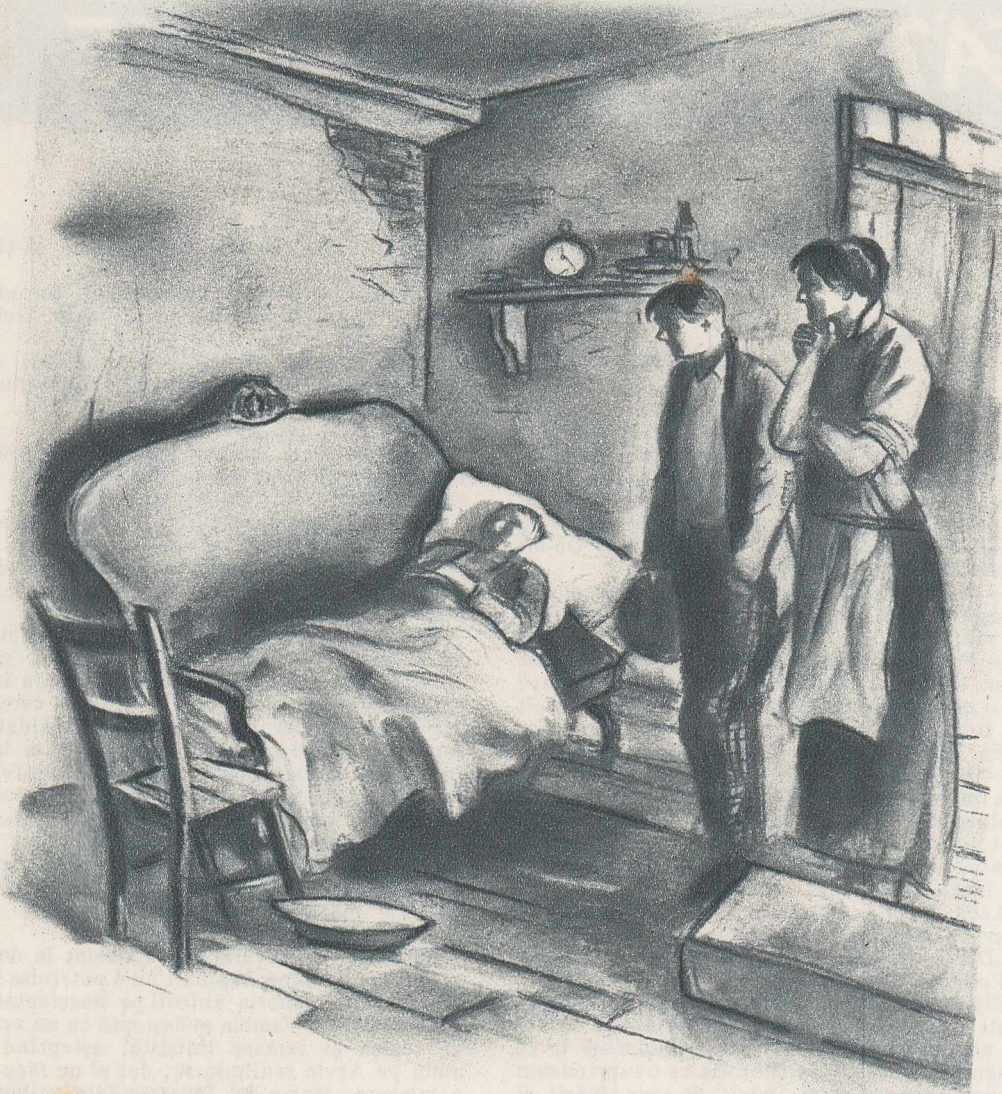
— Cum îndrăznești să-mi vorbești așa, derbedeule? Ia șterge-o, că de nu, chem poliția.

— Fi-ți-ar poliția de ris să-ți fie! Crezi că mi-e frică de ea? Cît ai zice „pește“ pot s-aduc o bandă de băieți să dărîme șandramaua asta veche peste tine, vacă bătrînă! Te-am întrebat doar dacă Arvie stă aici! Sfinte Sisoe! Nu mai poate omul să întrebe ceva.

— Ce vrei cu Arvie? Îl cunoști?

— Na-ți-o bună! Nu lucrează la frații Grinder? Eu am trecut pe-aici numai ca să-i fac un bine, dar acum îmi pare rău că am mai trecut, să fiu al naibii dacă nu-mi pare rău, ca să mă iei dumneata la vale și să-mi vîri pumnul în gură.

Aici, copilul făcu o pauză.

— Vreau să-i spun lui Arvie că dacă nu vine mâine la lucru, o să-i ia altul locul. Eu nu pot să văd cum un băiat ia locul altuia și să tac din gură. Dar ce e cu Arvie? E bolnav?

— Arvie a murit!

— Cristoase!

Iarăși o pauză.

— Doamne sfinte! Ce tot îndrugi? Spune-i lui Arvie că Bill Anderson vrea să-l vadă!

— Of, doamne! N-aveam și așa destule necazuri? Trebuia să mai vină să mă bată la cap un neisprăvit ca tine! Pentru numele lui Dumnezeu, pleacă și lasă-mă în pace! Ți-am spus adevărul; bietul fiu-meu a murit de gripă astănoapte.

— Nu se poate!

Ținărul și zdrențărosul pierde-vară fluieră lung, aruncă o privire în susul și-n josul ulicioarei Jones, sculpă puțin zeamă de tutun și zise:

— Doamne, iartă-mă! Iartă-mă și mata, mătușică. Nu-mi venea să cred. De unde puteam să știu că nu rizi de mine? Pot să-l văd?

Coborî după ea, pe o scară mică, în spirală, căutînd să se arate nepăsător, dar cînd intră în odaie își scoase pălăria.

Aruncă o ochire în jur, pîrînd că ia seama la semnele de sărăcie — atît de obișnuite în lumea lui — apoi își îndreptă privirea spre canapeaua unde zăcea trupul lui Arvie cu coșciugul sărăcăcios alături.

Cînd mama descoperi fața galbenă și suptă a copilului mort, Bill veni lîngă canapea. Își scoase încet mîna dreaptă din buzunar și atinse cu palma fruntea rece ca gheața a lui Arvie.

— Bietul băiat! — șopti Bill mai mult pentru sine.

Apoi, parcă rușinîndu-se de slăbiciunea lui, întrebă:

— Nu i s-a făcut autopsie, nu-i așa?

— Nu, răspuse mama; l-a văzut un doctor cu o zi înainte și nu i s-a mai făcut autopsie.

— Am bănuț eu că nu i s-a făcut — spuse Bill — pentru că pe un om care a fost „autopsat“ parcă l-a bătut cineva. Tata, cînd a murit, arăta destul de bine la față — parcă se odihnea — dar după ce l-au tăiat, parcă-l pisase cineva cu maiul. De aceea, am știut. Cîți ani avea Arvie?

— Unsprezece.

— Eu am doisprezece; merg pe treisprezece. Tatăl lui Arvie a murit, nu-i așa?

— Da.

— La fel și al meu. A murit la lucru, după cîte știu?

— Da!

— La fel și al meu. Arvie mi-a spus că taică-său a murit de boală de inimă!

— Da!

— La fel și al meu; ce potrivire! Dumneata faci curățenie prin birouri și speli rufe, nu-i așa?

— Da!

— La fel și mama. E greu nu-i așa, să-ți cîștigi o piine pe vremurile astea?

— Of, doamne! Mă scol de obicei la cinci și jumătate, ca să fac curățenie în cîteva birouri și, după ce am terminat, trebuie să încep munca mea obișnuită: spălatul rufelor. Și tot nu-mi ajunge să trăiesc.

— La fel și mama. Cred că te-a durut rău cînd bărbatul dimitale a fost adus acasă?

— Of, doamne! N-am să uit pîn-oi muri. Bietul bărbatu-meu, fusese șomer mai multe săptămîni și găsisse de lucru numai cu două zile înainte de moarte. Cred că și pentru mama ta a fost o durere mare!

— Mai e vorbă! Unul din oamenii care l-au adus pe tata acasă a spus: „Ți-a murit bărbatul, femeie; a căzut jos, așa, deodată“ și mama a spus: „doamne dumnezeule!“. Atît a spus și a leșinat.

— Săraca de ea! Săraca de ea! Și acum: dus și Arvie al meu. Ce-o să mă fac eu și cop mei? Ce-o să mă fac? Ce-o să mă fac? Doamne! Mai bine muream...

— Nu te mai necăji, mătușică — spuse Bill — S-a dus, s-a dus, n-ai ce să-i faci. Apoi, se uită iar la Arvie.

— Ar fi trebuit să încerci cu untură de pește zise Bill.

— Nu. Avea nevoie de odihnă și de hrană multă și bună.

— Nu prea era voinic.

— Nu, nu era, bietul băiat.

— Așa am zis și eu. S-au purtat rău cu ăia de la „Frații Grinder“. Nu l-au lăsat învețe nimic; l-au ținut tot timpul la acea muncă și el n-avea destul curaj să ceară patul nului o mărire de salariu, de teamă să nu dea afară. Nu putea să se bată cu băieții și îl necăjeau; îl așteptau afară din atelier ca să facă vreo pozna! Să fi îndrăznit cu mine a ceva, ehei! El nu putea să se bată, pentru nu era voinic. Pe mine nu mă necăjesc băieții, că eu sînt voinic, ridic și o stîncă; dar Arvie era de vină, bietul băiat, dacă nu putea. Cred însă că, dacă n-avea putere, avea în schin mult curaj. Bill se uită la trupul neînsufletit cu o privire părintească și mîngîietoare.

— Of, doamne! — strigă mama. Să fi știți ce are să se întimplă, m-aș fi lăsat mai bine să mor de foame, decît să mi trimit copilul me săracul, la asemenea chin! El nu mi s-a plînciodată! Ce înimos a fost, bietul băieț! Niciodată nu mi s-a plîns! Săracul Arvie mititelul de el! Sărăcuțul de Arvie!

— Nu ți-a spus niciodată că-l necăjesc băieții — Nu, nici o vorbă.

— Ei, las-o! Nu mai spune! Sau poate r voia să știi că el nu se poate apăra. Dar de ce? Că doar nu era vina lui! Cum știi, mătușică nu era voinic...

O gravură veche, atîrnată deasupra patului îi atrase luarea aminte: o examină cîtva timp cu interes.

— Avem și noi acasă un tablou la fel. Mă demult, am stat pe ulicioara Jones — în camera de colo. Îți place ulicioara Jones?

— Nu-mi place de loc. Nu-mi place să-n cresc copiii pe o stradă unde sînt atîtea localu deochiate; dar n-am mijloace ca să mă mut în altă parte și să plătesc o chirie mai mare.

— Da, sînt multe tripouri și circiumi pe aici. Numai că, adăugă el gînditor — de astea ai găsești peste tot. Și apoi, să știi, copiii se deghetează și învață multe lucruri pe o ulicioară ca asta — n-o să le prindă rău mai tîrziu; n-e bine să fie „fraieri“, dacă vor să izbutească în viața de oraș. La Sidney, n-ai fost niciodată nu-i așa?

— Nu. Noi am venit de la țară, acum cînd ani. Bietul bărbatu-meu credea că o să cîștig mai mult la oraș. Eu am fost crescută la țară.

— Am bănuț eu. Of, că prostimai sînt oamenii! Eu tocmai că mă gîndesc să plec la țară cînd curînd. Unde-l îngroapă?

— La Rockwood, mîine!

— N-am să pot veni. Sînt la lucru. Îl îngroapă primăria?

— Da.

Bill se uită la mort cu mai mult respect.

— Pot să fac ceva pentru dumneata? Spune-mi, nu te sfii!

— Nu. În orice caz, îți mulțumesc mult. Acum trebuie să plec... Îți mulțumesc și eu că m-ai poțit înăuntru.

— N-ai pentru ce, băiatule. Bagă de seamă la treaptă!

— E ruptă, am văzut. Am să aduc înțeară o bucată de scîndură și am să ți-o dreg dacă vrei — eu învăț tîmplăria; aproape că ști să fac și o ușă. Știi ce? Am să o trimit aici astă-seară, pe maică-mea, ca să-l îmbrace pe Arvie și să-ți dea o mîna de ajutor!

— Nu, mulțumesc. Cred că mama ta ar destulă treabă și destule necazuri; o să fa singură ce e de făcut!

— Ba eu tot am s-o trimit; e cam repezită ea dar are inimă bună. Rămîi cu bine, doamnă — Mergi sănătos, băiatule!

La ușă, Bill se opri și spuse:

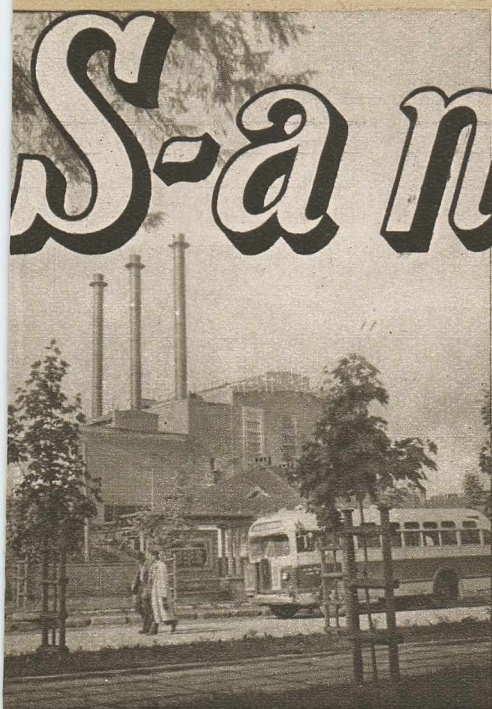
— Îmi pare rău că a murit. Pe cînstă mea, că-mi pare rău! Cu bine și îți mulțumesc în capul scării, ședeau un băieț care s uită speriat la Bill, cu ochii lui mari, înotînd în lacrimi. Bill îl mîngîie pe cap și-l îmboldi

— Sus fruntea, picuile!

S-a născut

O NOUĂ

FORTĂ

Fotoreportaj de la termocentrala electrică nr. 2 din Hunedoara

de Cornel BOZBICI și Andrei LOVINESCU

Un om își mai amintește de această întâmplare. La drept vorbind, ea este taina lui și n-a povestit-o decât câtorva prieteni, care de mult nu mai sînt în acest oraș. Eu n-aș relata-o, de nu mi-ar fi dat consimțămîntul.

— Un singur lucru să nu amintești — m-a rugat dînsul — numele adresantului. Știi, poșta e secretă...

După cum bănuieți și dumneavoastră acum, e vorba de o scrisoare. Într-adevăr, asta e.

Într-o zi de iunie, acum doi ani, la oficiul poștal Hunedoara, a sosit un plic roz adresat tovarășei Maria... Omul nostru, angajat de cîteva zile factor poștal, îl primi cu corespondența și-l vîrî în geanta voluminoasă, printre alte plicuri roze și albastre. Factorul e om practic. Rînduiește plicurile pe străzi, pe numere de casă, și cînd toate sînt aranjate, o pornește la drum. Așa a făcut și dînsul. După ce a colindat o bună parte din zi împărțind scrisorile, la amiază

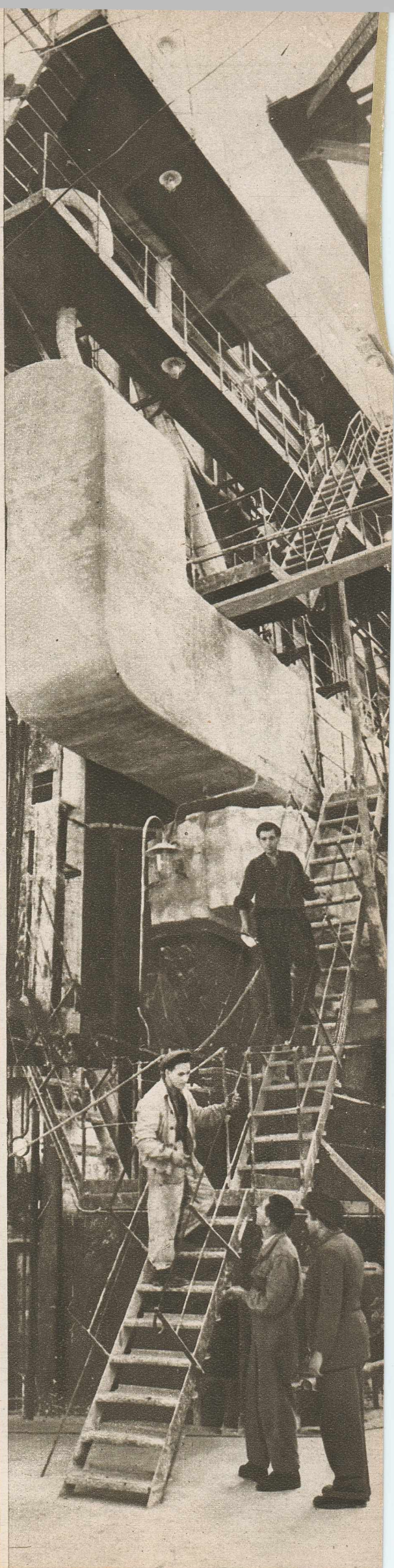

Scări, nesfîrșite scări urcă și se încolăcesc în jurul cazanului înalt.

În pîntecul acestui colos de metal, se petrec complicate procese chimice. Dar transformările care au loc, cît și controlul funcționării cazanului se fac automat. Aparatele de precizie semnalează cea mai slabă anomalie. În fotografia noastră, se poate vedea o parte a cazanului nr. 1.

Dacă ai să întrebi cine sînt cei care au făurit acest uriaș izvor de energie electrică, și se va răspunde scurt și clar: tinerii! Printre inimoșii care și-au făcut o pasiune din muncă este și utemistul Ilie Constantin, cel mai tînăr și unul din excelenții montatori ai termocentralei.

numai plicul cel roz al tovarăsei Maria... stătea stingher în geanta mare, împrăștiind un suav parfum de zambile. Omul nostru îl luă, se mai uită încă o dată la stradă („...Tudor Vladimirescu...”) și se înveseli ghicind că e vorba de încă o scrisoare de iubire. Și porni în căutarea străzii.

Până aici, totul s-a desfășurat în liniște, ca în orice zi când un factor poștal împarte misive. Dar, după două ceasuri, în care poștașul întrebase ba pe unul, ba pe altul, unde se găsește strada Tudor Vladimirescu, plicul se afla tot în geantă. Căci cei întrebați sau ridicau din umeri, dându-i să înțeleagă că nu știu, sau îl îndrumau într-un loc unde nu se afla nimic. De unde să știe bietul nostru factor poștal, proaspăt angajat, că de fapt strada aceasta nu mai există de mult. Amărit, către seară se întoarse la oficiu. Și, într-o clipă de necaz, scrisese expeditorului, pe banii săi, următoarea scrisoare:

„Dragă Vasile,

Aici la noi află că sînt peste o mie cinci sute de femei cu numele de Maria. În raza mea, am înfîlțit vreo două-trei sute. Iar strada dumitale, dragul meu, nu mai este. Acolo e clădirea termocentralei noastre. Deci, adresantul se află și nu se află. Cine știe!...”

A semnat-o, a pus-o în plic. N-a primit nici un răspuns... Și, rîzînd, mi-a spus încheindu-și povestirea:

— Asta e prima scrisoare de dragoste venită pe adresa termocentralei...

★

N-aș putea jura că faptele de mai sus s-au întîmplat întocmai. Un lucru e însă adevărat: în acele zile când plicul parfumat umbla buimac în geanta factorului poștal, se lucra de zor la uriașa termocentrală din Hunedoara... Și tot atunci a sosit aici cel mai tînăr constructor. El a coborît din tren într-o dimineață de vară. Nu știa încotro s-o apuce. Totul i se părea fantastic de mareț. La dreapta, în lumina lăptoasă a aurorii, furnalele proiectau pe cer explozii de lumină sau aruncau în văzduh trombe de fum dens și negru. La stînga, printre cețurile coborîte în pripă, se zăreau construcțiile noului oraș, nenumărate blocuri și case în roșu sau în curs de construire.

Sta pe peronul gării, neștiind încotro s-o apuce.

— Hei, tu, unde mergi?

— La furnalul șase...

Omul care îl întrebase se și pierdu în mulțimea călătorilor. Măcar dacă i-ar fi arătat pe unde s-o ia spre combinat. Dar de ce îi spusese că merge la furnal? Fără să vrea, bineînțeles. Era numai o dorință...

La întreprindere, i-au cercetat actele. Era absolvent al Școlii medii metalurgice din Pitești. I-au spus:

— Dumneata, tovarășe Ilie Constantin, ai să lucrezi la sectorul termomecanic, la montajul turbosuflantei...

„Ei, și-a zis în sine Ilie, nu m-au repartizat la furnal... Era o leacă necăjit. Fie și turbosuflantă, dacă nu se poate alt fel!...”

Turbosufianta l-a situat pe Ilie Constantin între doi poli de atracție: furnalul și termocentrala, amîndouă lucrări de proporții grandioase în construcție. De privea la dreapta, vedea furnalul, de se uita la stînga, termocentrala.

Ilie Constantin a optat pentru termocentrală. La Reșița, trimis de către întreprindere, s-a specializat în montajul turbinelor. Și așa la 21 de ani, tînărul acesta despre care, zărindu-l pe stradă, ai crede că abia a pășit pe drumul cunoașterii meseriei, a început să monteze turbina unei colosale termocentrale. Cine crede că aceasta e o bagatelă, să încerce! Cel mai tînăr montator al termocentralei însă a reușit!

★

Doicești, Ovidiu II, Sîngeorgiu de Pădure, Comănești... În fiecare an ziarele aduc știri despre punerea în funcțiune a noi termocentrale. Planul de electrificare a Republicii prinde viață. Aceasta înseamnă că noi întreprinderi au prins viață, că în mii de sate luminate altădată în nopți numai de lună, ard milioane de becuri, mii de aparate de radio cîntă. Și iată că acum un nou colos al energiei electrice s-a născut: termocentrala de la Hunedoara.

Tot ce vezi aici e automat, expresie a ultimului cuvînt al științei. Oamenii doar supraveghează. Privit de pe acoperișul cazanului nr. 1 (care a intrat în funcțiune) un om care stă la picioarele lui aduce cu dimensiunile unei păpuși ce s-ar agita pe bulevard. În acest cazan, înalt cît un bloc cu 3-4 etaje, au loc complicate procese fizice și chimice, care trebuie controlate în fiecare clipă. De nu, înseamnă că te lași pradă unei mașini drăcești ce în orice clipă îți poate sări în spate. Căci numai cantitatea de apă care intră în acest agregat e egală cu debitul unui rîu de munte.

Și, totuși, cît calm pe platforma agregatului! Ochi și organe sensibile controlează tot ce se petrece în acest colos de metal. O față firavă, îmbrăcată într-o rochiță de stambă, urmărește acele diverselor aparate de pe tabloul automat al cazanului. E termotehniciana de serviciu Lupu Maria. În celălalt schimb, va intra tot o față: Istrate Maria.

Ce destin ciudat au colozii de metal care poartă în pîntec o nemaipomenită energie! Să fie stăpîniți de ființe plăpînde!...

Întîi a lucrat la furnalul 6, apoi la marele aglomerat al combinatului siderurgic. Acum, Grigore Nicolae este unul dintre cei mai buni sudori ai termocentralei.

Centrala operativă. De aici, se dirijează toate comenzile de anclanșări și declanșări electrice. În fotografie, șeful de tură Viorel Topliceanu.

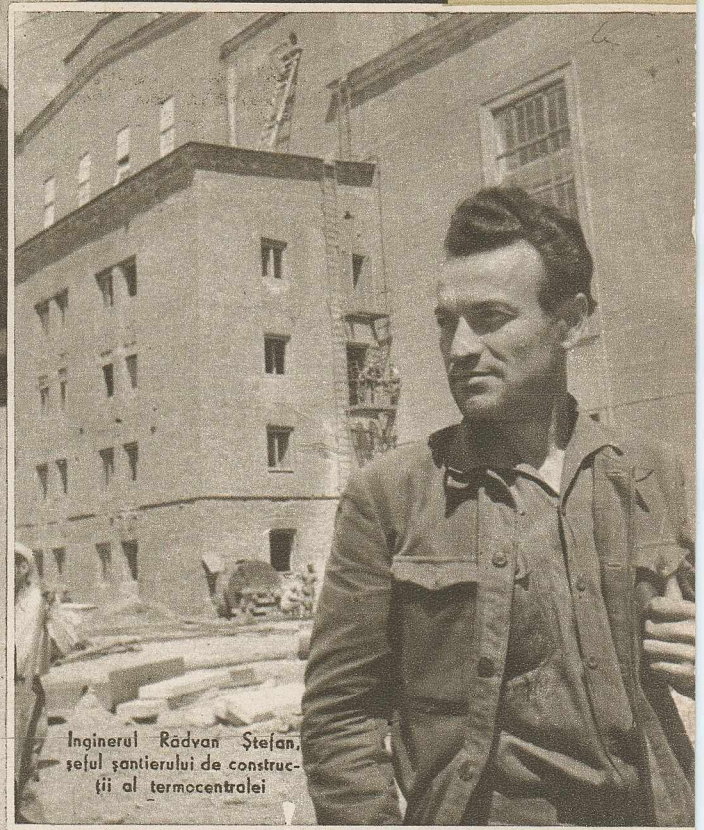

Pascu Tiberiu, șef de tură la centrala operativă, verifică conexiunile de circuit secundare.

Clipele de încordare ale începutului... Fotoreporterul a surprins un grup de ingineri și muncitori în timpul unui control al primului cazan, care tocmai intrase în funcțiune.

montează turbogeneratorul
tabloul de comandă al
acestuia.

Inginerul Rădvan Ștefan,
șeful șantierului de construc-
ții al termocentralei

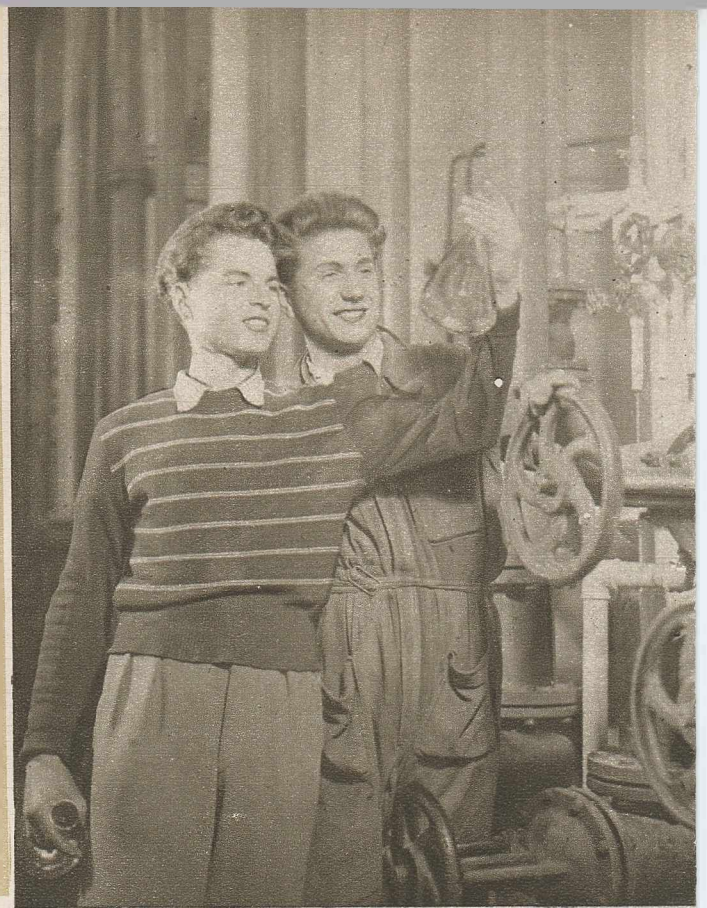
Termocentrala este construită în întregime cu utilaj sosit din
Uniunea Sovietică. Montarea ei s-a făcut cu ajutorul specia-
liștilor sovietici. În fotografie: inginerul sovietic Aleksandr
Krikanov și Ion Lucaci, inginerul-șef al termocentralei.

Măreța construcție a fost realizată cu ajutorul tehnicii sovietice. În perioada montajului, o dată cu mașinile, au sosit din Uniunea Sovietică numeroși specialiști. În fotografie: inginerul sovietic N. I. Komarov (al doilea din dreapta) dă îndrumări inginerilor români care au preluat exploatarea cazanelor termocentralei.

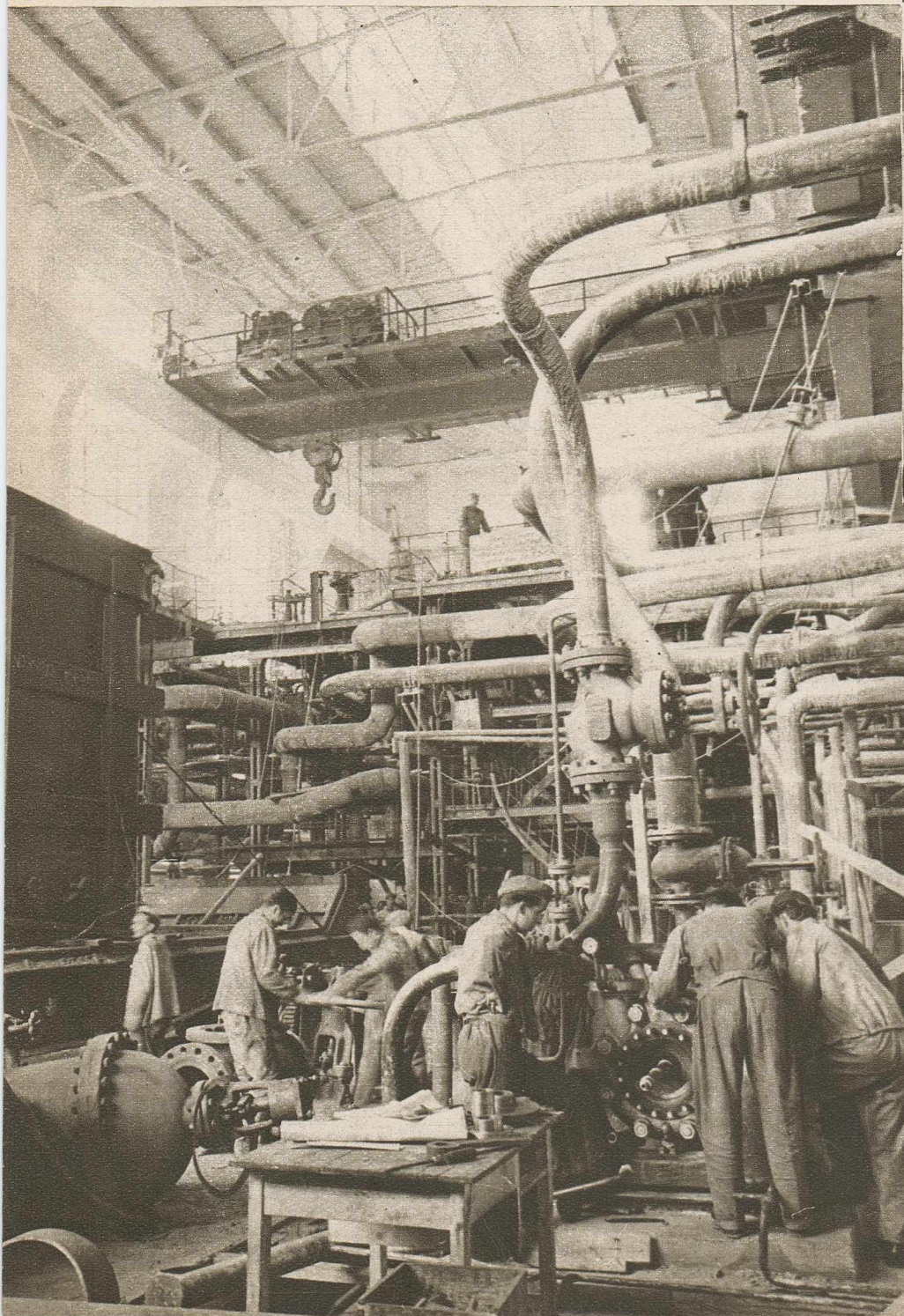
Aici este hala turbogeneratoarelor. Oamenii care fac ultimele instalații par niște pitici în comparație cu colosalele agregate.

Apa folosită de termocentrală trebuie să fie pură. Pentru purificarea ei, se instalează instalații speciale și se fac minuțioase analize de laborator.

Bătrâna cetate a Huniazilor, cuprinsă de amurg, este martora tuturor transformărilor din Hunedoara.

HAI LA DRUM, TOVARĂȘE CITITOR!

— reportaj —

de Maria ARSENE

Fotografii de S. ȘTEINER

Esti prea ocupat în cetatea Bucureștilor, în vreun oraș sau colț de țară. Ai socotit că duminică sau oricare altă zi din săptămână ce-ți este liberă — s-o folosești hoinărind la drum. Cu trenul mergi pe jos. Și nu ți-ai realizat încă vreo dorință. Din comoditate și pentru că ai avut alte preocupări, ori fiindcă nu te-ai hotărât din vreme...

Nu mă interesează motivul. Iată: îți propun să facem împreună o călătorie de câteva zile — nu speria! — comprimată numai într-o jumătate oră de lectură. O călătorie pe care s-o începem acum. Ne urcăm în primul vagon care pleacă din Gara de Nord și vom cobori... Vom cobori... de o să ne placă.

De acord? Atunci, așază-te cât mai comod pe scaun, în pat ori pe așchia, și prinde în mâini marginea paginii de revistă...

★

Sînt orele trei după-amiază. Personalul de Petrosița pornește iar în clipa aceasta... E cald, foarte cald, în vagonul de clasa a doua. Copilul din brațele femeii ți este vecin de bancă plînge și zvrile cu picioarele... Călătorul pe care-l ai în față — un mustăcios gras și cu pipă — a întins fără modestie picioarele și înfășoară capul într-un turban răsturnat de fum...

Ștergani... Nucet... Cazaci... În compartiment, e încă cald, prin fereastra deschisă, aerul bate răcoros obrazii... De undeva dintr-un vagon din urmă, răz-

bate o melodie limpede de muzică. Zimbești și fără să-ți dai seama o acompaniezi. Întii în gând, apoi cu glas tare, pe ritmul sacadat al roților.

Nu te mai desprinzi de la fereastră.

În fund spre dreapta, încep să se profileze munții. În vagon, s-a făcut frig de-a binelea.

Pune-ți haina, tovarășe cititor. Coborim!

Sîntem în Tîrgoviște. N-o să întîrziem mult în vechea și coada de-a doua capitală a țării muntești, deși tare mult aș avea poftă să-ți arăt și să-ți vorbesc despre ruinele reședinței domnești cu turnul lui Tepeș și noile clădiri de folos obștească ridicate în anii puterii populare.

O să ne urcăm într-o mașină — sînt destule care circulă în interes de serviciu — și vom cere să ne lase unde ne va place. Sus!

După un sfert de oră, sîntem în comuna Văcărești. Trecem prin dreptul unui parc, a cărui intrare...

Oprim? Să vedem doară ce-i pe-acolo și de nu ne-o place... Pe aci ni-e drumul!

În locul unde ne-am oprit, se află sediul gospodăriei colective.

Nu, tovarășe cititor! Din capul locului vreau să-ți spun că nu mi-e în intenție să-ți fac o prelegere despre oricare din subiectele multiple și variate ale agriculturii; nu te-am adus de la București pînă aci, prin cele douăzeci de rînduri de litere de plumb, ca să mă erijeze într-un tehnician de cîmp, obligîndu-te să înghiți un sac de cunoștințe și considerații agrozotehnice, pe care le știai înainte de a te fi invitat să mă-nsoțești.

Aș vrea doar să-ți arăt oamenii. Oameni și faptele lor. De acum și mai de mult. Bineînțeles, dacă n-ai nimic împotrivă. Cum? Perfect!

Așadar...

★

Ai observat, tovarășe cititor, că, de la Tîrgoviște la gospodăria colectivă din Văcărești, șoseaua

foarfecă lacomă 12 kilometri printre lanuri de grâu și orz — la ora cînd scriu aceste rînduri, miriște, dar cînd noi am trecut, încă lanuri — întinzîndu-și spinarea albă de piatră sfărîmată, pînă în inima comunei.

Casele proaspăt vărute clipesc la soare din ochii ferestrelor, înșirîndu-se pe firul singurei ulițe, lungă de șase kilometri. Sînt aci, laolaltă și în bună devălmășie, satele Stricești, Băjești și Văcărești.

Vom intra pe poarta sediului colectivei; de acolo, pe alea străjuită de falnici mesteceni și, fără a ne opri în birourile gospodăriei, vom coborî pe cîmp. Dar înainte de a porni la vale, trebuie totuși să ne oprim.

Priveliștea e minunată. Cît cuprinzi cu ochii, pămîntul gospodăriei se desfășoară lin și neted, ca dintr-un sul uriaș. Nici o cută, nici o zbîrcitură nu-i brăzdează fața. Se pot zări, ca pe o hartă la scară imensă, tarlalele de porumb, crescut înalt cît un stat de om, lîngă care, umăr la umăr, ogoarele proaspăt dezmiriștite își desenează negrele profile geometrice.

În fund, la stînga, între doi munți de snopi, se zărește cocoșul batozei. Sus, pe podul mașinii de treierat, ți-a atras atenția o fată care lucrează, pereche cu un bărbat, la coșerit.

Să mergem pînă acolo. Fata e Marin Stelica, o tînară slăbuță, cu ochi vii și mișcări agere. Pînă nu demult, era o ființă tăcută, liniștită. Ba unora li se părea că-i chiar — doamnă, iartă-mă! — nepăsătoare și că viața, cu iureșul ei, se potolește cînd trece pe lîngă ea, vultoaia muncii ostoiindu-se, fir subțire și molcom de pîrâu. Dar deodată, lucrurile au prins altă față. Ce s-a întîmplat? Nimic alt' decît că Stelicii i s-a dat muncă de răspundere în comitetul U.T.M. Și asta a schimbat-o peste fire. Acum o interesează totul, iar șuvoiul treburilor și socotelilor colectivei nu trebuie s-o mai tragă după el. Se zvrile singură în val...

Dar eu îți vorbesc, tovarășe cititor, și dumneata urmărești curios

gura înfometată de balaur a batozei...

Furcoaietele se-nfig în dealurile de snopi și le înșfacă lacome. Privește la îndemînarea coșarilor, care le prefiră în buza tobei. „Cășorii” de lemn bat spicele și le joacă. Păiele se aleg deoparte, iar bobul, ochiul de aur al ogorului, se rostogolește prin pîlnia care le varsă purcoi, în saci.

★

Is veseli și bucuroși colectiviztii. Peste cîteva zile, vor preda cota convenită statului. După două săptămîni, va avea loc împărțirea avansurilor. Mai sînt și alte bucurii. Lîngă stogurile de paie, s-a strîns un grup. Sînt cei din echipa în „pauză”. Staicu Marin, instructorul raional, e în mijlocul lor. Hai să-i ascultăm.

— ... Cele cinci hectare pentru iazul artificial vor fi împrejmuite — digul lucrîndu-se cu tractoarele. Nu-i adîncim fundul — spune Staicu. Izvorul de la „Fîntîna cioarei” e mic, într-adevăr, dar cu firele de apă adunate în drum, o să se umple iazul cu apă mereu proaspătă și îndeajuns.

— Și ce pește vom zvrili? — întrebă încă o dată Șerban Ion, șeful atelajelor, deși îi e bine aminte cele spuse deunăzi de inginerul zootehnician.

Staicu repetă:

— Patru sute kilograme puiet de cîte 20-30 de grame... Cu 2 vagoane gozuri le asigurăm hrana pînă se ridică crăpceanul la cîte un kilogram și jumătate...

Perejoc, președintele gospodăriei, face o mică socoteală într-un carnetel.

— Asta înseamnă — își ridică el privirea din paginile cu scrisul mărunt — cel puțin 300 de mii lei venit colectivei...

★

Electromotorul alimentat de la rețeaua centralei electrice din Doicești, care asigură curent și comunei, zumzăie ca un stupar în asfințit. E al S.M.T.-ului din Comișani. Tehnicianul Iancu urmărește graficul orar. De la 7 la 8 dimineața, s-au treierat 1450 kg.

De pe podul batozei, cît privești cu ochii, se-ntind pămînturile colectivei...

Dumnealui după cum se vede se află pe cal. Și totuși e greu să-l găsești în porumbul crescut atât de înalt.

De la 8 la 9... 1600 kg și înscrie cifrele cu cretă, pe tabla neagră de lângă mașină.

— Ce înseamnă...? — mi se pare că vrei să întrebi.

Tovarășul lancu a primit firesc întrebarea dumitale și te lămurește.

— Treierăm după metoda Bre-diuk, cu două echipe. Fiecare dintre ele lucrează o oră, după care se odihnește tot atâta timp. Ele vor lucra astfel cu mai multă forță... Norma batozei? Un vagon și jumătate de la 6 dimineața la 9 seara. Dacă vom treiera și noaptea, randamentul orar va spori. Pe răcoare, se lucrează mai cu spor!...

S-a apropiat de dumneata, cu un pumn de grâu, Ștefan R. Ilie. A coborât de pe podul batozei și ți-a spus, mîndru, sunînd în palme boabele grele ca alicele, pescuite din sac:

— Peste trei mii două sute kilograme la hectar.

E mîndru. Are și de ce. Moș Iordache, taică-său, n-ar fi putut strînge într-o lună de trudă la ciocoi, cît a scos el numai într-o singură zi de muncă la colectivă...

— Să ne vezi porumbul!... O mîndrețe... Intrî „de-an călare în el”... Iar ovăzul... Treceam de o mie cinci sute kilograme la hectar.

— Ehe!, cu totul altele ne erau munca și roadele pe vremuri...!

Am întors capul. În bărbat cu ochi albaștri și pălărie de pai decolorată se îmbie sfătos la vorbă cu noi. Să ți-l prezint. Este Ene Marin. Colectivist. Are 58 de ani și a făcut mai multe meserii. Ascultă-l:

— Din tată în fiu am robit la moșia Văcăreștilor...

Pe atunci, averea boierească izvora chiar din spatele locuințelor lipsite de curți și grădini, ale clăcașilor, vărsîndu-și cotropitoare cele 4.000 de hectare — din Văcărești pînă la Găești — înăuntrul cărora cădeau, prinse și robite, comunele Ciurari, Răciu, Picior de Munte și Bungetu.

— Pe pămîntul boieresc, stăpînit acu' în urmă de Zoe Garibol, semănam cu mașina, bob cu bob. Dar pe peticele noastre de ogoare, luate în dijmă, doar cu poala...

Moș Ene face un pas și apasă tocul bocancului. Mai face unul și iar împinge tocul, după care, la înapoiere, repetă operația „în scăzămînt”, la jumătatea distanței dintre urmele bocancului.

— Așa semănam. Zvirleam boabele în gropița lăsată de călcîiul piciorului desculț... Iar în vară recolta nu era decît o batjocură... Grîul sau porumbul răsăreau pe fața ogorului ca firele de barbă pe obrazii spîului. Foamea și sărăcia mă ciocăneau cu sete... Aveam doi copii. Pe al treilea, l-am dobîndit mai tîrziu...

A fugit de pe moșie. A nimerit la Ploiești. A intrat slugă la alți stăpîni. Pe aștia, nu i-a văzut niciodată la față. Stăteau departe, în străinătăți. Dar erau la fel de răi și cruzi. Zece ani a robit la societățile petrolifere americane și engleze. La Astra, la Steaua, apoi la Oillfields și Carmen-Petrol. Răzbit de foame, a plecat și de acolo, rătăcind prin București. Hamal și muncitor cu ziua, pe unde se nimerea...

În 1945, a fost împroprietărit. În 1946, a intrat în partid și, apoi, printre cei dintîi, în 1949, cînd s-a înființat colectivă, s-a înscris în gospodărie.

— De săptămîni lucrez la irigare... Sap șanțuri de scurgere la grădina noastră de zarzavat... Ne-au cam întîrziat ploile... Dar e păcat de pămînt să nu-l folosim cum trebuie... Gras ca untul și negru păcură... Să poștiți să vedeți ce roșii, tot cîte 3-4 la kil, cît de mari și de grași ardei și mîndrețe de zarzavat... Nu vreau să mă laud, dar să poștiți!

Il ascuți, tovarășe cititor? Nu vrea să se laude. Dar e bine să știi că miezul salatei gustoase ce o mîncîci anul acesta, roșiile aro-

mate sau franzela și pînea coaptă și rumenă ce le-ai cumpărat de la chioșcul străzii dumitale, sînt izvorîte poate și din truda palmelor acestui om și ale celorlalți, cu care muncește laolaltă.

— ... pentru că acum, pînă și zarzavatul îl sădim și răsădim după carte... Nu mai facem agricultură din călcîi, tovarășe, nu!

★

Te-a întepat. Și te doare. Așa-i la țară. Se întîmplă cîteodată că te întepă o albină, o viespe, un bondar. Pe Ilie Enache, apicultorul gospodăriei colective, l-a întepat însă în inimă cînd i-a spus — sînt doi ani de atunci — tov. Petrescu de la secția agricolă a regiunii, că din patruzeci și patru de stupi, cu care intrase în iarnă — și ce iarnă a fost în '53-'54! — o să iasă doar cu șapte stupi în primăvară.

Să-l lăsăm pe tov. Ilie să ne povestească:

— Venisem de la școala de agricultură de trei luni. Găsisem patruzeci și patru de stupi în gospodărie. Dar pricepuți la îngrijirea lor, nimeni. Iau în primire. Controlez. Roiurile slabe, miere puțină sau aproape de loc pentru iarnă. Cer zahăr, dar zahărul nu era încă planificat și trebuia să aștept. Anunț secția agricolă a regiunii și vine tovarășul apicultor Petrescu. Parcă mi-a băgat un cuțit în inimă cînd a tras concluzia: „Asta-i situația. Depinde însă și de îngrijire...”

Privește la colectivistul Ilie Enache, tovarășe cititor. Harnic colectivist. Nu are mai mult de 25 de ani. Dar zile-muncă atît de multe ca el, puținî adună. În iarna aceea cînd zăpada se ridică munte, iar gerul crăpa pietrele și plesnea fierul, a salvat trei sferturi din stupi.

Cum?

Folosind ce învățase la școală, s-a apucat deindată să construiască o presă din lemn. Din paietele presate a făcut pernuțe cu care a acoperit părțile laterale, capacul și fundul stupilor. Căldura din stupi a ajutat albinelor să consume o mai mică cantitate de miere și să reziste mai mult viscoalelor și înghețurilor.

— Tăiam în fiecare dimineață pîrtie cu lopata în zăpadă ca să-mi

fac drum pînă la stupi. Du amiază pîrțile se astupau. Cî a dat gerul a trebuit să-mi drum cu tîrnăcopul. Nu putea lăsa averea noastră în părăs chiar de s-ar fi prăvălit un de zăpadă peste noi...

Ce înseamnă cîteva zeci de stu salvați? Înseamnă 600-800 kg grame de miere ciștigate. socotește cîți copii s-au bucu de dulceața și puterea de hrană a mierei. Plus venitul adus g podăriei!...

Vorba lui Ion Șerban, colectiv și tată a patru copii: „Cînd bobul în pămînt, moaie-l întîi inimă”. Vorbă cu mult tîlc:

— Am pus de toamnă — ne spu Ion Șerban — 51 hectare gr zece orz și două de cartofi. Bu Primăvara, alte treisprezece h tare de orz, cincisprezece de o cinci borceaș, patru de floar soarelui, patru de pepeni și treiz hectare de porumb. Timpul n fost deseori împotrîv. Anul trec a dat grindina. Așt an, am a ploii timpurii. Dar noi tot se tem recoltă bună, pentru am muncit cu tragere de inimă. De ce-am muncit cu tragere inimă? Păi, socoteala-i limpe am luat, din sacul nostru, boab noastre și le-am așternut în braz noastră... Nu mai muncim pen străini, pentru boieri. Cum s spune, muncim bine pentru trecem sămînța prin inimă și urmă îi dăm drumul în brazdă

★

Ar fi bine să vizităm și sed gospodăriei. Primești, tovarășe cititor? Ne însoțește Ștefan M. Di în vîrstă de 57 ani, fost clă pe moșie, azi grăjdar în colecti Este un om cu trăsături aspre glasul tăios. Cînd vorbește, amen ță cînd și cînd cu capul, a mustr sau avertisment...

— ... Afurisite lighioaie, boieri Aci unde-i biroul gospodăriei afla cancelaria... Dincolo, maga de alimente cu hrana zilieril Mazăre „cu pui” și mălai cu „m line”. S-a dus într-un rînd Ma Simion, asta de-i acu' șef echipă la culturile de grâu... zi mai bine tu, Simioane!

Simion Marin ride amar. — Eram slugă la vaci. M- dus o dată cu strachina de cio de mazăre și boțul de mămăl

Dulceață și vitamine pentru copii. Stupii gospodăriei sînt îngrijii cu dragoste și pricep de Ilie Enache.

cucoana Zoe. „Cucoană, zic, marea are viermi, cum s-o mîncăm?“ „Mînc-o, mă, că viermii îi u gustul și grăsimca de prăjea... La Paris, așa se mîncă...“ a luat ea în batjocură „Coană, cu, mămăliga are murdărie de areci în ea! Spune: „Nu fi prost, ea-s măsline“.

— Asta-i — continuă Ștefan M. nu — biserica curții. Dincoace, de-și aveau contabilul și administratorul locuința, e acu' căminul stru de copii, iar...

De ce te-ai oprit, tovarășe cititor? Vrei să știi al cui e monumentul piatră mic și rotund? Este al lui mnu' Huly. Da, am să-ți spun te a fost acest „mare domn“ moșia Văcăreștilor.

Ultimul proprietar al moșiei, ta moșierită Zoe Garibol, avea cîine de lux. O fiară albă, altă, cu picioarele subțiri, rea mofuroasă... Avea o zgardă de r, pe care atîrna un medalion

Cîinele venea sătul și plictisit. Și atunci, începea cea mai sinistră comedie:

— Mă, tu așa care vrei pămînt, — spunea ea — roagă-te de domnul Huly să-ți aprobe cererea.

Țăranul se uita la boieroaică, privea încrunțat la administrator și apoi iarăși la cîine. Ofta și făcea un pas.

— Hai, roagă-te — îl îndemna administratorul, să-i faci plăcerea coanei Zoe.

Țăranului îi dădeau lacrimile în ochi. Dar n-avea încotro. Acasă îl așteptau gurile flămînde ale copiilor.

— Roagă-te! Roagă-te! — chicotea ciocoica. Altminteri, nu capeți pămînt.

Cu vocea răgușită de durerea rușinei, țăranul se apropia de javră și-i spunea:

— Domnule Huly... Te rog... Închiriaza-mi două pogoane de pămînt, că-mi mor copiii de foame.

poftă de mîncare și-i pierise somnul...

Cînd a murit „domnul“ Huly, a fost jale mare la conac. Coana Zoe și-a smuls părul din cap, a plîns și n-a mîncat trei zile în șir. Cheltuise o avere ca să-l vindece. Unde n-a fost? Unde nu l-a dus? Pe care medic sau profesor veterinar nu l-a consultat? Totul a fost în zadar. „Domnul“ Huly, acest semistăpîn al miilor de hectare ce se-ntindeau covor, din Văcărești pînă la Găești, cîine la înfățișare, dar cu sufletul mai puțin cîine decît stăpînă-sa, a murit.

— M-a mînat cucoana să-i aduc trei jeliteare din sat... Și pe popă l-a chemat, dar n-a venit... Da' popa a zis că-i păcat să facă slujbă ia un animal, oricît ar fi fost de domn...

A venit însă dascălul, tovarășe cititor. A trebuit să vină... După ce a mormăit un fel de rugăciune, rămășițele „domnului“ Huly, învelite în cearșaf de mătase, așezate pios într-un sicriu, au fost îngropate chiar în fața locuinței boierești. Într-un rondou cu flori. O piatră rotundă cu încructări de arabescuri i-a însemnat mormîntul.

La șase săptămîni, după tradiție, coana Zoe a pus de s-au tăiat șase berbeci. Slugile au gătit pilaf cu friptură, după care a urmat praznicul.

În jurul mormîntului, pe o rază cît o azvîrltură de praștie, s-au aranjat sute de castroane de pămînt cu pilaf și carne de berbec prăjită. Conform poruncii boierești, țărani clăcași au primit poruncă s-aducă cîinii, căteii și dulăii la masă...

Scîrbiți și revoltăți, oamenii și-au trimis copiii să-nsoțească animalele la această mascaradă. Dar lor nu li s-a dat voie să intre în conac. Să nu fure cumva vreo bucatură.

Cînd porțile de fier ale curții boierești s-au deschis, cîinii au dat năvală. A fost un ospăț ca-n basme. Cu mirînturi, cu lătrături, cu urlete și-ncăierări furioase, în

timp ce, printre uluci, copiii desculți ai clăcașilor priveau flămînzii și pofticioși...

Se uita și doamna Zoe, prin ochelari de aur cu coadă — sfîrșit povestirea Dobre Constantin.

S-a uitat și n-a spus decît un singur cuvînt: „Calicil!“

★

Poate ar fi trebuit, tovarășe cititor, să-ncheiem această vizită întîmplătoare la gospodăria agricolă colectivă, prin cîteva considerații cam de felul acestora:

„Pe acolo, pe pămîntul unde înainte vreme clăcașii au robit, azi...“

Dar nu vreau să-ți repet clasicele fraze reportericești de duzină. Ai văzut în ce condiții trăiesc și cu ce mijloace muncesc, ai auzit și ce spuneau foștii clăcași de pe moșia Văcăreștilor, despre întunecatele și trecutele lor condiții de viață. Se pare că te-au impresionat. Bănuiesc, după interesul cu care m-ai urmat pînă aci. M-ar bucura să nu mă înșel.

Deci, ca încheiere, acum cînd am pornit spre casă, vreau să-ți spun doar că ai uitat să mă-ntrebi ce nume poartă G.A.C.-ul în care am fost.

Vezi? Hai, recunoaște că vrei să știi...

Dacă-i așa, întoarce capul. Vezi firma mare, roșie, prinsă între ghirănzile de crăci înfrunzite, deasupra ușii colectivei. Citește: „Victoria Socialismului“.

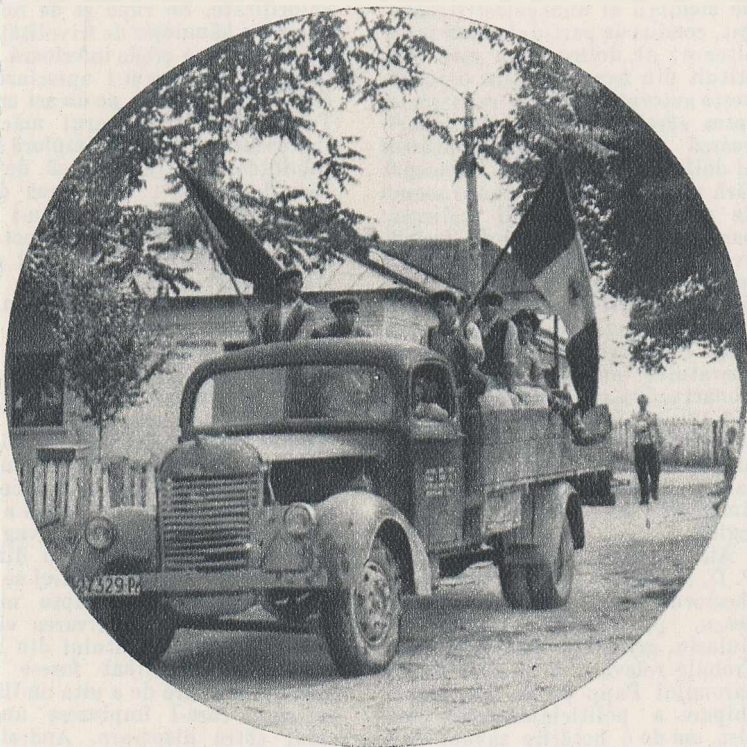
De fapt, asta-i concluzia și încheierea tuturor celor ce am văzut și auzit împreună.

★

Și acum, ajunși în stația micuță de lingă șosea, te las. Spre Bucu-rești ai un tren la orele 1 și altul la orele 5 după-amiază, care numai în cîteva ore te va duce pînă la peronul Gării de Nord...

Cu bine, tovarășe cititor, și dacă călătoria aceasta ți-a plăcut și ești cumva dornic de o nouă hoină-reală...

Pe curînd, în paginile de drumetie și voie bună ale revistei.

Tractoarele, combinele și plugurile pe care ni le-ați trimis ne-au folosit de minune... Vă trimitem, dragi tovarăși de la orașe, o pîrticică din pîinea ogoarelor... Cota menită statului pleacă la baza de recepție.

fotografia ciocoiciei. Nimeni avea voie să se atingă de acest necum să-l supere cu ceva. a îmbrăcat într-o hăinuță neagră, cu plastron alb. Avea o lăriuță de pai rotundă, cu două spicături prin care-i ieșeau ureile. În picioare — cluboțole de ele și iarna, șoșonei. Toate acestea cumpărate de la Paris. D. Huly făcea bale în fiecare într-un vas mare de porțelan, care se turna apă caldută, doită cu parfum.

La masă, dumnealui stătea pe un nun, special făcut, cu șervețel la gît, în timp ce un servitor tăia bucățelele de friptură și unzeală în farfurie.

Țărani clăcași de pe moșie erau ligați să-și scoată căciula în fața cîinelui și să-i spună: „Sărut' na!“ Desori, cînd vreun biet cîine venea la curte, rugîndu-se de ministrator să-i dea în parte, ică două din cinci, căci așa i legea Văcăreștilor, cîteva poane pentru semănat, de se simpla să fie și ciocoica pe acolo, asta trimitea după domnul Huly.

Jigodia se apropia de om, îi mirosea picioarele desculțe, apoi mirîia și da din coadă.

— Ei, ți-a aprobat! — exclama satisfăcută boieroaica. Ai văzut ce bun este? Mulțumește-i! Sărută-i laba! Hei, n-auzi? Ești surd? Sărută-i laba! Sărut-o cînd îți spun! Nu vrei? Fugi? Anton! Anton! — țipa ea către Anton Ugolini, administratorul. Să nu-l mai văd pe moicjul așa prin curte, că-l impușc. Nici o brazdă să nu-i dați. Să-l scoateți și afară din sat... Impertinentul!

★

Din atelierul de fierărie iese un om scund, mînjit cu ulei pe stralele de pînză și cu funingine pe frunte. Are o roată de plug în mîini. Il cheamă Dobre Constantin. Are 45 de ani, este un bun colectivist și a fost ani de zile vizitiul personal al „domnului“ Huly...

— ... Eu plimbam cîinele cu o trăsucică specială: un sfert de oră, dimineața, alt sfert, seara. Îmbătrînise javra. Nu mai avea

CEL MAI MIC ZIAR

lată pagina întîi a celui mai mic ziar din țara noastră: 22 cm înălțime pe 16 cm lățime. Este atît de mic, că poate fi păstrat în buzunarul de la haină fără a fi împăturit. Se numește „Înainte“ și a apărut prima oară în plin cîmp, la orie, în raza unor comune din raionul Brăila.

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă, ziarul reprezintă contribuția ziaristilor și a tipografilor din Brăila la campania de grăbire a secerișului și treieriișului în comunele rămase în urmă. Astfel, primul număr a apărut la 9 august în comuna Latinu, iar următorul, la 14 august, în comuna Pitulești; și urmează ca ziarul să apară pînă la sfîrșitul campaniei de strîngere a recoltei.

Pentru realizarea ziarului, în fiecare săptămîină se deplasează pe teren o echipă formată din doi sau trei redactori ai ziarului-mamă „Înainte“ din Brăila și o echipă de tipografi împreună cu materialele necesare — de la casele cu litere, pînă la mașina de imprimat și hîrtia necesară.

Și astfel, la sfîrșitul unei zile de muncă, țărani din partea locului pot citi în gazetă despre realizările lor,

articole scrise de ziaristi brăileni, sau chiar de unii dintre consătenii lor, vești despre munca oamenilor din satele vecine și multe alte lucruri care-i interesează.

Ca orice gazetă, și acest ziar este difuzat în mod organizat. Sarcina și-au csumat-o pionierii.

F. U.

INĂNTE

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini și avînd o înfățișare grafică ce nu se deosebește de orice altă gazetă

Ziarul cel mai mic din țara noastră

22 cm înălțime pe 16 cm lățime

Tipărit pe patru pagini

SCRITORII și CĂRȚI

„Străinul”

(roman de Titus POPOVICI)

A apărut foarte de curând în librării o carte asupra căreia trebuie să ne oprim atenția în chip deosebit; ea marchează apariția în literatura noastră a unui scriitor tânăr, cu un talent viguros. Este vorba de romanul „Străinul” de Titus Popovici.

Autorul este atât de tânăr, încât pare a aparține mai mult copilăriei, decât tinereții. În comportările vieții lui de toate zilele se simte un freamăt și o impetuoasă caracteristică adolescentului epocii noastre, care e stăpînit de dorința de a interveni activ în desfășurarea marilor probleme ale poporului. Ritmul în care autorul recepționează evenimentele și le trăiește s-a transmis cărții sale, în cea mai mare parte a ei. Un freamăt viu caracterizează romanul „Străinul”. O curiozitate ascuțită îl stăpînește și-l conduce pe eroul central, Andrei Sabin, elev aflat în clasa a șaptea de liceu, la începutul verii anului 1944.

În acest erou, scriitorul a dat în cartea sa o vie reprezentare a unui tip de tânăr în plin proces de formare, în momentul cînd descoperă, pe cont propriu, lumea și viața, cînd trece de la litera cărții la experimentarea ei concretă în viață. El a reliefat neliniștea, nerăbdarea, nemulțumirea, devenite coordonatele pe care se desfășoară procesul complicat al transformării copilului în om matur, dezvăluindu-le motivările adînci, sociale, care accentuează și complică pe cele ale vârstei. Asupra acestui proces, nu de lungă durată, dar îndestul de anevoios, din care mulți de seama lui Andrei ies înfrînți, societatea burgheză revărsă tot noianul de diversiuni și înșelări, pentru a sustrage și abate mințile îndrăznețe de la drumul adevărat, drumul luptei.

Tema romanului lui Titus Popovici se înscrie astfel în rîndul temelor esențiale ale epocii dintre cele două războaie. Categoria din care face parte Andrei Sabin este aceea a oamenilor care *caută*. Sensul vieții lor e în a vrea să descopere soluția, calea de urmat, adevărul. Cultura împrăștiată, faptul că în raza lor de vedere nu s-au ivit puncte solide pe care să se reazeze în societatea burgheză, îi fac întunecați, adesea ciniști, dacă nu blazați. Să le mutăm toate acestea la vîrsta adolescenței. Aici, toate se petrec la dimensiunile paroxismului, mai ales în cazul unei conștiințe lucide, cum e cea a lui Andrei Sabin. Adolescenții dă tuturor fenomenelor proporții catastrofale, pe care Titus Popovici le-a reliefat cu subtilitate. Umorel și satira fină, mai

mult o zeflemea dibaci strecurată printre rînduri, readuc pentru cititor la normal proporțiile dramei lui Andrei. Dar ea rămîne o dramă reală. Andrei crede că e singurul în această situație, și de aici poza lui disprețuitoare și adesea jignitoare pentru cei din jurul lui, și mai ales pentru Sonia, fata care-l admiră cu măsură și-l iubește sincer, pentru Dan, vărul său, pentru Lucian Varga, puilul de lebădă clocit între boboci de gîscă ai casei de burghez ardelean a lui Salvator Varga.

Andrei Sabin nu vrea nici să rateze, nici să capoteze. El vrea să lupte. De unul singur, prin izolare sau cinism, prin indiferență sau bravadă (el o numește: eroism) — oricum, dar el vrea să se împotrivească marasmului în care simte organic că-l atrage societatea burgheză. Titus Popovici a dat în romanul său un variat și realist tablou al unora din supapele prin care se exercită presiunea stihiei burgheze asupra eroului său. Mai întii, profesorii de la liceu, începînd de la directorul Lucaci, dur și chiar grosolan, și mergînd pînă la profesorul Suslănescu, individ cu comportare de moluscă, care-și rezolvă problemele conformîndu-se deplin sistemelor oficiale, devenind unul din exponenții regimului burghezo-moșieresc. Asupra acestuia, autorul se oprește îndelung, urmărindu-l amplu și în afara raporturilor cu Andrei Sabin; Suslănescu, care izbutise să cîștige simpatia și prietenia lui Sabin pentru aparenta lui înțelegere față de libertatea de gîndire a acestuia, devine principalul lui acuzator atunci cînd îndrăzneala lui Andrei se atinge de temelile regimului. Alți profesori, cu excepția lui Răducanu, sînt ironizați cu asprime adesea și cu o ostentație pe care

autorul a împrumutat-o de la eroul său, depășind limitele realismului și alunecînd către grotesc.

Satirizarea acestor figuri, caracteristice școlii burgheze, este făcută cu ingenuitatea elevului care poreclește în ascuns pe profesori și care a aflat ceva din „misterele” cancelariei. Este partea mai puțin izbutită a satirei din romanul „Străinul”. Însă acolo unde Titus Popovici se ridică la realizări de o mare valoare este în redarea frunțașilor politici și administrativi ai orașului transilvănean, în care se petrece acțiunea.

Necesitatea explicării adînci a relațiilor din societatea care vrea să sugrume îndrăzneala lui Andrei Sabin i-a dictat autorului largirea perspectivei de analiză. Astfel, acțiunea cărții se bifurcă la un moment dat: unul din planuri este acela care urmărește drumul lui Andrei Sabin, de la insurgența către luptă organizată, de la conștiința de străin printre oameni, la aceea de membru al unui colectiv încheșat, condus de partidul clasei muncitoare; al doilea plan este constituit din fresca pe care o zugrăvește autorul, pentru a reda societatea căreia vrea să i se împotrivească Andrei. În centrul acestui al doilea plan al acțiunii, conceput fără un erou central, stau o seamă de personaje admirabil realizate: baronul Romulus Papp de Zerind, avocatul Salvator Varga, generalul prefect Laurențiu Belega, ziaristul Ion Vislan și alții ce constituie o întreagă galerie de intelectuali burghezi și reprezentanți ai aparatului de stat — toți reacționari sadea, oameni alergînd după căpătuire, tranzacționînd cu cine dă mai mult, naționaliști și șovini pînă în limitele banului, „patrioți” care-și măsoară cu bancnote sentimentele și consecvența ideologică.

Aici, trebuie înscrisi dr. Emil P. D. Motzeanu, dr. Remus Pordea, chestorul Benea, industriașul Dărnescu, procurorul Velceanu, dr. Guiașiu, generalul Mîndru și alții. Trebuie relevată în special figura baronului Papp de Zerind, întruchipare a politicianismului manist, om de o hotărîre savant calculată, perfidă; întotdeauna el întoarce astfel lucrurile, încît părerile acceptate să nu fie ale lui și să-și poată păstra dreptul de a profita de succes și a se eschiva de răspundere în caz de eșec. De la vorba voit „populară”, neaoșă și pînă la diplomația de vulpe, totul la el e studiat, distilat, totul e ipocrizie și poză, goană după clientelă politică și demagogie, izvorite dintr-o ură crîncenă față de popor. Se vădește aceasta, de pildă, în modul cum utilizează el, îndată după 23 August 1944, toate scursorile fasciste și legionare, toate epavele, pe unele plătîndu-le, pe altele escrocîndu-le sau șanta-jîndu-le, tuturora injectîndu-le furia profitului pe seama celor mulți. setea de putere și convingerea că țara e a lor.

Titus Popovici a alternat mijloacele în zugrăvirea acestui reprezentant odios al regimului burghezo-moșieresc, demascîndu-l pînă în adînc, arătînd pericolul ce-l prezintă asemenea specimene, ridicolul lor și cruzimea de care sînt în stare. Scene de un realism puternic urmează momentelor comice; morga personajului e mereu confruntată cu bunul simț, alambicările și ruralismele vorbirii sale sînt date peste cap prin comentarii pline de nerv.

În atmosfera creată de prăcile întortochiate ale baron Papp de Zerind și ale partid istorice, se desfășoară drama Andrei Sabin, suflet cînstit, a în căutarea unui drum pe care meargă fără a roși în fața conștiinței sale.

Insurgent la început, Andrei strigă nemulțumirea într-o crare școlară. Denunțat de profesorul Suslănescu, e dat afară de liceu. Măsura e iluzorie, deoarece aceeași zi, avioanele americane bombardează orașul și școlile închid. Andrei începe să se simtă tot mai ostracizat, victimă, năruș. În adevăr, mulți îl prițesc ca pe un fenomen negativ — nu chiar ca pe un neîntreg minte. Convins că toți dimprej său îl socotesc un astfel de Andrei începe să se izoleze, pîndu-se de prietenul și confidențiarul său, Lucian Varga, fire mai donlă, revoltat burghez, capabil de resurse sufletești ce puteau valorificate. Se rupe și de So pe care o bănuiește de frivolitate. În orice caz, o crede inferioară tului lui, pe care și-l apreciază fundul sufletului ca pe un act er. Tatăl său, funcționarul mărșil bruschează, mama îl imploră s cumîncească, e sfătuit să dev „om de treabă”. Încercarea d ajuta un țaran năpăstuit nu-i șeste. Totul pare să fie împot lui. Și atunci, în momentul t mari dezorientări rezultate neputința de a găsi un rea în societatea burgheză, el coperă pe oamenii simpli și cepe să se apropie de dînșii. Act de la 23 August îi urmează furibund atac al fasciștilor. refugiu, rătăcit de familie. An cunoaște pe adevărații oam pe apărătorii patriei, pe cei ce feră și muncesc, a căror viață a sese pînă atunci numai vag conștiința lui. Intinericul di se sfîșie neînterupt; Andrei se vedește capabil de fapte m Participarea lui la salvarea v melor bombardamentului din cînd fusese eliminat fusese mult o încercare de a uita umili suferită, care-l împinsese un chiar către disperare. Andrei aruncase printre bombe, în flăc ua nepăsarea celui căruia îi e una, orice s-ar întîmpla. Atu cînd, pentru a doua oară, ia p la o acțiune importantă, la varea tinerilor romîni pe care h rîștii îi închiseseră în vago pentru a-i duce în Germania, Andrei începe să licărească conșta că un drum există și că acea alături de cei asupriți. Titus povici a arătat cu claritate re turile intime ale acțiunilor eroi și modul cum ele s-au întîlnit, coincis, s-au împletit cu obie vele generale ale masei de expl tați. Iar cînd se alătură ostaș patrioți, care se opun inva hitleriștilor și horțiștilor, și c luptă cu abnegație, primejdu du-și viața, Andrei o face în c conștient, ca pe o datorie pat tică, izvorită din adîncul sufl lui. Și-a dibuit drumul. De a pînă la întîlnirea cu comuniștii însușirea idealurilor lor, e un p pe care eroul îl străbate cu usu ță, atunci cînd se întîlnește oameni ca Gheorghe Jurca tatăl său, bătrînul muncitor Mî Jurca, luptător în armatele l șevicilor în timpul Marii Revol din Octombrie, cînd se întîln cu tineri ca Schwartz sau H man, uteciști încă din ilegalit

Întregul proces de dezvoltare

H. C. Andersen și țara noastră

alui este amplu redat și moti- în carte. Andrei Sabin devine fund reprezentativ, tipic pentru eaga, numeroasa categorie de eri cinstiți, care luptau să-și treze nealterată conștiința. În imul burghez, astfel de oameni fi irosit, de bună seamă. manul „Străinul” arată însă că tru astfel de oameni, lupta clamuncitoare, care a dus la actul la 23 August 1944, a constituit ca salvare de la naufragiu, le-a chis perspectiva unei vieți fără apromisuri. Atunci când, în alul cărții, Andrei intră în oana celor ce manifestează pen- un guvern democratic, când se rfundă cu ea, cîntîndu-i cîntecul trigîndu-i lozincile, atunci eroul a găsit drumul; nu mai e un ain, ci prietenul și tovarășul a lioane de oameni, care pornesc e o viață nouă.

★

Romanul „Străinul” se citește încordare, cu pasiune. E scris înfrigurare și dragoste pentru arta eroului. Simți pretutîndeni rticiparea autorului. Păcat că, alocuri, se și vede intervenția în unele episoade importante. rmulăm aci o observație mai ge-rală: romanul are unele goluri. e pildă, acolo unde se pare că vinismul este întreținut numai burghezia romînească, nu și de a maghiară; că în mreaja agi-țiilor șovine cad numai oameni mpli maghiari și mult mai pu-ai, sau de loc chiar, cei romîni. e de altă parte, trebuie observată rția tabloului în ce privește neretul, cel nealterat, cel care a itut fi înturnat cu ușurință spre opuri constructive. Cu Dan Teo- rescu, vărul lui Andrei, cu Sonia ucșan și cu Lucian Varga — est din urmă personaj fiind de pt folosit de autor pentru tratarea nei alte problematice — am cam cheiat tabloul lumii elevilor dolescenți, sensibili la drama lui ndrei. Această lume rămîne ne- bordată, în problematica ei, de are Andrei e rupt cam prea tim- uriu. Lumea filfizonilor, de tipul i Teddie Varga, Gipsy și Micky elega, Horia Spinanțiu, este mai ine reprezentată în ceea ce avea a esențial.

Există și unele goluri care se pot xplica fie prin faptul că romanul Străinul” e totuși o operă de ebut, fie prin unele necesități le construcției, care le-ar îndrep- ăți. Nu ni se par a constitui o roblemă capitală nici pentru carte, ici pentru dezvoltarea autorului. eea ce ni se pare o reală slăbiciune nsă, este inegalitatea redării unor namente și a zugrăvirii caracte- relor unor eroi. Este vorba, în special; de rolul șters al celui cu otul palid mecanic de moară. Ardeleanu, un fel de prim inițiator al lui Andrei în materie de revoltă socială. Chipul lui, activitatea lui, în satul unde-și petrece Andrei vacanța și refugiu, sînt cu totul sub nivelul obișnuit de a scrie al lui Titus Popovici. Personajul este complet schematic, cu toate încercările autorului de a-i da viață. Tot astfel, personajul Sonia este palid, pierdut printre eveni- mente și printre întîmplările dra- matiche pe care le străbate Andrei. Palid realizate sînt și scenele din casa lui Octavian Sabin, atunci cînd acesta află că fiul i-a fost eliminat din liceu. Rapid, con- vențional, sînt rezolvate și alte episoade. Un fel de oboseală le străbate pe acestea prin comparație

Printr-o hotărîre a Consiliului Mondial al Păcii, marele povestitor danez H. C. Andersen, ale cărui basme au încîntat și vor continua să încînte copilăria a milioane de miți cititori din întreaga lume, a fost sărbătorit anul acesta în toate țările. Sărbătorirea aceasta, prilejuită de împlinirea a 150 de ani de la nașterea lui Andersen,

○ fată valahă — desen de H. C. Andersen

a dus la o mai adîncă cercetare și cunoaștere a operei și vieții ma- relui scriitor.

Opera lui Andersen este larg cunoscută în țara noastră și mult iubită de poporul nostru. Puțini, însă, știu că marele scriitor a vi- zitat meleagurile noastre și că a scris și despre poporul nostru.

Acum mai bine de un veac, străbă- tînd Germania, Italia, Grecia și Tur- cia, el a trecut și prin țările romî- nești, spre Austria. În lucrările „Ba- zarul unui scriitor” (1842) și „Po- vestea vieții mele” (1855), scriito- rul descrie poetic, cu multă căld-ură, aspecte din țara noastră.

„...Întoarcerea în patrie — scrie Andersen în „Povestea vieții mele” — m-am gîndit s-o fac peste Marea Neagră și pe Dunăre... Cea mai profundă dorință a mea era să cunosc cîte ceva din această țară (Țara Romînească — N. R.), să văd Dunărea pe întregul ei parcurs și țărmurile ei atît de puțin cunos- cute de străini în acel timp”.

cu restul cărții, care e plină de spontaneitate, de vibrație, de dra- matism.

Expresivitatea portretelor unui mare număr de personaje episodice, arta cu care sînt redade scenele de ansamblu, mișcările de masă — scena primului bombardament, eli- berarea tinerilor romîni din va- goanele hitleriștilor, mitralierea de către fasciști a cîmpului plin de refugiați, atrocitățile săvîrșite de „gărzile Maniu” — abila folosire a psihologiei, a dialogului și a caracte- risticilor de vorbire a oamenilor, pentru a-i contura, toate acestea vorbesc despre vigurosul talent al lui Titus Popovici în redarea unor

H. C. Andersen

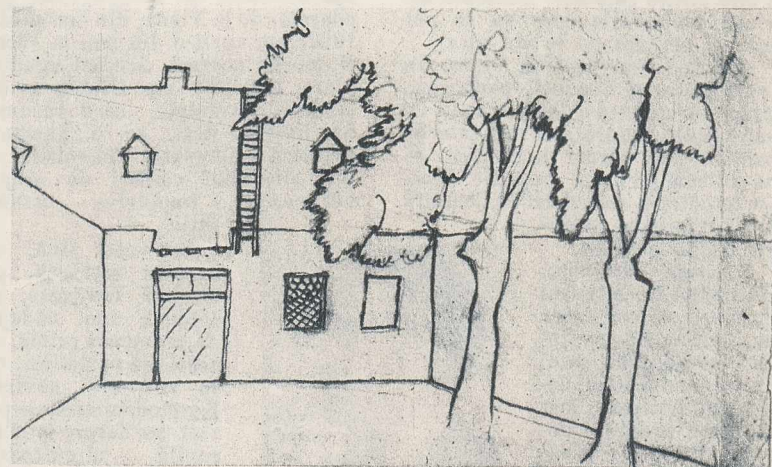
În „Bazarul unui scriitor”, An- dersen descrie țărani „valahi, cu cojoace din blană de oaie și cu pălării negre de fetru, ale căror boruri uriașe atîrnau ca o umbrelă peste spate și umeri”. El a colin- dat de-a lungul țărmlului și a adu- nat scoici și pietre, care stau și astăzi alături de alte amintiri din călătoriile sale, în muzeul „H. C. Andersen” din Odense.

Vorbînd despre păstorii valahi,

lor, melodia îmi mai sună în urechi, trebuie să scriu un text pentru ea”. Și, într-adevăr, scriitorul a com- pus acest text.

Dar ochiul pătrunzător al scriito- rului n-a observat numai aspectele pitorești ale țării romînești, ci a pătruns mai adînc în miezul lu- crurilor, constatînd nedreptatea socială, care era stăpîină în acea vreme pe meleagurile noastre. An- dersen povestește despre „pămîntul gras care pare să fie pregătit pen- tru cultivat. Întinderi mari erau pustii, mii de oameni plecau din Europa spre America; cu cît mai bun ar fi putut fi căminul pe care l-ar fi găsit aici, avînd un cîmp fertil, aproape de cel mai mare flu- viu al Europei, calea spre Orient”. Și apoi, Andersen arată cît de fru- moase sînt aceste locuri, cît de har- nică e munca poporului nostru. „Un aer de vară plutea peste cîmpia ver- de. Păsări de baltă zburau pe ape — iată ce bogăție de flori, iată înăl- țimile acoperite de iarbă, dolmeni ca în Zeelanda, pe care mîna omu- lui i-a transformat. Totul este atît de idilic, atît de vîratic dan- ez”.

Vizita sa în țara romînească i-a prilejuit nu numai constatările cuprinse în textele de mai sus, ci și altele, lăsate sub forma unor de- sene. Două dintre acestea, aflate

Vedere din Valahia — desen de H. C. Andersen

„cu cojoacele lor grele de blană, sprijinîndu-se în secure”. Andersen povestește: „am auzit cîntecele în muzeul din Odense, orașul natal al scriitorului, le reproducem în pagina de față.

chipuri veridice, în transmiterea unor idei clare. Din acest punct de vedere, trebuie să subliniem ca o reușită a cărții figurile de comuniști, deocamdată puține la număr și apărînd mai rar în acți- une, dar luminoase, umane. În vo- lumul al doilea, probabil că rolul și profilul lor vor ocupa în acțiunea cărții proporțiile cuvenite. De ase- menea, personaje ca ofițerii patrioți Maxineanu și Ionescu, care se opun invaziei hitleriste, deși prezentați în puține scene, rămîn întipărite în mîntea cititorului.

★

Romanul „Străinul” este prima operă de largă respirație a auto-

rului, care a publicat pînă acum doar cîteva schițe și o povestire. Dar încă de la primul roman al lui Titus Popovici, trebuie să salu- tăm nu numai un scriitor care a biruit cu succes slăbiciunile inerente debutanților, ci și o carte care se înscrie în literatura noastră ca o realizare importantă. Cu atît mai mult trebuie subliniată realiza- rea aceasta, cu cît oglindirea epocii și problemelor abordate de scriitor, a oamenilor pe care el îi zugră- vește, abia acum începe. Pe acest drum, cartea lui Titus Popovici e o lucrare care va rezista timpului.

M. GAFIȚA

Intilniri de neuitat

MESAJ DE PACE

Spre sfîrșitul anului trecut, am luat parte la întilnirea de neuitat a foștilor luptători din mișcarea de rezistență antifascistă. La această întilnire, organizată de Federația internațională a luptătorilor din rezistență, au participat delegați din 19 țări europene, adică din toate acele țări — cuprinzînd și Germania — care au cunoscut urgia hitleristă.

Cu acest prilej, am stat o săptămînă întreagă în capitala Austriei și am participat la numeroase manifestări în cadrul întilnirii. Am stat de vorbă cu oameni simpli și cu artiști, am văzut expoziții mult grăitoare, am strîns mîna unor bravi eroi, am vizionat filme scoase din „cimitirul filmelor” — după expresia marelui cineast Zavattini, premiat recent cu Premiul Internațional al Păcii — am trăit 8 zile dintre cele mai frumoase ale vieții mele, zile care nu se pot uita și pe care nu le voi uita.

Am fost convocați la Viena din toate colțurile Europei, pentru ca, aducîndu-ne încă o dată aminte de suferințele îndurate de milioane de oameni sub cizma hitleristă, să ne ridicăm cu toate puterile noastre împotriva refacerii nazismului prin refacerea Wehrmachtului german.

Întreaga adunare, convocată la sfîrșitul întilnirii, a fost adînc impresionată de cuvintele lui Forcinat, unul dintre conducătorii delegației franceze, fost ministru și actual deputat din gruparea radicală: „Eu fac parte dintr-un partid burghez, sînt deputat de centru, după părerile mele politice, și nu am nimic comun cu partidele de extremă stîngă din țara mea. Dar eu nu pot uita cele 20 de luni pe care le-am petrecut în lagărul morții de la Buchenwald. Și pentru ca nici eu, nici copilul meu, pentru ca nici un fiu al patriei mele să nu se mai întoarcă la un nou Buchenwald, am venit aici, la Viena, ca împreună cu toți cei ce nu mai dorim noi Buchenwald-uri să ne unim... să ne aducem aminte de suferințele trecute și să înlăturăm primejdia unor suferințe viitoare!”

Așa a vorbit fostul ministru francez.

Dar la fel a vorbit și germanul din valea Rinului, tatăl unei tinere fete și al unui student ce au fost, ambii, decapitați din ordinul lui Göring; așa a vorbit Nerri, comandantul din mlaștinile văii Comachio — unul dintre centrele rezistenței italiene; așa

a vorbit bai Dobri, bătrînul general al rezistenței bulgare, Dobri Terpeșev. Așa au vorbit un pastor și un pompier din Danemarca, un înalt magistrat și un miner din Belgia; așa a vorbit generalul austriac Pukinger, care a prezidat reuniunile noastre; așa a vorbit colonelul Menhes, erou al rezistenței franceze, astăzi președintele F.I.R.-ului (Federația internațională a luptătorilor din rezistență).

Dar, mai mult ca orice, nu voi uita vreodată pe reprezentanții eroicului popor sovietic — pe marea Kosmodemianskaia și pe eroul zilelor noastre, aviatorul Meresiev. Pentru a treia oară, am văzut-o și, mai ales, am auzit-o pe blînda mamă a eroinei Zoia. Am mai văzut-o pe mama Zoiei la Congresul păcii de la Paris, din aprilie 1949, și la Congresul popoarelor de la Viena, din decembrie 1952; am auzit-o din nou la Viena și, mereu aceeași, aceeași zguduitoare impresie am avut-o ascultîndu-i cuvintele, care răsunau de fiecare dată ca o chemare patetică adresată omenirii să împiedice noi vărsări de sînge, noi crime împotriva umanității.

Cu vocea lină, cu durerea reținută, cu lacrimi nevăzute, cu căldura unei nădejdi că asemenea crime, ca acele ale nazistilor, nu se vor mai săvîrși. Kosmodemianskaia povestește despre fata ei, copilă sirguitoare, comsomolistă conștientă și apoi luptătoare neînfîcătă împotriva dușmanului ce amenința însăși capitala patriei dragi. Jertfa fiicei, jertfa și durerea mamei nu te doboară, ci te căleşc

parcă, atunci cînd Liubov Kosmodemianskaia povestește fapta tinerei eroine — pildă pentru toate fiicele din lume.

Cîte alte asemenea momente emoționante n-am trăit în acele zile la Viena, mai ales cînd au avut loc întilnirile dintre delegații francezi și sovietici, sau dintre cei francezi și germani din vest și din est, italieni și bulgari, romîni și greci, cînd s-au revăzut și s-au îmbrățișat supraviețuitorii de la Auschwitz, Buchenwald, Dachau și alte lagăre ale morții din trecut! Mesajul de pace al întilnirii de la Viena s-a răspîndit apoi în cele patru zări și el stăruie încă în inima noastră.

acad. prof.

P. CONSTANTINESCU-IAȘI

Aspect din timpul dezbaterilor Conferinței de la Bandung a țărilor Asiei și Africii.

VOTUL ȚĂRANULUI DIN MIRDIT

Am călătorit în anii aceștia prin toate democrațiile populare. Într-unele din ele, am avut prilejul să fac popasuri mai îndelungate, să văd mai pe îndelete oameni și lucruri, în altele, mi-a fost dat să stau numai cîteva zile, la un congres, conferință, festival...

Amintiri de neuitat — multe și foarte felurite — au dăltuit, pe deasupra deosebirilor, chipul unitar al omului nou, așa cum, pe deasupra privilegiștilor, primăvara e pretutindeni aceeași...

Mă opresc într-adinis la o răspîntie a memoriei, pentru a vă povesti o întîmplare neobișnuită. Pornisem din țară, acum doi ani, într-o posomorită dimineață de noiembrie, și, după o călătorie de cîteva zile pe mare, am ajuns în Albania, unde, sub cerul de peruzea al Adriaticii am găsit toți pomii în floare. Am colindat această minunată țărișoară, am făcut cunoștință cu eroicul popor schipe-tar.

Nicăieri în lumea socialismului, contrastul dintre nou și vechi nu este mai puternic ca aici. În orașe, impunătoarele clădiri ridicate în ultimii ani se învecinează cu bazarele străvechi; la țară, în fostele castele ale moșierilor feudali, funcționează școli și biblioteci, la cîteva pași de căsuțele primitive acoperite cu rogoz; pe străzile străvechii cetăți Scutari, se plimbă femeii cu fața ascunsă sub feregea, dar circulația e îndrumată de o feteșcană zimbitoare în costum de milițiancă...

În drum spre Scutari, mi se arătaseră în zare munții Mirditei. Acolo, a trăit, ruptă de restul lumii, ostilă la orice încercare de apropiere a „celor din vale”, o populație de cîteva zeci de mii de oameni. Mîndri de libertatea lor, acești munteni au izgonit, veacuri de-a rîndul, pe cotorpitorii turci, venețieni, austrieci, italieni și nemți care au rîvnit și au furat, unii de la ceilalți, acest strălucitor giu-

vaer, care este mica Albania. Munții Mirditei, n-a pătruns menii, nici judecătoria, nici care umbiau să strîngă biruri.

În anii puterii populare, făcut acolo întîiul recensămînt la începutul lumii. Și dirjii locuitorii ai munților au început să boare la vale, o dată cu tumultul sele ape care mîna turbinele al hidrocentrale pe care am vizitat

Unde gîndiți că am dat ochii un muntean din Mirdita? La ședința a Marii Adunări Naționale la Tirana! Nu, nu era deputat. Se găsea printre musafirii ce asistau la dezbateri. Mi-a fost arătat, în primul rînd al balconului. Un bătrîn cu fața măslin

mustați lungi și plîninse, revărsate de s „celeșă” lui țuguiață

Ascultase cu mare atenție lectura „leș administrative” și c mentariile rapoartelor lui...

Cînd s-a trecut la votarea pe articole — v tarea se făcea prin rîc care de mîini — sp surprinderea tuturor de acolo, din balconul lui, musafirul ridica mîna în semn de aprobare, o dată cu deputații din incintă. A făcu și la al doilea articol, și la alte cîtev

care urmară... Pesemne, însă, unul dintre paragrafe nu a fost placul lui și textul a fost votat unanimitate... minusunu! Cei care față erau împărțiți între haz înduioșare.

În pauza care a urmat, raportorul s-a dus să-l întreb pe moșnege ce îl nemulțumise — și i-am văzut stînd îndelung de vorbă pe acești doi reprezentanți ai poporului. Deputatul lămurea bătrînului ceea ce se pare că acesta nu înțelesse din lege.

Da, bătrînul acela, în minte și sufletul căruia se-nvolburasă dintr-o dată conștiința cetățeanască, răspunderea față de patrie sa, rămîne pentru mine o amintire de neuitat.

Marcel BRESLAȘ

Prof. P. Constantinescu-Iași

M. Breslaș

ÎNTR-O ZI, LA BERLIN

Deși eram abia în mai, un soare ratic își revărsa razele asupra rinului. Afară o căldură ne-șnită pentru acest oraș. În lul hotelului Johanishoff, unde i aflam, erau răcoare și liniște. Ușa ascensorului a tăcânit scurt. coborât un singur om. Senzația am în față un cunoscut, un leten drag poporului nostru, a venit certitudine când omul și-a lora chipul spre mine. Da, erau arele poet turc Nazim Hikmet. am salutat cu bucurie. Ochiul îi lăluceau veseli, iar pe buze îi florise un zîmbet cald... Cu spusă emoție, am sorbit cuvintele scriitorului despre țara și poporul nostru.

— Știi ce înseamnă România pentru mine? — mi-a spus el apă ce ne-am așezat. Înseamnă țară a libertății și prieteniei, vorul unor amintiri deosebit de frumoase, — mi stăruie în inimă. Un timp mi-a vorbit despre impresiile ce le-a cules în vremea când s-a aflat — în urmă cu câțiva ani — în țara noastră. Apoi, discuta s-a legat în jurul problemei sesiunii Consiliului Mondial al Păcii, care se ținea atunci la Berlin. Revenind multe din cuvintele inimoase pe mi le-a adresat marele poet turc, — mi-l închipui adesea vorbindu-mi...

— Marea Neagră — a subliniat Nazim Hikmet — ar putea fi o țară delevărată „Mare a Prieteniei”, dacă ar exista politica cercurilor agresive de scindare a lumii în blocuri ostile, de învrăjpire a țărilor și popoarelor, politică menită să oună Turcia vecinilor săi din jurul Mării Negre. Indiferent de stemele și orînduirile cărora aparțin, țările și popoarele trebuie să se unească în apărarea păcii și progresului uman. În asemenea condiții, nu numai Marea Neagră, dar și toate celelalte mări de pe glob ar deveni „mări ale prieteniei”.

— România... — a încheiat nostalgic Nazim Hikmet. Când am

fost, acum cîtva timp, tare bolnav, aveam momente cînd mintea mea lucra extrem de febril. Printre cele mai frumoase amintiri ce-mi apăreau pe ecranul memoriei în acele momente, era una care-mi evoca un sat românesc, cu căsuțele sale pitorești, cu copiii zburdînd pe ulițe. Retrăiam una din acele clipe impresionante, petrecute atunci cînd am vizitat acest sat. Cînd țărani au aflat cine sînt, s-au strîns în jurul meu și mi-au spus că, în timpul cît eram deținut în Turcia, ei au întocmit o moțiune, cerînd punerea mea în libertate. Așa au făcut mulți oameni simpli din România și de pretutindeni. Și acum, iată-mă liber, salvat...

B. Stoian

În aceeași zi, am cunoscut-o la Berlin pe doamna Thea Arnold din Germania occidentală, fostă deputat în Bundestag.

Mi-a vorbit îndelung de împrejurările care au apropiat-o de mișcarea pentru pace.

După o jumătate de an, am revăzut-o pe doamna Arnold la Stockholm, la sesiunea Consiliului Mondial al Păcii. Încă de la primele cuvinte, mi-am dat seama că mișcarea pentru pace

devenise pentru ea o preocupare de-a dreptul pasionantă. I-am urmărit cu atenție discursul rostit cu combativitate de la tribuna Adunării ca și intervențiile energice pe care le-a avut — în cadrul activității delegației germane — în comisiunile sesiunii. În calitate de gazetar, i-am solicitat un interviu, pe care mi l-a acordat cu bucurie.

Imi amintesc adesea de acești devotați prieteni ai păcii, de toți luptătorii curajoși pentru apărarea vieții popoarelor, pe care i-am întâlnit în așteptarea rîndirii peste hotare. În deosebi însă, gîndurile mi se îndreaptă spre ei în zilele calde și însorite.

B. STOIAN

NUVELA PIERDUTĂ

Vechi și bogate în semne de adîncă prietenie sînt legăturile poporului român cu popoarele prietene și aliatale din U.R.S.S. și țările de democrație populară.

Multe tradiții comune ne leagă. Și sînt, în aceste tradiții, pagini scrise, dar și multe pagini nescrise încă.

Despre o asemenea pagină nescrisă sau, mai precis, scrisă și pierdută, aș vrea să povestesc acum.

Era în toamna anului 1949. Mă găseam în Bulgaria, la Sofia, cu prilejul săptămîinii prieteniei romîno-bulgare. Din delegația romîna, făceau parte trei scriitori. Între aceștia și reprezentanții literaturii bulgare s-au legat repede raporturi sincere de prietenie.

Într-o după-amiază, la sediul Uniunii Scriitorilor Bulgari, discuția a alunecat — ca în alțea rînduri — pe tema vechilor tradiții comune de luptă ale celor două popoare. Se lăsa seara. În cameră, plutea un semiîntuneric plăcut și nimănui nu-i trecea prin gînd să aprindă lumina. În atmosfera molcomă, împeștrită aici, colo, de reflexele roșiatice ale apusului, numele eroilor de altădată, ca și locurile scumpe ale luptelor eliberatoare, se rostiau, parcă, cu mai multă spontaneitate. Caldul intimității ne învăluia pe toți. Lîngă mine, ședea prozatorul Anghel Todorov.

— Știi — mi-a spus el — cu mulți ani în urmă, am publicat o navelă despre lupta comună a marinarilor romîni și bulgari. Era vorba de fapte mai recente, petrecute prin 1935 sau 1936...

Mi-am exprimat dorința de a duce această navelă la București, spre a fi tradusă și publicată.

— Cu neputință. Navela s-a pierdut...

— S-a pierdut? Cum asta?

— Era publicată într-o gazetă muncitorească, care a fost confiscată în ziua cînd a apărut.

— Dar manuscrisul?

— S-a pierdut și el, în anii terorii...

Anghel Todorov mi-a povestit subiectul și a spus apoi că mi-l cedează. Dacă vreau, pot să rescriu navela...

Iată faptele:

În vara anului 1935 sau 1936, marinarii flotei comerciale bulgărești de pe Dunăre au declarat grevă. Mai multe vapoare rămăseră imobilizate la Ruse. Pe mulți comercianți bulgari, acțiunea i-a atins greu. Aveau de transportat în România mărfuri alterabile și acum pierdeau. Ce să facă? Patronii firmelor bulgărești s-au înțeles cu cei de peste Dunăre. Astfel, după numai cîteva zile, a ancorat

la Ruse un vas românesc. A doua zi, urma să se facă încărcarea. Nu e greu de închipuit cîtă îngrijorare a produs această știre în rîndurile marinarilor bulgari. Dacă mărfurile vor fi transportate, greviștii vor pierde o poziție însemnată. Greviștii bulgari își dădeau seama că, dacă ar putea să explice muncitorilor veniți din România despre ce e vorba, aceștia n-ar înfige cuțitul în spatele tovarășilor bulgari. Dar cum să facă? Ma-

rinarii romîni, care nu știau că e vorba de spargerea unei greve, fuseseră consemnați pe vas, tocmai pentru a nu putea afla nimic.

...La miezul nopții, cei de pe vasul românesc observară, în apă, pe cineva care se apropia de ei. Era tare obosit. I-au aruncat o frînghie. Îndată ce a ajuns pe punte, omul căzu în nesimțire. Doar spre ziuă își reveni și, spre mirarea celor din jur, începu să vorbească romînește.

— Ești de la noi? — îl întrebară marinarii romîni. Parcă ai venit înot din partea cealaltă...

— Nu... Sînt de lîngă Ruse.

Era un țaran scund și oacheș.

— Dar de unde știi romînește?

— Sînt sate romînești aici, pe

M. Novicov

Mihail NOVICOV

mal... Au venit aseară niște tovarăși din port și ne-au rugat...
...A doua zi, vasul românesc a plecat din Ruse fără nici o încărcătură. Iar peste alte două zile, greva a izbîndit.

Povestirea nuvelei pierdute mi-a reamintit de tradiția prieteniei popoarelor noastre. Prietenie mai puternică astăzi ca oricînd.

Mihail NOVICOV

DEPĂRTĂRI

M-am întîlnit, în două rînduri, cu un om... Ce poate fi revelator în această întîmplare? În viață, ai parte de întîlniri și reîntîlniri fără număr. Uneori, banale, plictisitoare; alteori, neașteptate și emoționante. „Munte cu munte se întîlnește — zice proverbul — dar om cu om!”

Așadar, ce poate fi revelator în faptul că doi oameni se întîlnesc în două rînduri? Totuși, gîndiți-vă...

Între Berlin, București și Pekin, e o distanță uriașă. Pe parcursul ei, se schimbă și timpul, și floră, și faună, și veșmintele oamenilor, și cîntecele lor. Depărtarea e îndeobște un dușman al întîlnirilor. Dar mi-te asemena depărtare, ce ar părea că nu-și are nicăieri sfîrșitul!...

L-am cunoscut la București, în zilele celui de-al patrulea Festival Mondial al Tineretului pe unul dintre poezii de frunte ai Germaniei democratice, Stephan Hermlin. Venise din Berlin ca oaspete al marii sărbători tineresti, el însuși încă tînăr, deși cu o bogată activitate obștească și artistică în urma sa. Ne-am vorbit nu o dată în acele zile; am și lucrat împreună, în calitate de membri ai juriului internațional pentru literatură. La plecare, Stephan Hermlin mi-a dăruit una din cărțile sale, pe care o păstrez, ca pe o scumpă mărturie a prieteniei.

Despărțirea de oamenii pe care i-ai îndrăgit e totdeauna ca o umbră ce-ți apasă inima. Cu atît mai mult, cînd perspectiva unei revederi pare pentru moment absentă. M-am despărțit de Stephan Hermlin cu regretul anticipat de a nu-l mai revedea, poate, niciodată...

E. Frunză

Nici două luni mai tîrziu... O dimineață scaldată în albastru-mea cerului chinezesc. Văzduhul scînteiază de voioșia sărbătorii, de risul molipsitor al mulțimii revărsate în piața Tien-An-Mîn, din Pekin. Totul e flori și cîntec, mătase și dans, grație și libertate. Splendidă zi de toamnă, cu stoluri de porumbei albi zburînd deasupra tribunelor, cu ciripitul neastîmpărat al copiilor, 1 Octombrie, ziua proclamării Republicii Populare Chineze. În tribuna oaspeților, se adunaseră parcă toate neamurile tuturor continentelor, toate culorile, porturile și grauriile. Era ca un buchet imens al frumuseții omenesti.

Cu cită uimire am recunoscut, în acest buchet, chipul prietenului Stephan Hermlin! Înalt, cu fața bronzată, cu părul castaniu aruncat către tîmpla dreaptă, cu ochii mirați, ațintîți asupra mea... Mă recunoscuse și dînsul. Prin mulțimea de oaspeți, mi-am croit drum, ca să-l îmbrățîșez acolo, în mijlocul oceanului de lumină, în sunetele viorilor și tobelor chinezești!...

Ne-am cunoscut la București, în numele prieteniei și al păcii. Ne-am revăzut la Pekin, în numele aceluiași țeluri care animă astăzi conștiințele lumii. Poate ne vom revedea undeva, miine, prietene Hermlin, pe drumurile nesfîrșite ale pămîntului, stăpîniți de marea dragoste de viață și de sfințită ură împotriva vrăjmașilor vieții.

Ce scurte și neînsemnate au devenit distanțele pe glob, pentru zborul către fericire al oamenilor!

Eugen FRUNZĂ

Scriitorii germani Anna Seghers și Stephan Hermlin.

ÎNȚÎLNIRE LA DJAKARTA

În seara zilei de 30 aprilie 1955, mă aflam în Sala sporturilor din Djakarta, ca invitat al Comitetului indonezian pentru sărbătorirea zilei de 1 Mai la adunarea festivă organizată cu acest prilej. Eram emoționat de entuziasmul și voioșia ce domneau în sală. Gîndurile-mi hoinăreau departe, la mii de kilometri, spre patrie, și încercam să retrăiesc puțin atmosfera sărbătorească cu care obișnuiește poporul nostru să întîmpine tradiționalul 1 Mai. Am fost brusc înterupt din visare de doi tineri care făceau să circule o listă, pe care invitații o semnavă. Am crezut pentru moment că este vorba de o listă de onoare a participanților la festivitate și mă pregăteam să semnez, puțin nemulțumit că fusesem tulburat.

Mi s-a explicat însă că este vorba de Apelul de la Viena, împotriva armei atomice. Am rămas cu stîloul în aer, amintindu-mi de clipele solemne cînd, în mijlocul celor dragi, am semnat, acasă, acest Apel. Pe atunci, nu mă gîndeam că-l voi reîntîlni atît de departe de casă.

Nu știam ce să fac, cum să le explic noilor mei prieteni că eu semnasem Apelul în patrie. Ezițarea mea a produs oarecare consternare. Nu-și puteau explica și eu, cu atît mai puțin eram capabil în acele momente să le-o explic. Dar, chipurile lor își recăpătară

veselia deîndată ce izbutii ajutorul unui coleg, să le spună mi-am făcut nobila datorie semna Apelul în patria

Această întîmplare m-a făcut mă simt mai strîns legat de lupta pentru pace a poporului indonezian. Pînă nu de mult, cînd vorb

sau scriam despre această luptă, aveam imagine mai generală. De acum înaintea în dosul fiecărei sau al fiecărei din Indonezia, voia dea oameni vii, puri dragi de tineri. Îmi voi, arde de sutele de mii de participanți la tîngul de 1 Mai și clipa în care a lansat strigătul B. (Pace!). În acel moment, s-a ridicat sus, în chip de a bare, o pădure de brațe, trudite, dar

ternice și hotărîte la luptă. Îmi aminti de serile petrecute în tîrșia profesorului Prijono, care spunea, plin de tinerete: „în trecut am fost pesimist, azi sînt optimist”

Acest mesaj de optimism, încredere în luptă, l-am adus Indonezia. „Am strîns pînă ac un milion de semnături pe Apel de la Viena — ne spunea prietenul meu Prijono. Poporul indonezian își dă seama că, pentru a dobi o pace dreaptă, avem nevoie numai de forțele naționale, ci de cele internaționale”.

N. L.

N. LUPU

SENS UNIC — PACEA

În aprilie 1949, pe străzile Parisului, se putea citi un neobișnuit indicator de circulație: *sens unic — pacea*. Într-adevăr, din întreaga țară, seoseau nenumărate caravane ale păcii, care străbătuseră sate și orașe, pentru a lua parte la cel dintîi Congres mondial al mișcării pentru pace. Iar de peste hotare, veneau solii tuturor popoarelor, întîmpinați cu însuflețire și dragoste de poporul francez.

Pentru că guvernul francez refuzase să acorde respectivele vize de intrare în țară unei serii de delegații, în sala Pleyel s-au adunat numai o parte din delegațiile la Congres, cealaltă parte intrîndu-se la Praga. Dar, lucru fără precedent în întrunirile internaționale, Congresele au funcționat cu aceeași ordine de zi, transmitîndu-și reciproc intervențiile imprimare pe bandă de magnetofon, ca o ilustrare a faptului că „adevărul circulă fără vize”.

În acest Congres, s-au pus bazele unei mișcări noi, mișcarea pentru pace.

Pe stadionul parizian de la Buffalo, la marele miting organizat în cinstea Congresului, mi-am dat

M. Malița

seama că sala Congresului, cu cele două de locuri ale sale, prea strîmță. Mulțin se revărsa într-un voi nesfîrșit, inundî străzile din jur. Pe un milion de oameni și-au exprimat atît de adeviunea la mișcarea păcii.

Păstrez o imagine scumpă de la sfîrșitul acestei manifestații. La ieșirea din stadiu am ajuns, din întîmplare, în preajma entului savant Jolie Curie. Omul, care pînă mai înainte e

fixat de sutele de mii de priviri pășea serios și grav. În mijloc mulțimii de manifestanți, savantul apărea în toată marea lui de luptător pentru cauza fericirii omenirii.

M-am gîndit atunci că, în m

mente ca acelea în care popoarele împinesc celele lor istorice, atîdinea celor mai buni fii omenirii devine expresia înaltă și luminoasă a năzuinței obștești. Călăuzită de toate conștiințele v ale popoarelor, mișcarea pentru pace dovedește că poate bar drumul războiului.

Mircea MALIȚA

director al Bibliotecii Academiei R. P.

Vilko Cervenkov, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, împlinește la 6 septembrie 55 de ani.

Tu te duci de mâine la școală... Da' eu și cu Ursulache cu cine-o să ne mai jucăm?...

Fotografie de A. MIHALOI

Două premiere cu „REGELE LEAR”

de Mihnea GHEORGHIU

În firșitul stagiunii a fost marcat, vara aceasta, printr-un eveniment care a reținut atenția iubitorilor de teatru: două premiere, oape simultane, cu tragedia Regele Lear de William Shakespeare, două spectacole mari, diferite ca viziune regizorală, text și distribuție.

Îi se pare demn de relevat că, între progresele incontestabile îndite de teatrul românesc în câțiva ani, se disting și spectacolele din repertoriul shakespearean; oamii noștri de artă urmărind cu vâzitate realizarea unei extreme purități față de realismul profund dramaturgiei lui Shakespeare. Pe acest teren, au fost desfășurate multe „controverse”, și aici mă voi strădăni pentru aflarea și stil autentic, pe măsura complexelor ale textului și pe măsura exigențelor noului spectacol realist, caracteristic teatruului epocii noastre.

Îmbucurător că obiectul competiției dintre prima noastră scenă și teatrul radiofonic a tocmai „Regele Lear”, piesă care reprezintă un moment de puritate atât în opera lui Shakespeare, cât și în istoria mondială a teatrului.

„Regele Lear” este o dramă de mare patetism, în care amploarea și intensitatea subiectului, caracterelor și evenimentelor și sublimul cu mijloace artistice și simplitate impresionantă. Redă o temă mai veche a sa — a relațiilor de familie, la răscrucea evurilor — Shakespeare a izolat o relatare cronicărească, a ilustra însuși „spiritul născut” sale, în care umanității tă neputincioși la ciocnirea dintre două lumi. El a evoluat genial problema atinșii față de eroul dramatic — bătrînul și încăpăținatul rege tip medieval, care se umanizează prin cruntele-i suferințe. Într-o viziune deosebită, de voltare a acestui personaj (de inspirație mitică, dar ancorat în realitate și adevăr) este de bine gradată, încît „prilu-l — observa M. A. Dobrov — simțim la început ură de acest despot, dar, urmărind terea dramei, ne împăcăm tot mult cu el, ca om, iar pînă la urmă ne umplem de indignare și ură arzătoare, împreună cu lumea întreagă, împotriva or sălbatică stări de lucruri care au putut împinge la nebunie și ca Lear”. Prezintă acțiunea paralelă a soartei lui Gloster, care pe care a ținut să arate că viața lui Lear nu este izolată, tipică pentru „spiritul vremii” care scria tragedia. Ca de multe ori în dramele sale, autorul pune valoarea glasului adevărului prin „bunul” care comentează evenimentele cu profunzimea bunului popular, exprimat în remarcile și zănețe, pline de umor și amănune. Finalul tragic lasă să se evadă o rază de lumină, pe eroul pozitiv supraviețuitor (Lear de Albany) o proiectează în viitor, o dată cu speranța că

„lumea nu va mai cunoaște asemenea grozăvii”.

Acum trei veacuri și jumătate, a avut loc, la curtea regelui Iacob I Stuart, prima reprezentare a piesei „Istoria adevărată a vieții și morții Regelui Lear și a celor trei fiice ale lui”. Shakespeare

Artistul popularului Gh. Storin, în rolul regelui Lear.

juca rolul episodic al lui Kent (care-i îngăduia să se ocupe și de direcția de scenă), iar în rolul Cordeliei, debuta fratele său mezin, Edmond Shakespeare — femeile neavînd încă dreptul să apară pe estradele publice. „Nebunul” era jucat de un clown nou, Robert Armin, dotat cu multă inteligență și sensibilitate (calități de care actorii comici elizabetani nu se prea sinchiseau, preferînd să facă „măscări”). Autorul-regizor i le-a apreciat în așa măsură, încît, se pare, a compus rolul special pentru acest Armin. De atunci, piesa s-a bucurat mereu de succes, pe toate scenele lumii.

Versiunea scenică nouă, în trei părți și 34 tablouri, montată la Teatrul Național de regizorul Sică Alexandrescu, maestrul merit al artei, pe traducerea în proză a lui Mircea Ștefănescu, laureat al Premiului de Stat, ca și spectacolul radiofonic realizat de tînărul regizor George Teodorescu, pe traducerea lui Mihnea Gheorghiu, sînt două paralele care își păstrează o firească independență. Cu toate acestea, după mine, definiția geometrică a paralelelor a fost încălcată (aș zice creator), fiindcă cele două direcții s-au întîlnit, avînd o țintă comună: respectul adevărului scenic. „Lumea-i o scenă” —

afirma Shakespeare — dar una a luptei pentru adevăr. Scopul acesta l-au urmărit și cei doi interpreți romîni ai lui Lear, artistul popularului G. Storin, în spectacolul Teatrului Național, și artistul popularului G. Calboreanu, în piesa transmisă prin radio, fiindcă o interpretare realistă are în vedere o perfectă identificare cu rolul și o înțelegere vie și transmisibilă a acestui rol.

Spectacolul de la Teatrul Național din București a pornit — în munca regizorală — de la gîndul că „Regele Lear” nu-i o simplă poveste despre un „caz regal” de nerecunoștință filială, ci tragedia unei orînduirii sociale în care omul nu e prețuit după însușirile lui firești, după meritele personale, ci după titluri moștenite și avere. Ideea este justă și obiectivele direcției de scenă au fost atinse. Cronologia acțiunii a dat de lucru multor istorici literari. „Adevăratul” și legendarul rege Lear ar fi domnit în Britania, acum vreo patru mii de ani. Shakespeare „s-a încurcat” adesea în istorie. El făcea anacronisme în mod frecvent: în tragedia regelui Lear, de pildă, el aduce un ecou al războiului anglo-francez de o sută de ani, ce s-a desfășurat cu milenii mai tîrziu. Și, totuși, acest

lucru nu-i poate jigni decît pe niște pedanți, dat fiind eterna valabilitate a sentimentelor omenești cuprinse în piesele shakespeareane. Cu toate acestea, eclectismul și aplicarea spre somptuos și fastuos a costumelor (mai puțin a decorurilor) au stricat puțin din realizarea de altfel remarcabilă, a acestei ramuri a spectacolului de la Teatrul Național. În ce privește „ochiul regizorului”, el a fost prezent și eficient. Maestrul Sică Alexandrescu a depus un efort deosebit de greu în lupta pentru o realizare scenică nouă, plină de mișcare și de intensitate dramatică, și a reușit în cea mai mare măsură, ajutat fiind de actori deosebit de talentați. Artista emerită Aura Buzescu, în rolul Gonerilei, Marcel Anghelescu, în cel al „Nebunului” și mai ales artistul popularului G. Storin, în rolul titular, au ridicat spectacolul la înălțimea cuvenită, de o măreție simplă și de un patos zguduitor. În ceea ce-l privește pe spectatorul care respectă valoarea integrală a textului original, acesta nu poate fi întru totul de acord cu unele „inovații” ale regizorului de la Național. Printre ele, aș începe cu însăși ideea de a face „o versiune scenică nouă”, nițel fastidioasă și schema-

tică, în care primează impresia directă, spectaculosul, în detrimentul autenticității și poeziei. Remarc, ca ușor remediabile, asemenea slăbiciuni ca: rigiditatea inițială a personajului Lear, identitatea tragediei lui Gloster cu a regelui său (cînd, de fapt, Gloster cade din alte motive; e un „epicurean” egoist, un amoral), moartea „Nebunului” în scenă (deși se știe că acest personaj nu mai apare în scenă), nerealizarea personajului Kent și „sinuciderea” lui. Poate și altele, mai neînsemnate. Am certitudinea că reluarea piesei, acum, în stagiunea de toamnă, va constitui un frumos și bine meritat succes al teatrului românesc.

Spectacolul radiofonic, cu specificul său legat de unele comandamente de ordin tehnic, nu a însemnat o mai mică izbîndă, iar sutele de mii de ascultători ai emisiunilor de „teatru la microfon” au avut prilejul să o constate. Lipsa decorului, costumelor și luminii, lipsa mișcării scenice au fost suplinite cu diverse sonorizări radiofonice și, mai ales, cu muzică. O serie de „cortine sonore” ce au marcat trecerile dintre tablouri și fundalul unui vechi cîntec de leagăn englez, cîntat la clavecin, revenind ca un leit motiv în timp ce „rapsodul” povestea cele întîmplate între tablouri, au ușurat adaptarea radiofonică a acestei lungi piese de teatru (care a durat, în transmisie, două ore și jumătate). Fără îndoielă că textul în versuri a fost merit să contribuie și el la realizarea scopului artistic al spectacolului radiofonic, acela de a îmbina muzica, poezia și drama, respectînd astfel o altă idee de bază a creației shakespeareane. În ciuda grijii deosebite a colectivului artistic de la radio, o serie de lipsuri s-au făcut simțite și în acest spectacol. Dintre ele, mi s-au părut mai supărătoare, la o audiență atentă, doar cîteva, și anume: abundența excesivă a unor „sonorizări” în detrimentul textului și actorului (monologul lui Lear în furtună), unele lungimi (evitabile) și ciudata revenire la viața a Cordeliei, în final, chiar pentru... două clipe (pe care necesitatea întăririi patosului nu o justifică totuși). Spectacolul radiofonic a rezolvat cu optimă soluție cele mai grele probleme pe care i le-a pus piesa lui Shakespeare, datorită strădaniei și talentului celor ce l-au realizat, în frunte cu regizorul George Teodorescu. Măsura, sobrietatea, vigoarea și subtilitatea au caracterizat cea mai mare parte a acestei premiere, demonstrînd cît de vaste sînt posibilitățile artei sunetului ajutate de o tehnică avansată.

Căldura cu care au fost primite cele două premiere romînești cu „Regele Lear” dovedește admirația și dragostea pe care poporul nostru le nutrește față de marile comori spirituale create de popoarele lumii de-a lungul veacurilor și față de artiștii care i le pun la îndemînă, cu credință și măiestrie.

Ce a fost cu Timuș,

— povestire —
de Dragoș VICOL

Ilustrații de Vlad CRIVĂȚ

In sfârșit, într-o bună zi, contabilul-șef m-a chemat la el în birou. Nu mi-a răspuns nici la bună ziua, nu m-a poftit nici să șed, ba mai mult, nu m-a învrednicit nici măcar cu o privire. M-a lăsat să mă zgîiesc o bucată bună de vreme la graficele de pe pereți, să număr în gând ochiurile perdeluțelor de la ferestre, să tușesc, încercînd zadarnic să-i trezesc luarea aminte și, cînd a scotit el de trebuință, mi-a înțins un plic.

— Te duci la păstrăvărie... Ai să lucrezi în locul lui Timuș...

— În locul lui Timuș?... Dar ce-i cu el? — m-am mirat eu.

Contabilul-șef și-a ridicat atunci ochii, prîndu-mă cu niște priviri care m-au băgat în sperietă. Așa-i el: să nu murmuri și să nu șovăi cînd ți-o da el o poruncă! Alt fel, e de rău... Dracu' m-a pus să mă mir?!

— Te duci la păstrăvărie în locul lui Timuș! Ai înțeles?

— Înțeles, tovarășe contabil!

— Executarea!

Am ieșit în coridor, buimac de cap. Executarea, executarea! Nu sînt decît un cadru tînăr, care trebuie să asculte, să fie disciplinat!... Îmi dă omul repartiția într-o muncă, după ce am tăiat frunză la cîini vreo două luni prin birourile ocolului, și eu mai stau să întreb ce și cum? Ei, astai! Ordiniu-i ordin. Nu se discută! Deși, să fii drept, ar fi ceva de discutat. Întîi că eu habar n-am cum se muncește la o păstrăvărie! Al doilea, că mi-ar fi fost dragsă lucrez în branșa mea, cea de silvicultor, că doar de aceea am făcut școala de brigadierii silvici!... Așa că, de ce să mă duc la păstrăvărie?!...

Totuși, pînă la urmă, am chibzuit și eu: „nevoia îl învață pe căraș”. Puteam avea obrazul să mă-ntorc la contabilul-șef și să-i spun că nu primesc?... Să tai iar frunză la cîini, prin birourile ocolului? Să mă pun rău cu el? Cu el, care ținea de vreo două-trei luni și locul

lui Drăghici, directorul adjunct?... Să nu fi fost plecat Drăghici, n-ajungeam eu să tai frunză la cîini prin birouri!... Dar așa... ce să-i faci?... Contabilul-șef nu-i omul cu care să poți sta de vorbă de la inimă la inimă. Așa că, ce mai calea-valea! Mi-am săltat rucsacul în spate, am pus plicul la un loc ferit, să nu se boțească, și am pornit la drum, nu fără oarecari strîngerii de inimă. Gîndiți-vă și dumneavoastră: porneam să scot un om de la rostul lui, să-i iau locul... Timuș! Cine-o fi bietul Timuș? Nu-l cunoșteam și nici nu-mi puteam închipui cel puțin cum arată. Și uite, a naibii treabă... Tocmai cînd voi avea prilejul să-l cunosc, va trebui să-i întind un plic în care scrie, de bună seamă: „Vă aducem la cunoștință că, pînă la noi dispoziții, urmează să predați serviciul tov. Vasile Hutuleac... care...” „Vasile Hutuleac sînt eu”, va trebui să-i spun... Iar Timuș își va morfoli cîteva clipe mustața (dacă are), mă va măsura din tălpi în creștet și din creștet în tălpi și va mormăi, fie „bine”, fie „vasăzică, dumneata m-ai săpat?”

Dar s-ar putea întîmpla și alt fel: să-l găsesc pe Timuș așa la masa de seară. Să mă poștească omul să ospătez cu el, bucuros că mai are cu cine schimba o vorbă, două, să-mi aștearnă patul și, într-un tîrziu, să mă-ntrebe: „Cu ce treabă ai venit în pustietatea asta?” Și eu... să-i întind plicul!...

Asemenea gînduri mă băteau, urcînd la deal pe un drum îngust de pădure, printr-o vale sălbatică, spre obcina Păstrăvarului. Eh! am încercat la o vreme să mă liniștesc. Aici, trebuie să fie ceva, „cu schepsis”. Fie că Timuș nu coresponde, fie c-a făcut vreo boboacă, fie c-a rămas în urmă cu tehnica în munca lui... Ha-ha-ha! Apoi, dacă-i vorba de tehnică, cu mine drept c-a nimerit-o. Eu mă pricep la plantații forestiere, că asta am învățat în școală! De unde naiba m-au scos „maistru păstrăvar”?

Nici n-am băgat de seamă, luîndu-mă cu gîndurile, că deasupra mea, pe fișia de cer pe care o puteam vedea îngrămădită între pereții văii, au prins a se buluci niște nori negri și groși, izbîndu-se unul de altul ca o cireadă de bivoli sălbatici. N-a trecut mult și au început a mugii de hăuleau pădurile și a zvirli pe nări niște fulgere, de-ți îngheta sîngele în vine!...

Și unde nu s-a pornit o vînzoleală de vînt și ploaie, de gîndei că se hurducă tortile cerului. Trosneau crengile brazilor și bolboroseau viiturile, prăvălindu-se năprasnic de pe coaste la vale, de ți se părea că s-a dezlănțuit pe lume un al doilea potop.

M-aș fi adăpostit undeva, sub streșina vreunei stînci, dar se lăsase peste păduri un început de întunecime, sub care se zgribuleau parca și copacii de frică, da'mi-te omul! Așa că am început a-mi face curaj, zicîndu-mi: „Ordiniu-i ordin!... Trebuie să răzbați înainte!”...

Și-am răzbătut. Hăt, într-un tîrziu de noapte, am ajuns într-un loc de unde se zărea o luminiță.

Și am priceput că luminița aceea arde în păduri, acolo unde sălășluiește Timuș, o pe care veneam să-l scot din slujbă. Nu m-am putut stăpîni, cu toată bucuria pe care am ținut-o ajungînd la un liman, un oțat. Oare c-mi-a fost dat să-mi încep meseria în așa Adică, spunînd unui om pe care nici nu-l cunteam, nici nu-l văzusem în viața mea: „Scoa tu să m-așez eu!”

Și iar m-am întors și mi-am zis: „Eh, tove Vasile Hutuleac, n-ai pic de nivel pol! Păcat de tine! N-o muri el, Timuș, de foacă, slavă domnului, în țara asta nu rămîne nih pe drumuri!... O fi omul depășit de vremuri și poate ține pas... Și dacă-i așa apoi ne mîim să-l căinăm și-l lăsăm să ne încurce mai departe?!...”

Or... mai știi? O fi dușman de clasă! Și dacă-i așa, tu, cadru nou, om tînăr, s-milă pentru el? Ce, îți închipui că în pădurea la păstrăvăria asta, nu-și poate face mențiu un dușman de clasă sau... mă rog, un h Ehei!...”

Dojenîndu-mă astfel am pășit în ograda o păduri și, în zăpăitul a doi cîini pe care vedeam, am orbecat la ușă, am ciocăni am intrat.

— Bună vremea! — am zis cu un glas pic oțărît și bănuitor...

Îmi intrase în cap ideea că Timuș așa un om cu cugetul curat și eram hotărît adulmec de la bun început și, cînd oi p gabja pe el, să-i dau lovitura cu plicul!...

La binețele mele, dintre niște hîrdaie uris-a ivit un om mijlociu de stat, îmbrăcat în pelerină lungă de ploaie, cu gluga trasă peste

În încăperse se împrăștia o lumină slabă lampă cu petrol, lucru pentru care omul aplecă, ridicînd apoi spre obrazul meu fanar. Abia atunci i-am văzut fața. O față lui iată, cu barbă crescută și cu niște ochi ște

— Bună să-ți fie inima — a spus el după m-a cercetat o clipă. Bine că ai venit. F mîna pe fanar și hai la loștrită!

Nici n-am apucat a-mi scoate rucsacul din te că omul mi-a și pus fanarul în mînă, înșfă și el, repede, un sac o pește și un hîrdău împingîndu-mă pe ușă afară.

„A! — mi-am zis... Aici se întîmplă ce Pe mine mă prepune cu cine știe ce coadă o lui!” ...Și a început să mă fiarbă nerăbdă

Am coborît o costișă, am sărit un prău f lat de apă și mai lunecînd, mai burdușînd de pămînt, am ajuns la un fel de gard în din lețuri subțiri.

— Să descui porțița — a murmurat omul pentru sine, și, peste puțin, am intrat sub streșinar.

— Stai aici! — mi-a poruncit el și, luîndu fanarul, s-a împins cu umărul înainte în dez țuirea neostoită a ploii. Nu șosesem nici cuvînt pînă atunci. Nu din pricină că Timuș mă luase repede, pe nepusă masă, de la început ci pentru că simțeam că bănuiala mea pare a adeveri. „Pune mîna pe fanar și hai la loștrită Ehei, domnule Timuș! Vasăzică din ăștia ești? Prinzi loștrita ca un braconier? Ți-a p cum îi mai bine furtuna asta! Mîine ai să s: că s-au umflat apele și loștrita s-a dus cu e N-oi fi eu maistru păstrăvar, dar atîta lu pricep... Loștrita e pește rar... și dumnu îl distrugi!... Pe mine mă socoți... ce mă so anume?... Vei fi avut vorbă cu cineva, cu vr braconier ca și tine... Și mă prepu cu el... ha, ha! Ce o să-ți mai frec eu ridicăea...” tot pipăiam buzunarul de la piept, în care afla plicul ce mă împuternicea pe mine în gul funcției, și-mi tot da ghes o pornire să protăpesc în fața lui Timuș și să i-o tai scurt

— Ascultă, omule! Să pleci imediat de a Eu îți poruncesc, în calitate mea de mai păstrăvar nou numit.

Ce mai încolo, încoace, pornirea m-a înv Am țîșnit în ploaie și m-am dus întîns s locul unde ardea fanarul. Timuș stătea lî două căzi uriașe de lemn, în care apa ajur pînă aproape sus. Stătea și chibzuia ceva.

au venit pe buze cuvintele pe care mi le
găsisem, ci altele:

- Tovarășe Timuș, am un plic pentru
dumneata...

- Dă-l dracului. De plicuri îmi arde mie?
bucnit păstrăvarul.

- E urgent! — m-am bășoșat eu.

- Urgent?! Am eu altă treabă mai urgentă.
Avea un glas ciudat. Când țivlela ascuțit,
d se împotmolea într-un fel de răgușeală. Aș
ea spune că mai degrabă semăna cu un
șit.

- E de la tovarășul contabil-șef — am in-
tat eu.

Parcă i-aș fi dat cu o măciucă în cap. A holbat
te ochi, în care n-am știut ce să deslușesc:
imă, minie, ură... M-a privit câteva clipe cu
ii acela, ridicând fanarul între obrăjii noștri.
urmă s-a înnegurat și a scuipat în lături, cu
pret:

- Ai intrat și dumneata sub pulpana lui?
teu' să vă ia pe toți! Pungași.

Al, vorbele astea m-au atins prea din cale
că... Eu pungaș? Am simțit că mi se urcă
singele în cap. M-am răstît:

- Tovarășe Timuș, bagă de seamă!

- Pune mîna pe hîrdău — mi-a poruncit el,
și să-i pese de vorbele mele, și eu, nu știu
a, m-am supus numaidecît.

- Ține-l așa aproape de mine!

I-am supus și de data aceasta. Și în vreme
îmi pregăteam un alt logos cu care să-mi
s năduhul, Timuș a vîrît sacul în apă și
scos apoi cu greu, hurducat năprasnic de
e cîrlani de pești cît mî-ți-i piciorul omului.
răsturnat în hîrdău, a vîrît iar sacul și eu,
nd să-mi alcătuiesc logosul mai departe,
putut număra loștrile din hîrdău pînă
ouăsprezece.

- Așa, acu hai, cu ele sub streșinar.

Abia am tîrît hîrdăul, de greu ce era. Timuș
repezit apoi și a început a căra apă cu o căl-
ă, apă pe care a turnat-o în hîrdău, gîlgînd
eu niște cuvinte:

Sireacile, sireacile... eu vi-s tatăl vostru!...
n tresărit! Vasăzică eu fi ajut țilharului ăș-
să... Ei, află, frățioare, că ți-ai găsit beleaua
ine!... Oii fi eu slab vorbitor... că de
itate de ceas mă hătuieste cînd ici, cînd colo,
nu te slăbese nici pînă în pînzele albe...
rei să faci cu peștele?... Știe el ce știe,
abilul!...

★

șă ne-au prins zorile, sub streșinar cu loștri-
în hîrdău. Ploaia stătuse și de pe obcîni
ăi se ridicau căciuli uriașe de ceață. Mirosea
etină udă, a ierburi crude și a rășină. Abia
aci am văzut unde mă află: într-un țarc
g și lat, între hotarele căruia se împrăstiau o
edenie de iazuri mai mici și mai mari,
marginile cărora se prelingeau niște scocuri
lemn avînd la capăt niște moriști care lopă-
ăpa ce cădea în iazuri. Și ciudat lueru, ia-
le erau limpezi, cu toată furtuna ce se abă-
peste ele, și oglindeau cerul înalt și albastru
o dată cu el, pădurile verzi-albastre din jur.
Timuș moțăia sub streșinar lîngă hîrdăul
te care întinsese sacul de pește, prinzîndu-l
niște cheutori ale doagelor, ca nu cumva
o loștrită mai zănată să încerce a sări. Mă
nuia și pe mine somnul și mă apăsau hainele
le de apă, dar mă luplam să rămîn treaz pînă
capăt, să văd ce anume are de gînd să facă
trăvarul. La o vreme, l-am bătut pe umăr.
- Tovarășe Timuș, s-a făcut ziuă!

El a sărit în picioare, s-a întins să se dezmor-
scă și, fără nici o vorbă, s-a repezit la cele
ia căzi din care scosese peștele. Ce-a făcut
a dres, le-a secat pe amîndouă și, așteptînd
se reîmprospăteze apa, a prins a-și rasuci
lgară. Am scos și eu una dintr-un fund de
zunar și am aprins-o, apropiindu-mă de el.
După o bucată, Timuș s-a întors sub streșinar,
at la o parte sacul de pe hîrdău și a scos un
lan de loștrită, giugiulind-o.

- Sireaca de tine... hai cu tata la apă proas-
tă.

A dus-o în brațe pînă la cadă și i-a dat drumul
limpezimea ei. Loștrita a plesnit apa cu
ada, veselă din cale afară, și a prins a-i trage
otire prin cada uriașă, de-ți părea rău că
are glas, că altfel ai fi auzit-o și chiuînd.
nd pe rînd, toate celelalte s-au zburdălnicit la
Eu am rămas gură-cască, cu țigara între
zete... Nu mai pricepeam nimic...

Lui Timuș îi rîdeau ochii de fericire. Băga
mîna în apă și mîngîia loștrile pe spate, le
gîdila pe burtă și ele se tolăneau și se gudurau
parcă, privindu-l cu mărgelele acelea sclipitoare
ale ochilor. Mă uitam cînd la ele, cînd la Timuș,
uitînd cu desăvîrșire și de plic, și de misiunea ce
mi-o luasem, și de contabilul-șef, de orice. Înce-
puse a mă bate un gînd nou: oare aș putea eu
încălzi în inima mea atîta dragoste pentru peștii
ăștia, cîtă arde în inima lui Timuș? Și deodată
a început să-mi fie necaz pe el.

- Spuneai că ai un plic — m-a trezit
Timuș din cufundarea în mine.

- Da, de la contabilul-șef — am tresărit eu
ridicînd ochii spre el.

Timuș mă privea batjocoritor.

- Ți-ai luat și rucsac, nu?... Și izbučni din
senin: să-i spui pungașului acelaia să-și pună
pofta în cui! Auzi? Peștele ăsta e al statului,
nu-i moșia lui!... Așa să-i spui. Iar dumitale
să-ți între bine în cap un lucru: că n-ai să ajungi
niciodată, cît trăiesc eu, să cari pește din mîna
mea plocon unui... unui țilhar! Au mai fost și
alții cu plicuri din astea pe aici! Cum au venit,
așa s-au călătorit înapoi!

Am încremenit; am încercat să bîngui ceva, dar
Timuș mi-a tăiat-o:

- Știu... ține-ți sfaturile pentru dumneata...

Are să mă dea afară? Să mă dea! Mă lasă fără
hrană la pește? Să mă lase! Timuș scoate hrană
pentru ei și din pămînt!

Ei, fi-r-ar a dracului de treabă! Vasăzică,
tot este aici un schepsis! m-am luminat eu.
Te pomenești că domnul contabil-șef m-a trimis
pe mine în locul lui Timuș, să-și aibă omul lui
la păstrăvarie...

Am scos pe nerăsuflăte plicul din buzunar și
l-am întins nerăbdător lui Timuș.

- Frate, eu habar n-am, crede-mă, de ce s-
trimis...

Timuș mă privi neîncrăzător. A luat plicul
fără grabă și l-a deschis. A prins a citi, încrun-
tîndu-se. Sfîrșind, și-a aruncat privirile undeva,
peste păduri. Și a stat într-un fel de încremenire
îngîndurată vreme îndelungă. Pe urmă a dat
din cap și a rostit înăbușit:

- Bine...

S-a întors apoi spre cele două căzi, rezemîndu-
se de marginile lor.

- Oți fi flămînde?...

- De bună seamă! — răspundeau parcă cele
douăzeci și patru de mărgele sclipitoare ale
ochilor.

- Știe tata, știe — murmură Timuș. Azi
vă dă el mîncare, dar mîine, cine știe? Poate
o să vă mînce pe voi contabilul...

★

După vreo jumătate de ceas, Timuș a înjun-
ghiat un miel, în ogradă, sub ochii plîși ai
copiilor. Era și el necăjit și trist. Cum să nu
fie?... Mielul era al băieților... Cu cine aveau
să se mai joace ei în poieniță toată ziua?...
Cui aveau să-i dea iarbă proaspătă din palmă?

Cine avea să behăie ușor dimineața, în tindă,
să-i scoale din somn și să-i poftască la joacă?

M-am înduioșat și eu. Și nu m-am putut răbda
să nu-l întreb pe Timuș:

- De ce-l tai?

Timuș și-a ridicat ochii aceia ștersi, în care
ardea acum o tristețe greu stăpînită.

- Ca să dau peștilor de mîncare. Loștrilelor
și păstrăvilor. De două luni, n-am mai primit
nimic de la ocol. Nici carne, nici griș, nimic...

S-a aplecat din nou asupra mielului înjunghiat
și, amintindu-și de ceva, mi-a spus:

- Un bob zăbavă... Să isprăvesc cu treaba
asta și mergem să-ți dau în primire...

„În primire? — m-am trezit eu, ca dintr-un
vis... Ce să-mi dea în primire? Păstrăvăria? Nu!
Asta n-o fac să știu bine că intru în pămînt...
O fi el ordinul ordin, dar eu, eu, Vasile
Huțuleac, nu-l pot îndeplini...

- Dă-mi plicul, tovarășe Timuș...

plicul numai...

- Cum?

- Eu nu pot ră-
mine aici. Mă duc
în lumea

mea... Mi-s dragi arborii, puii de brad, de
molid... Dumitale și-s dragi peștii... Dă-mi
plicul și iartă-mă... Nu-ți stau și nu-ți voi sta
împotriva niciodată...

★

M-am întors la ocol. M-am spovedit tovarăși-
lor și i-am rugat să vină cu mine în biroul
contabilului-șef. Au venit. Cînd am intrat,
contabilul-șef ne-a prionit cu privirile lui
care bagă oamenii în sperietți. Dar eu l-am în-
tîmpinat zîmbind. Am scos plicul și l-am pus
pe masă.

- Ce-i asta? — a izbucnit el. Refuzi să
execuți o dispoziție?

- Refuz să devin unealta dumitale! Refuz
să devin țilhar!

Contabilul-șef s-a făcut verde. A țîșnit în
picioare și s-a aplecat peste birou, ca și cînd
ar fi vrut să mă sfarme.

- Măsoară-ți cuvintele!

- Mi le-am măsurat. Dumneata nu ți-ai
măsurat faptele! Am să ți le măsoar eu, ca să
ți le vadă toată lumea. Să știe toată lumea ce-i
cu Timuș...

★

Peste câteva zile, urcam din nou un drum
de pădure, printr-o vale sălbatică... Dar nu
spre obcina Păstrăvarului. Spre alt loc. Deasupra
mea, un cer senin, proaspăt. Și cerul mi se
oglindea în suflet... Și urcînd, mi-am adus
aminte de Timuș... Eh, ce inimă o să mai
pun la plantațiile care mi s-au dat în primire!...
Sireacii brădănași... Creșteți, creșteți cu tata...
Hai, copăcel, copăcel!...

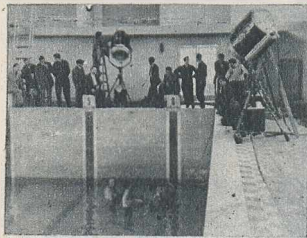
Răspundem cititorilor

FILMĂRILE SUB APĂ

Tov. Kolemberg Lulu, din Slănic-Moldova, dorește să știe cum se fac filmările sub apă.

Cum se fac filmările sub apă este o întrebare pe care și-au pus-o mulți și la care răspunsul este mai simplu decât și l-au putut ei imagina. Să luăm, de pildă, scena plină de haz din filmul „Și Ilie face sport”, în care Toma (actorul Tudorel Popa) îl „învăță” să înoate pe prietenul Ilie (Mircea Crișan), susținându-l, de fapt, sub apă, și să vă dezvăluim „secretul” realizării ei: un operator, împreună cu asistentul său, au intrat în apa bazinului Floreasca, înarmați cu un aparat de filmat prevăzută cu o carcasă de metal ermetic închisă. Cufundat sub nivelul apei, aparatul a fost instalat pe un trepied solid, actorii și-au interpretat cât mai veridic rolurile, iar operatorul i-a filmat stînd și el sub apă cele câteva secunde cît a durat scena.

Cum se filmează însă, în alte cazuri, unde scenele pot dura mult mai mult decât în exemplul de mai sus? De pildă, munca unui scafandru sau mersul unui submarin. De astă dată, există

În sala Floreasca, în timpul pregătirilor, pentru filmarea sub apă a unei scene din filmul „Și Ilie face sport”; aparatul de filmat este coborît la o jumătate de metru sub apă.

doă soluții. Una dintre ele ar fi construirea unei machete de submarin sau a unei epave de vapor, pe platoul de filmare al studioului. Un actor îmbrăcat în costum de scafandru umbliă cu mișcări foarte lente în jurul acestora, totul filmîndu-se numai pe uscat. Operatorul va așeza însă între subiect și aparatul de filmat un mic acvarium cu plante și peștișori, care va sugera mișcarea și întinderea apei.

O altă soluție este așezarea aceleiași machete și a unui scafandru autentic, într-un bazin cu apă limpede, asemănător celor de la stranduri, dar prevăzută cu niște ferestruici de cristal gros în pereții săi laterali. Prin aceste ferestruici, operatorul capătă posibilitatea de a lumina și a filma subiectul.

Există uneori situații, în filmele documentar-științifice, de pildă, cînd trebuie filmate scene din viața animalelor sau a plantelor de apă. Și în acest caz, sînt mai multe posibilități de rezolvare tehnică: scenele pot fi filmate într-un bazin asemănător celui descris mai sus, bineînțeles, creîndu-se animalelor și plantelor condiții de trai identice cu cele ale mediului în care ele trăiesc în mod obișnuit. În acest caz, operatorul intră în apă echipat într-un costum special, cu un aparat închis ermetic.

Cînd filmarea trebuie făcută la o adîncime mai mare (peste 8-10 metri) este necesar să se prevadă și surse de lumină suplimentară (proiectoare cu becuri cu incandescență sau chiar arcuri electrice) deoarece lumina soarelui pătrunde foarte greu și este insuficientă pentru expunerea filmului. Operatorul este coborît în apă într-o sferă sau într-un clopot metalic prevăzută cu ferestre de cristal, în care se găsesc aparate de filmat și proiectoare care luminează pînă la o distanță apreciabilă.

Iată pe scurt, cîteva din „tainele” filmării sub apă. După cum s-a văzut, nu prea sînt „taine” de nedezlegat.

UN CÎNTĂREȚ ÎNDRĂGIT

În mai multe scrisori trimise redacției — printre care și aceea a tovarășilor Ioan Coțoi și Crișan Arsenie din Caransebeș — cititorii ne-au cerut să le prezentăm figurile unor cîntăreți de muzică populară românească. Le îndeplim dorința, publicînd în acest număr un material despre Emil Gavriș, solist al orchestrei „Barbu Lăutaru” a Filarmonicii de Stat „George Enescu”, decorat cu Ordinul Muncii.

Nu o dată, cînd întorcem butonul aparatului de radio, ne auzim la ureche modulările unei voci cunoscute. Și fără a mai aștepta lămurirea crainicului, o recunoaștem: e vocea lui Emil Gavriș. Impregnată de un umor comunicativ, ea impresionează prin bogata sa gamă de expresii: zeflemeaua din „Harnică-i nevasta mea” — cîntec pe care Gavriș l-a creat în stilul muzicii populare ardelenesti, pe un text prelucrat după o poezie populară — batjocura zvirilită chibburului din „Toanta”, încrederea în viață și veselia din cîntecele populare create în zilele noastre — cum sînt „Leiiță secerătoare”, „Măruț roșu” etc.

Emil Gavriș a știut să-și aleagă repertoriul — și poate că aceasta este una din „cheile” reușitei și popularității sale — în funcție de temperamentul său, de individualitatea sa artistică. Într-adevăr, la Gavriș se poate vorbi de o „știință” a repertoriului: mai toate cîntecele populare cu care ne-a desfătat, Emil Gavriș și le-a cules singur, le-a prelucrat, ținînd în aceeași măsură seama de caracterul cîntecului, cît și de particularitățile sale interpretative.

Aceasta a dat melodiilor sale o autenticitate și o vervă cuceritoare, mărturisită în nenumăratele scrisori pe care cîntăreții le primesc din diferite colțuri ale țării, printre care una scrisă de un ascultător din Satu Mare: „sînteți cel mai iubit cîntăreț al cîntecelor ardelenesti.”

Intr-adevăr, Emil Gavriș are o cunoscută predilecție pentru piesele folclorice ardelenesti, fapt explicabil și prin aceea că anul copilăriei și i-a petrecut într-o comună de pe lângă Baia Mare. Fiul al învățătorului din sat, el asculta ca fermecat duminicile, la horă, cîntecele scripcarilor, ori doinele de jale și cîntecele de revoltă pe care le înginau, serile, iobagii de pe moșia grofului. Și în inima băie-

tașului de cinci ani, care deprinsese de la tatăl său alfabetul coardelor înainte de a-l desluși pe cel al literelor, a rămas viu ecoul cîntecelor populare.

Ani de zile, Gavriș nu s-a putut consacra cîntecului. Constrîns să-și aleagă o profesie care nu-l atrăgea, dar care i-ar fi asigurat traiul, a urmat facultatea de drept, muncind apoi vreme îndelungată ca funcționar. Gavriș a rămas însă credincios pasiunii sale pentru cîntecul popular; peste tot pe unde a trecut, a lăsat în urma-i cîntec: a organizat orchestre și a învățat oamenii să lubească muzica. Și astăzi încă se mîndrește cu orchestra Sindicatului Muncitorilor din Învățămînt, pe care el a

Emil Gavriș

închegat-o, și care a devenit iriziu un prețuit ansamblu artiști amatori.

Dar pînă prin anul 1947 cî „descoperit” de Ion Luca Băteanu, Gavriș a cîntat pe prima oară la radio — Ga n-a fost decât un cîntăreț amabil în anul puterii populare, e putut, în sfîrșit, să se dăruiă cu totul muzicii.

Nici o răsplătă nu poate pentru el mai mare, decît asernea mărturisiri cum e acela pe care a primit-o dintr-un depărtat sat oltenesc, despre cîntecul „Floarea de bujor”: „Aud iar un glas ce-mi cîntă despre „Floarea de bujor”, inima atunci se-avîntă într-o muncă mai cu spor”.

CUM SĂ ÎNȚELEM MUZICA (IV) Ce este armonia?

Să ne închipuim, iubite cititor, că te aflîngă un aparat de radio în căutarea unei muzici plăcute, te-ai oprit dintr-o dată, la auzul unei pătrunzătoare melodii de vioară pe care undele ti-o aduc, în căminul dumitale, de la mii de kilometri depărtare. În clipa cînd ai surprins acea melodie, sunetele ei se înșiruiau solitare, ca un cînt omnesc în singurătatea timpului; dar iată că, dintr-o dată, acest vâl de singurătate e străpuns de accentele grave și discrete ale unui pian care punctează melodia, sau chiar o însoțesc pe o porțiune mai largă; simți că în acele momente cantilena vioarei devine mai bogată, mai plină, capătă un fior nou. Pianul adăuga ceea ce muzicienii numesc armonie, înțelegînd prin aceasta veșmintul sonor care colorează și intensifică puterea de expresie a melodiei.

Am recurs, în convorbirile precedente, la unele analogii de ordin dramatic, pentru a ușura înțelegerea funcțiunii temei muzicale. Veșmintul armonie al unei melodii ne îndeamnă să ne gândim la rolul pe care-l joacă într-o pictură culorile și nuanțele de culori; ele îmbogățesc și dau o strălucire nouă contururilor desenului, care reprezintă, dacă vreți, melodia, tema unui tablou, adică pivotul în jurul căruia se organizează celelalte mijloace de expresie. Față de melodie, armonia îndeplinește o funcție coloristică asemănătoare.

Care sînt elementele ce alcătuiesc armonia? Acestea sînt așa-numitele acorduri, constînd din suprapunerea a trei, patru sau cinci sunete între care există distanțe (intervale) bine determinate. Pe fiecare sunet al unei game, se pot construi asemenea acorduri. Variînd numărul de sunete care alcătuiesc un acord, schimbînd ordinea în care se suprapun aceste sunete, înlînțuînd în diverse chipuri acordurile care se formează pe sunetele unei game sau ale unor game diferite, compozitorul poate găsi un șir nesfîrșit de culori armonice de care se folosește pentru a-și înveșmînta melodiile.

Trebuie să fie însă clar că unei melodii nu i se poate aplica orice fel de armonie, ci numai acea armonie care izvorăște în mod firesc din conținutul melodiei, îl întregeste, îl subliniază, îl amplifică. Să revenim la tema lui Manfred din simfonia cu același nume a lui Cealkovski, pe care o citim în prima noastră convorbire: „Despre motiv și temă”. Motivele ce constituiau această temă erau — reamintim — motivul suferinței și singură-

tății, cu care începe tema, motivul deznădejdi, motivul suspinului, motivul revoltei. În primele două măsuri ale simfoniei, tema este intonată de fagoți și clarinet-bas la unison, adică pe o singură voce, fără susținere armonică. O asemenea mod de prezentare corespunde, de altfel, sentimentului de intensă singurătate sufletească ce se desprinde din acest motiv melodic inițial. Pe măsură însă ce tema se desfășoară, capătă o tensiune din ce în ce mai dureroasă, acordurile aspre și apăsătoare se îngrămădesc pentru a sublinia acest conținut al temei. La un moment dat, cînd, ajunsă la un prag inferior, ca la un fund al deznădejdi, melodia rămîne într-o prelungită nemișcare, armonia singură se desfășoară cu duritatea unor nemiloase lovituri. Am putea prelungi această schiță de analiză armonică, dar credem că exemplul dat este edificator asupra felului cum poate armo-

nia să întărească și să adîncească sensul expresiv al melodiei.

Ce s-ar fi întîmplat dacă prin absurd — Cealkovski ar atașat melodiei lui Manfred armonie senină, strălucitoare. Este ușor de înțeles că, într-acestea caz, s-ar fi produs contradicție între conținutul melodiei și conținutul armoniei care ar fi distrus integritatea indispensabilă oricărei imagini artistice. Am făcut această înțeză pentru a sublinia ideea o melodice, o temă, cere o anumite armonie, capabilă să amplifice conținutul care deja există în ea.

De altminteri, în procesul creației al marilor compozitori melodia și armonia nu s-au concepute separat, succesiv. obicei, imaginîndu-și o melodie compozitorul își imaginează totodată și armonia care o va înbrăca. El este doar dotat cu cultatea de a gîndi, muzical, a-și închipui amănunțit structura sonoră a operei sale.

ARBORII CEI MAI ÎNALȚI

La întrebarea tov. Tamba Aron, elev la Școala medie tehnică zootehnică din Sîmleul Silvaniei, reg. Oradea: „Care sînt cei mai înalți arbori din lume?”, răspunde tov. profesor univ. Raul Călinescu.

Cei mai înalți arbori din lume sînt cei din neamul eucaliptilor și sequoiei, care par să se lău la întrecere în privința înălțimii și grosimii.

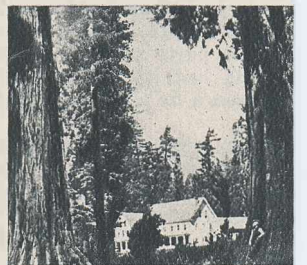
Eucaliptii, care trăiesc în stare naturală în Australia, unde formează pădurii uriașe, sînt arborii cei mai înalți și cu creșterea cea mai rapidă din tot regnul vegetal. Unele specii ating o înălțime de 165 m și un diametru corespunzător. La vîrstă de 10 ani, ei sînt arbori deja mari.

Pentru calitățile lor excepționale (lemn tare și de mare productivitate, uleiuri eterice, substanțe tanante, capacitatea de a usca terenurile mlăștinoase etc.), eucaliptii au fost acclimatizați în diferite țări (U.R.S.S., sudul Franței, Algeria, Italia etc. — precum și în țara noastră).

Sequoia uriașă sau arborele „mamut” este un conifer gigantic, cu frunzele aciculare, de un frumos verde-albastru. Acest arbore crește în munții Sierra Nevada din California (S.U.A.). Denumirea de „Sequoia” este dată acestei specii uriașe în cinstea unei vechi căpetenii indiene — Sequoia — iar cea de „mamut” se datorește asemănării ramurilor uscate și încovoiate ale copacului, cu fideșii mamutului (ele-

fant cu blană, azi dispăru). Unele exemplare ating o înălțime de 150 m și o circumferință de 40 m, reprezentînd deci numai un arbore foarte înalt dar și foarte gros. Cînd se tăie cîte un asemenea copac și împărțea pentru ușurarea transportului în bucăți de cîte m, era nevoie de 15 vagoane-plăci formă pentru transportarea lor. Numărîndu-se înțele anuale s-au asemeneze arbori, s-a constat că avea o vîrstă de peste 6.000 ani.

Sequoia a fost acclimatizată în U.R.S.S., la Batumi, de exemplu, unde, în 1948, un asemenea arbore avea o înălțime de metri. Și la noi în țară există unele exemplare acclimatizate. Astfel sînt cele de la Băile Herculane, Reșița, Săbed (Cîmp Ardealului), București (în parcul Libertății) și la Ploești (în 1948 avea înălțimea unui stejar masiv

Așa arată Sequoia

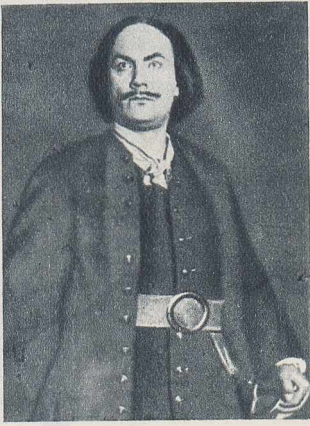
N MARE ACTOR: NIKOLAI SIMONOV

ov. Pop Grigore, din Sיעורhel, dorește să cunoască unele momente despre viața și activitatea marelui actor sovietic N. Simonov.

Nu o dată ni se întimplă ca imaginea unei anumite personalități istorice ori artistice să ne rămână întipărită în minte, așa cum am cunoscut-o dintr-un film sau dintr-un ctacol teatral, datorită creației unui mare actor. Cine oare, trece cei care au văzut filmul sotic „Petru I”, ar putea despărți ara marelui om de stat și armator al epocii sale, de iginea artistică pe care a at-o actorul Nikolai Simonov? A reuși să faci din personaa interpretat un om viu, cu o sonalitate bogată și complexă, care să rămână ca atare în întirea spectatorului, iată ele deziderat al unui actor, i profesionea de credință a stul mare slujitor al Thaliei e Simonov. Și, curios, în i primei tinereți, Nikolai astantinovici n-a dovedit atracpenru arta scenei: adolescenplin de sensibilitate și fanec, crescut pe țărmurile „măcăi-Volga”, în Samara, găsea a adecvată însușirilor sale ea exprimării plastice, decât a artei teatrale. Fapt pentru e, de la cursurile serale ale lit de arte și meserit, plecă în 9 la Petrograd, la Academia pictură, pentru împlinirea stinului de strălucit pictor” zis de toți profesorii săi. mai că, în câțiva ani doar, olai Simonov a dovedit că stinul” său se află în miiat e energice și voluntare (penprecizare: ale lui proprii), e știu să-l conducă și să-l

croiască după vrea sa. Pe scurt: atras tot mai puternic de teatru, el părăsește Academia, pentru a se înscrie la Școala de teatru. La una din producțiile Școlii de teatru, renumitul artist și pedagog Iuri Mihailovici Iuriev, pe atunci conducător al Teatrului Academic de Artă, a observat un tînăr cu un fizic plăcut, care se mișca cu multă naturalitate pe scenă, rostindu-și replicile cu o dicție clară, melodioasă, și care, mai cu seamă, își trăia cu mare sinceritate rolul. S-a interesat asupra numelui tînărului: se numea Nikolai Simonov. În 1924, cînd și-a terminat studiile, Simonov a fost invitat de Iuri Iuriev să intre în trupa Teatrului Academic de Artă „A. S. Pușkin”.

Pe această scenă, au căpătat viață, prin jocul talentatului actor, multe alte personaje —

N. Simonov în rolul lui Petru I.

Ciătki din „Prea multă minte strică”, Verșinin, acest complex erou contemporan din „Trenul blindat 14-69”, și neuitatul Muraviev, comandantul de armată din piesa lui Boris Cirkov „Invingătorii”, pentru a cărui interpretare Simonov a fost distins cu Premiul Stalin. (De altfel, Simonov, care poartă înaltul titlu de artist al poporului din U.R.S.S., a fost de trei ori distins cu Premiul Stalin).

Dar marile realizări ale lui Simonov au fost înscrise mai cu seamă în domeniul cinematografiei. După mai bine de zece roluri interpretate în filmele mute — și care aveau firește stîngăci ale începutului — actorul dă prima sa mare creație din seria personajelor istorice create de el în cinematografie: rolul lui Lomonosov din filmul „Fiul pescarului”. În realizarea acestui personaj, Simonov anunța acele mari potene artistice ale sale de a pătrunde în sufletul omeneș și a-l reda cu inteligență și finețe psihologică, pe care le va dovedi din plin în crearea lui Petru I și, mai ales, a dovedi acea seriozitate în studierea materialului documentar, care l-a ajutat întotdeauna să reinvie, cu autenticitate și respect față de adevărul istoric, mari personalități.

Rolul lui Petru I a fost marea plată de încercare. Iar Nikolai Simonov a învins. De bună seamă, cu pretul unei munci titanice, în care cercetarea științifică se îmbina cu căutarea expresivității artistice, și în desăgurarea căreia ajutorul lui Alexei Tolstoi, coautorul scenariului, și al regizorului Vladimir Petrov, au fost de neprețuit.

Tot împreună cu regizorul Vladimir Petrov, a realizat Simonov ceaaltă mare creație cinematografică a sa, de astă dată un erou contemporan: e vorba de rolul generalului-locotenent Ciukov din epopeea artistico-documentară închinată „Bătăliile Stalingradului”.

GRIGORESCU ȘI PICTURA ROMÎNEASCĂ

Tov. I. Toban, învățător în comuna Dunești, raionul Negrești, regiunea Iași, se interesează despre influența lui Grigorescu în pictura romînească. Pentru a-i răspunde, ne-am adresat Institutului de Istorie a Artei.

Incă de la primele expoziții, pictura lui Nicolae Grigorescu a strînit admirație și entuziasm, constituind, atît pentru artiști, cît și pentru publicul iubitor de artă, o adevărată revelație. Lucrul acesta era perfect explicabil. În stadiul de dezvoltare de atunci al artei romînești, pictura lui Grigorescu aducea, pe lângă farmecul ei cuceritor, o serie întreagă de elemente noi care, vehiculate de un talent cu adevărat excepțional, nu puteau să nu se impună atenției tuturor. Cu rare excepții, pictura de pînă la el era o pictură învățată și practicoată pe bază de rețete deprinse fie de la meșterii străini veniți în țările noastre, fie de la școlile de arte de tradiție academică din străinătate, la care s-au format primii bursieri romîni pentru pictură. A fost faza de umilenie, de învățare a meșteșugului, de tatonare timidă la suprafața realității, pe care formulele învățate pe de rost și considerate sacrosancte erau departe de a o putea cuprinde. Și Grigorescu a deprins primele taine ale meșteșugului cu un pictor străin stabilit la noi — A. Chladek — și el a zgăruit în prima sa tinerețe pinze cu subiecte din trecut, în stilul primitiv și retoric totodată, al lui Constantin Lecca, și el a acoperit zidurile mănăstirilor, mai ales ale mănăstirii Agapia, cu genul de pictură neoclasică promovată de școlile de pictură bisericească mai noi și impus în deosebi de G. Tattarescu.

Dar în peregrinările sale prin țară și străinătate, Grigorescu a cunoscut prea îndeaproape omul, a simțit prea adînc marea frum-

sețe a firii, pentru ca rețetele academiei — puține și sărace — să-l mai poată ajunge. Ocolind ceea ce îl putea frîna în auzintele sale — școlile oficiale — apropiindu-se de artiștii stabiliți în satul francez Barbizon, de care-l lega aceeași dragoste pentru oamenii simpli și pentru minunatele priveliști ale naturii, Grigorescu și-a făurit un stil propriu, pe măsura conținutului nou și bogat al artei sale.

De la pictura executată în umbra atelierelor, în genere rece, expozitivă, alegorică față de realitatea propriu-zisă, Grigorescu a făcut în arta noastră marele salt spre o pictură spontană, proaspătă, vie, în care, o dată cu poporul, înfățișat în toată simplitatea, dar și în toată nobletea lui, pătrundeau aerul, lumina, culoarea vibrantă și caldă. Nici un artist autentic nu putea rămîne insensibil la aceste cuceriri. Cele peste 140 de opere, expuse de Grigorescu în 1873 la Expoziția Amicilor Bellelor Arte, i-au servit marelui său contemporan Ion Andreescu — pe care de altfel Grigorescu l-a pretuit și sprijinit statornic de cum l-a cunoscut — drept un adevărat catalizator, revelîndu-i nesfîrșitele posibilități de expresie ale picturii, arătîndu-i calea de urmat.

Dar elementele înnoitoare ale artei lui Grigorescu au fost un bun cîștig clar și pentru aceia dintre contemporanii săi care s-au dezvoltat cu precădere pe căile artei academice. În acțiunea lor binefăcătoare s-a manifestat multă vreme după aceea. Ele au fecundat și îmbogățit opera pictorilor de frunte ai generației următoare — un Ștefan Luchian, un Gh. Petrașcu — care au crescut, mai mult decît la școlile oficiale, la școala artei lui Grigorescu, ascultînd de îndemnul ei spre autenticitate, sinceritate și simplitate. Pentru asemenea artiști, opera lui Grigorescu a fost un stimulent, un tonifiant, un permanent exemplu și îndbold în lupta pentru desăvîrșirea propriei personalități.

Ca și Eminescu, însă, Grigorescu a avut și el epigonii săi, artiști mai slabi care, neînțelegîndu-l adevăratul mesaj, au diluat în nesfîrșite și stereotipe variante conținutul alt de bogat și viguros al artei grigoresciene, transformînd în manieră și rețetă ceea ce era viață și adevăr. I-a ajutat la aceasta și publicul cumpărător burghez, care, din vasta moștenire a operei lui Grigorescu, a ales și pretuit doar latura idilică și pitorescul exterior.

Astăzi, însă, cînd artiștii plastici se străduiesc să exprime în lucrările lor adevărurile mari și simple ale vieții și să înfățișeze chipurile luminoase ale oamenilor ce-și făuresc prin muncă în cordată viitorul, opera lui Nicolae Grigorescu — acest „rapsod al pămîntului nostru”, cum l-a numit Al. Vlaheșu — își recapătă întreaga semnificație și forță pilduitoare.

N. Grigorescu: Țărancă din Muscel.

rin acest material, scris de dr. M. Solomon, medic consultant specializat la Centrul de boli a cardiocilor, răspundem ebdării tov. Lipca P. Ștefan Tg. Mureș.

Stenoza mitrală, una dintre cele mai frecvente boli de inimă, apare în urma atingerii acestui organ de reumatismul poliartricular acut. Aceasta se localizează de precizie pe foia subțire și lăsa care căptușește inima pe untru, cunoscută sub nume de endocard.

catricele lăstate de această umăle deformează în special cile de comunicare dintre ăruțele inimii (auricule și ricule), împiedicînd buna ăionare a valvulelor, adică elor clape care, prin jocul de deschidere și închidere ică, asigură circulația sîngeatro-singură direcție. Atunci valvula mitrală — aceea despărte auriculul stîng de riculul stîng — suferă în i infecției reumatice un prode de îngustare și strîngere actle), spunem că s-a format noză mitrală. Această strîmăe (stenoză) face ca singele u poată trece în întregime auricul în ventricul, o parte el rămînînd în prima cămăși obligînd inima să deună ări sporite pentru golirea Acest efort impus inimii suportat multă vreme în itii bune și atunci spunem ima este „compensată”. Cu ul, însă, inima obosește și nal poate face față acestei i suplimentare: ea intră în mpensare” sau — cum se e — în insuficiență cardiacă. ci intervin grave tulburări iculației care se manifestă apariția unor respirații înate (dispnee), la început t la eforturi — alergat, ul scării etc. — și apoi în repaus și noaptea. Oboinimii sporind continuu,

apar și alte semne ca: umflarea ficatului, a gleznelor, edeme etc.

De aceea tratamentul bolnavului suferind de stenoză mitrală urmărește înainte de toate creșterea puterii de rezistență a inimii — așa-numita „rezervă cardiacă”, adică menținerea inimii bolnave în stadiul de „compensare” pentru cît mai multă vreme. Aceasta se poate realiza prin evitarea eforturilor fizice. În aceeași măsură este importantă introducerea unui regim alimentar cumpătat, fără mari restricții dar ferit de abuzuri. În faza de compensare, 95 la sută din tratamentul stenozei mitrale se rezumă la măsurile de mai sus.

Cînd stenoza mitrală intră în stadiul de „decompensare”, sînt necesare unele măsuri speciale. Astfel, bolnavul e obligat să stea în repaus absolut (la pat) 10 pînă la 14 și uneori chiar 24 ore din 24.

În ultimul timp, datorită progreselor înregistrate în știința medicală și, în special, în cea sovietică, s-a ivit posibilitatea aplicării unui tratament radical în stenoza mitrală și anume intervenția chirurgicală, care s-a putut efectua practic datorită perfecționării tehnicii chirurgicale prin introducerea a noi metode de narcoză, precum și de cercetare amănunțită și directă a cordului (cateterismul cardiac și angio-cardiografia). Această intervenție a început a fi practică din anul 1949, înregistrîndu-se de atunci rezultate deosebit de încurajatoare.

Principiul intervenției — sau comisurotomia — cum i se spune în limbaj medical — este relativ simplu: chirurgical pătrunde în inimă prin deschiderea așa-numitei urechii stîngi (o parte mai subțire și laterală a auriculului stîng), ale cărei margini au fost în prealabil „însăilite” cu un fir de catgut pentru a forma un fel de pungă ce se strînge pe degetul chirurgului de îndată ce s-a făcut incizia urechiișel.

O dată pătruns în auricul, chirurgical rupe printr-o mișcare rapidă marginile valvulei stenozate, restabilind o comunicație mai largă între auricul și ventricul. Uneori, din cauza rezistenței pe care o întîmpină degetul chirurgului în ruperea valvulei stenozate, este necesară întrebunțarea unui instrument cu marginile tăioase numit comisurotom, care lărgeste orificiul valvulei. Astfel, circulația sîngelui din auricul în ventricul nu mai întîmpină obstacol, apropiindu-se de normal.

Trebuie accentuat, însă, că nu orice stenoză mitrală se poate rezolva la operație; în vederea stabilirii indicației sau contraindicației pentru operație, bolnavul trebuie supus unei cercetări prealabile foarte serioase, cu toate mijloacele de care dispune azi clinica chirurgiei cardiace.

În condițiile prielnice create științei medicale de către regimul nostru de democrație populară, cuceririle dobîndite de chirurgia stenozei mitrale au început a fi folosite și în țara noastră. Astfel, începînd din 1953, la clinica chirurgicală Coltea, acad. N. Hortolomei și conf. dr. Voinea Marinescu, împreună cu un colectiv de tineri cercetători, au efectuat un număr însemnat de operații de stenoză mitrală, înregistrînd rezultate excelente în 90 la sută din cazuri. De asemenea, de problema chirurgiei cardiace se preocupă și alți fruntași ai științei noastre medicale ca prof. dr. Th. Burghelca, membru corespondent al Academiei R.P.R., conf. dr. I. Cărpinașanu, conf. dr. I. Juvara.

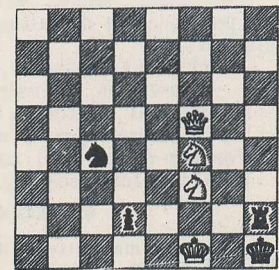
Cu toate aceste succese problema tratamentului acestei afecțiuni trebuie privită mai ales prin prisma prevenirii cauzelor care îi dau naștere, adică a reumatismului poliartricular acut. Acest lucru este posibil și realizat în mare măsură azi la noi în țară, datorită profilaxiei (prevenirii bolii) care stă la baza ocrotirii sănătății oamenilor muncii.

ȘAH — ȘAH — ȘAH

STUDIUL de P. FARAGÓ (Cluj)

Premiul IV la concursul internațional din 1954, organizat de C.C.F.S. al R. Cehoslovace.

(Controlul poziției. Alb: Rf1, Df6, Cf3, Cf4. Negru: Rhl, Th2, Cc4, Pd2)

Alb cîștigă

Studiul lui P. Faragó, căruia de curînd i-a fost acordat titlul de maestru al sportului pentru succesele sale în domeniul compoziției șahiste, se bazează pe o idee de mat. În poziția de diagramă negrul amenință transformarea pionului „d” în damă și, în plus, 1.Ce3+ cu cîștigul damei. Ambele amenințări trebuie parate și, în același timp, găsită manevra de cîștig pentru alb.

Cei ce-au îndrăgit cerul

ÎNTR-O ȘCOALĂ DE ZBOR CU MOTOR

În fața hangarelor, mecanicii mai robotesc încă la motoare. Instructorii s-au urcat în carlingi, pentru zborul de verificare. Primul e, bineînțeles, veselul și simpaticul Cristescu. Mecanicul învîrte la pală:

— Contact!

Iarba a prins să se unduiască, culcată de o mîină nevăzută. Cel dinții avion își ia zborul. În urma lui, a pornit un altul, pilotat de mîina sigură a instructoroarei Simina Elena.

Astăzi, va fi o zi mare pentru mulți dintre elevi; vor conduce singuri avionul.

La primul său tur de pistă la simplă comandă, după 54 de zboruri alături de instructor, Ovidiu Rădulescu, cel mai bun elev al școlii, se simte emoționat. Totuși, cînd motorul a prins să duduie, orice urmă de timiditate i-a dispărut, iar după ce a executat un palier „la firul ierbii”, pentru a căpăta viteză, și avionul a început să se ridice deasupra coroanei pomilor, l-a apucat, așa, ca din senin, o bucurie de neînțeles și a început să cînte.

Un viraj și apoi încă unul. Sub trenul de aterizare, a apărut pista aerodromului. Ce păcat! Așa, acum trebuie să reducă motorul și apoi să tragă de manșe. „Manșea-n burtă! Manșea-n burtă!” părea că-i strigă vocea instructorului. Înceleștă puternic mîina dreaptă pe manșe, în timp ce cu stînga reglează maneta de gaze. Cîteva trepidații îl vestiră că a luat contact cu solul pe trei puncte, „uns”, cum se spune în limbajul aviatorilor...

În avion, s-a urcat un alt „simplist”: Ștefan Craioveanu. De la punct, ceilalți zburători îi urmăresc încordați fiecare gest, fiecare mișcare. Suplu și ușor, ca o pasăre din poveste, avionul a început să urce spre albastrul senin al cerului. Minunată măiestrie a zburătorilor. Să simți cum domini înălțimile, viteza și distanțele!... Tînărul pilot, fost elev al unei școli medii tehnice de industrie alimentară, e mîndru. Ar vrea să-l vadă foștii săi colegi, să-i admire curajul și — de ce nu! — măiestria.

Redresă avionul, îndreptîndu-l spre pista de aterizare. Un tur deasupra aerodromului și grațioasa pasăre de aluminiu s-a așezat lin pe gazonul verde. O aterizare perfectă, căreia nici cel mai pretențios dintre instructori, Zavate Gheorghe, nu i-ar găsi nimic de reproșat. Și, totuși, cel care coboară din avion nu e un pilot încercat, ci simplu elev al unei școli de aviație sportivă, un tînăr care, abia cu cîteva luni

în urmă, s-a urcat pentru prima oară în carlinga unui avion adevărat... În numai cîteva luni, să stăpînești cu atîta siguranță manșea sau palonierul este un adevărat succes, de care se bucură Craioveanu, deopotrivă cu instructorii și colegii săi!

Zborul a luat sfîrșit. Strînși și roată în jurul instructorilor, elevii ascultă critica zborului. Gheorghe Zavate se arată și aici la fel de intranșigent, la fel de pretențios. Vorbește rar, accentuînd fiecare cuvînt și însoțindu-și vorbele cu gesturi largi:

„Opran Ion, bruschezi motorul la decolare. Cînd ai să înțelegi că motorul acesta e inima avionului și că, prin urmare, nu trebuie să-l forțezi așa, deodată? Irimia, dumneata ai priză instabilă la aterizare. Atenție, cît mai multă atenție. Dumneata Demeter...”

Jumătate din ziua de muncă a elevilor aproape că a trecut. Urmează cursurile teoretice, pe care elevii le ascultă cu atenție, străduindu-se să-și însușească cît mai multe cunoștințe. Apoi, odihna meritată a prînzului. După-amiază, sport, activitate culturală. Un viitor pilot trebuie să fie nu numai un bun meseriaș, el are nevoie de cunoștințe multilaterale și de aceea citirea unei cărți ideologice, științifice sau literare este tot atît de necesară ca și un curs de mecanică. Ai să întîlnești în timpul liber elevii în colțurile liniștite ale clubului în dormitoare sau pe cîmp, citind pe nerăsuflăte. Iar duminica, pe numeroasele terenuri sportive, elevii se întrec între ei, sau cu echipe de oaspeți venite din împrejurimi.

Și, pe nesimțite, parcă prea repede, trece ziua, atît de bogată în evenimente.

Pe aerodrom, s-a așternut liniștea. Seara a coborît pe nesimțite, izvorînd din ungherele uriașelor hangare, de sub planurile avioanelor care se odihnesc — ostenite de zburciumul zilei, așteptînd cumînți zborul de mîine. Singură, o pereche de cale¹⁾ a rămas stingheră și părăsită la ușa unuia din hangare.

Incolonați, tinerii piloți au pornit către dormitoare, cîntînd:

„Cînd plouă pe-nserat,
pe-nserat, pe-nserat,
Și-aviatorii întorși din
luptă veseli stau la sfat
Vorbesc de ultimul zbor,
De-atacul lor cutezător...”

Val CONEA

¹⁾ cale: un dispozitiv aplicat în fața roților avionului. În timpul staționării pe aeroport, pentru a împiedica eventualele mișcări iscate de vînt.

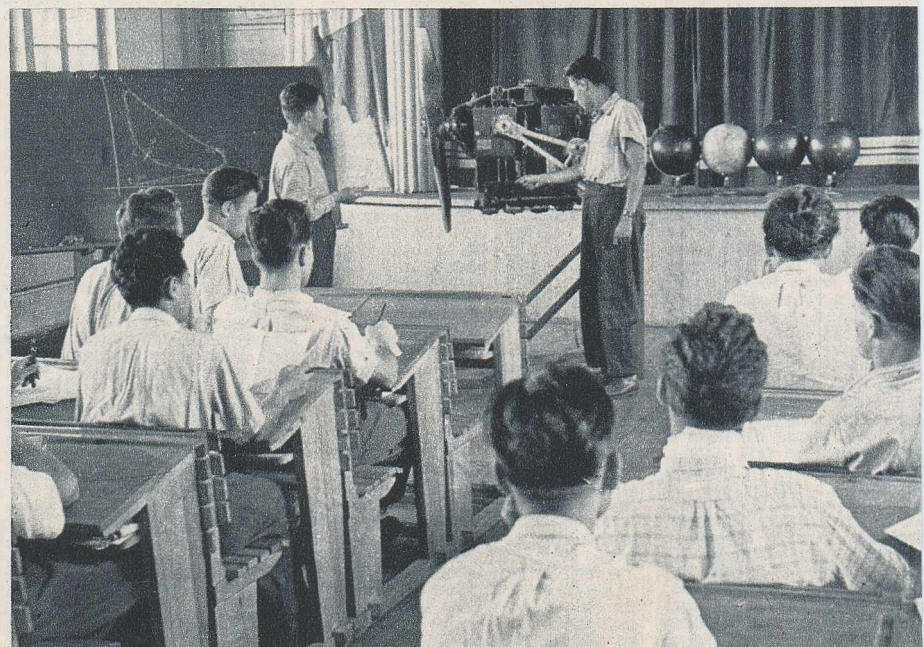

↑ Ultimele sfaturi înaintea primului zbor în simplă comandă. Șeful de pilotaj lăncu Simu e tot atît de emoționat ca și elevul său.

→ Primul zbor s-a terminat cu bine. Elevul n-a scăpat însă de „ritual”. Camerazii săi îl azvîrlă în sus, iar cîderea nu e chiar neplăcută: îl așteaptă doar brațele întinse ale tovarășilor săi.

Lețiile teoretice sînt temelia unei bune pregătiri a pilotului. Atenți și sîrguincioși, elevii vor să-și însușească tainele motorului.

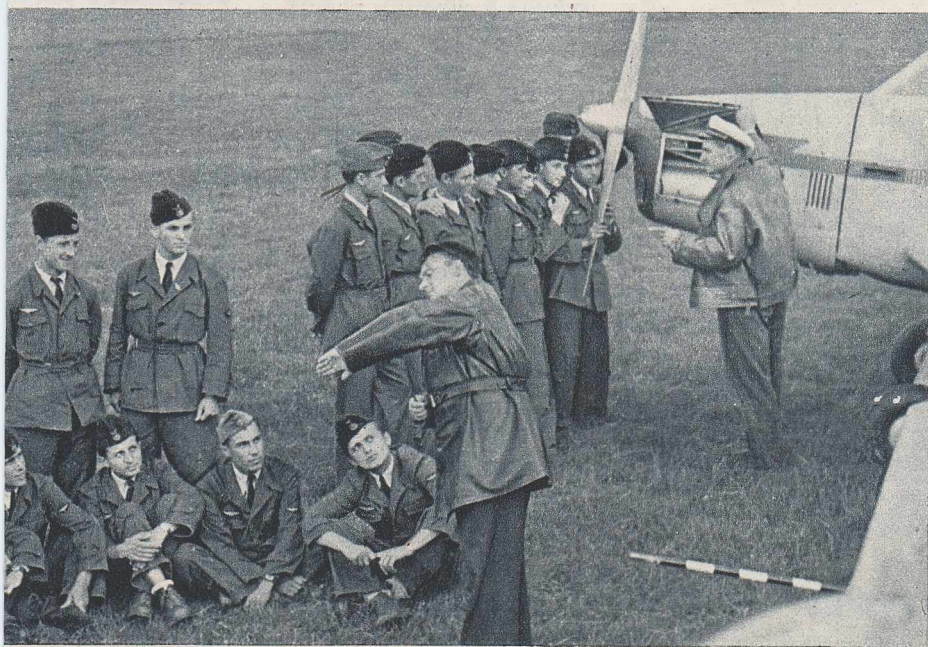

↑
Instructorii și elevii s-au strîns în fața aparatelor de zbor. După un scurt instructaj, avioanele își vor lua rînd pe rînd, zborul, purtînd pe înaltul cerului pe cutezătorii sportivi.

←
Încă un pas și elevul Rădulescu va fi în carlingă. După câteva clipe avionul se va avînta spre înalt. Elevul are de apărut un prestigiu; e fruntaș al școlii. De aceea își depune toată atenția și măiestria pentru efectuarea unui zbor cît mai corect.

Instructorul Gh. Zavate e zgîrcit cu laudele. După zbor, strînge „puil” în jur și arată pe îndelele metehnele fiecăruia. Atenția elevilor este justificată, deoarece de înlăturarea acestor metehne depinde formarea lor ca buni piloți.

CÎT ÎN FLORILE?

Încăperea în care intri, printr-o marchiză însoțită, unde cele două găini ale lui moș Alois Partely, pe nume Hansi și Grethe, ciugulesc câteva boabe de porumb, e o odaie îngustă cu un pat alb, un dulap înalt și o sobă rece, pe care se află reșoul și citava cutii pline cu hîrtii îngrijit tăiate în dreptunghiuri. Masa, care este în același timp un banc de tîmplărie, o etajeră de unelte pentru pictură și o expoziție de bronzuri de diverse dimensiuni, e așezată lângă ferestra.

Moș Alois Partely, pe care-l poți întîlni în timpul zilei în uzină, la strunguri, e un bătrîn înalt, cîrunt, puțin adus de spate, cu o figură supț, netedă, proaspăt bărbierită. Sprincenele stufoase umbresc ochii albaștri, iar mîinile lungi, odată subțiri, dar cu trecerea anilor îngroșate de muncă, netezesc concentrat o statueta căreia abia i-a terminat postamentul de lemn negru-lucios. Statueta înfățișează un turnător în momentul cînd acesta se pregătește să toarne oțelul din lingura pentru probă. Linile viguroase și precise, mișcarea prinsă în plină desfășurare, efortul exprimat prin întreg corpul, de la piciorul puțin îndoit din genunchi pînă la cele două cute din jurul gurii, reamintesc de la prima vedere figurile pe care le întîlnești în fiecare zi aici, în Reșița, pe platoul de la oțelărie.

— Cît țin florile? — întreabă deodată moș Partely, dînd glas unei tăceri prelungite de cercetare a figurilor. O zi, două, mai multe poate. Dar dacă, în locul florilor, dai omului o figură din astea... Uite — și o lăsa să cadă pe masă, sprijinînd-o totuși cu teama creatorului care-și pune opera la prima încercare — uite, nu se sparge! Poate să cadă! Ce să se spargă? E din hîrtie. Ziar lipit cu scrobeală, peste care, pe urmă, dai cu șerlac și bronz... La prima vedere, ochiul nu poate desluși adevărul. Numai cînd pui mîna și-i simți ușurimea, îți dai seama că-i hîrtie. Întîi, îți lut — este pe aici un anume fel de lut... faci figura, o torni apoi în ghips și o lași să se usuce. Se-ntărește ghipsul ca lingotiera! Pe urmă, presezi în forma de ghips hîrtia încă udă de scrobeală... Cînd se usucă, o fățuiești, dai cu șerlac, pe urmă... gata, seamănă cu bronzul adevărat.

Despre această artă, asemănătoare cu papiermaché-ul, cunoașteam cîte ceva, dar ascultam, totuși, cuminte ca o elevă. Lumina amurgului cădea pe figurinele de hîrtie, dîndu-le patina bronzului autentic. În mare fierbere, moș Alois cotrobăia după ceva. Întră apoi, ținînd în mînă, misterios și important, o lustră ușoară ca fulgul:

— Și asta ar fi frumoasă, nu-i așa? O pui în casă, e mai plăcută decît un glob de sticlă... Cite nu s-ar putea face? Eu,

cît m-am priceput, am făcut cîte ceva...

Începu să răscolească grăbit printr-un sertar, scoțînd la iveală adevărînte mai vechi (1948-1949) în care uzina consemna că diferitele propuneri de inovații ale strungarului Alois Partely au fost aprobate spre executare.

— Eu n-am învățat de la nimeni — continuă moșul, ca pentru sine. Acum douăzeci de ani — trăia încă tata — mi-a venit așa, o idee. L-am spus tatii că aș putea să fac din hîrtie o figurină ca bronzul de frumoasă. A rîs. Dar eu simțeam așa — și aici, moș Partely, care se exprimă mai greu romînește, pune mîna pe inimă — în mine simțeam că am să pot. Tata m-a privit cum lucram; două zile a stat pe lângă mine. Cînd i-am arătat prima figură strîmbă, urîtă, am plîns amîndoi de nereușită. Tata crezuse în mine... Pe urmă, încet, încet, am prins secretul meseriei. Ei, acum nu ar strica să am undeva, pe lângă o școală, cîteva elevi, să le arăt ce știu! Vă spun sincer că astăzi, cînd nu-mi lipsește altceva, nici că mi-aș dori mai mult. Aș ști că nu mi-am trăit degeaba viața. Am 62 de ani, dar meșteșugul nu vreau să moară cu mine. Dacă sînt mai mulți oameni care lucrează, sînt și mai multe idei...

★

Peste două zile, cînd i-am făcut din nou o vizită, „turnătorul” nu mai era pe masă. Undeva, piit sub un ziar, ca pentru surpriză, stătea, proaspăt lăcuit, un bust al lui Mozart.

— Turnătorul l-am dus la uzină — mi-a răspuns el, cînd m-am interesat de statueta. Cînd se dă rezultatul întrecerii, să-l primească un evidențiat. Că dacă-i dai flori, cît țin florile? Așa, asta-i o amintire.

★

Plecînd, m-am uitat încă o dată la casă. La intrare, stătea modelat în lut, autoportretul lui moș Alois, așa cum era cu 10-15 ani în urmă.

M-am uitat la bătrînul de azi, i-am strîns mîna și m-am gîndit la bucuria evidențiatului care va primi opera lui moș Partely, rod prețios al trudei unui artist modest, care va dura mai mult decît cele mai frumoase flori. Asta, pentru că statueta a fost lucrată cu dragostea care însușlește talentul.

Tita CHIPER

Una din figurinele lui moș Alois Partely.

—CONCURSUL DE PORTRATE FOTOGRAFICE ORGANIZAT DE REVISTA „FLACĂRA” ȘI CENTRUL DE PRODUCȚIE CINEMATOGRAFICĂ—

C H I M I E

INVĂȚIND DIN EXPERIENȚA ALTORA

Fotografia de portret în aer liber pune de multe ori probleme care — deși simple — sînt adeseori neglijate. Dintre acestea, trei sînt problemele care, în majoritatea cazurilor, micșorează cu mult valoarea fotografiilor:

1. așezarea persoanelor
2. lumina
3. fondul

Din aceste trei puncte de vedere, să analizăm fotografiile pe care le avem în față. În fotografia în care apare mulgătoarea și vițelul, mulgătoarea este surprinsă în timpul lucrului, în momentul în care face o mișcare ce îi este obișnuită. Din această cauză, ea apare naturală. În cealaltă fotografie, bust, se vede clar că ea „pozează”, știe că va fi fotografiată și apare nenaturală. Pentru a evita asemenea fotografii, se recomandă persoanelor neobișnuite cu aparatul să caute să surprindă acel moment în care modelul — în cursul unei discuții, al unei glume etc. — își revia mimica obișnuită și nu mai stă „ca la fotograf”. Sînt mult mai reușite fotografiile de portret care au aerul că au fost surprinse pe viu.

În ceea ce privește lumina, cu cît portretul este luat mai de aproape, cu atît cele mai mici greșeli devin mai evidente. De exemplu, la fotografia în care apare și vițelul, lumina pentru ansamblul fotografiei este bună: scoate bine în evidență figurile din prim plan, care apar luminoase, pe fondul mai întunecos. Chiar dacă lumina nu este ideală pentru obrazul mulgătoarei, ea totuși nu este supărătoare. Dimpotrivă, la planurile mai apropiate, cum este fotografia bust a mulgătoarei, umbra lungă și ascuțită a nasului, care cade peste colțul gurii, iese în evidență în mod supărător. Partea umbră a feței face ca întregul obraz să pară prea alungit și colțuros. Lumina care vine prea de sus face ca și ochii să pară mici și nesimetrice. Este de preferat ca, lucrînd primele portrete în aer liber, pînă se obișnuiește cu lumina, începătorul să le facă în locuri umbrite. Aici, va avea o foarte frumoasă iluminare difuză, care, la o expunere justă, modelează corect toate trăsăturile feței, păstrînd bine asemănarea celui portretizat.

În ceea ce privește fondul, aici lucrurile stau invers decît la lumină. Cu cît planul este mai general, cu atît fondul, ambianța, joacă un rol mai mare, și vice-

versa. Fondul ales pentru fotografia în care apar mulgătoarea și vițelul este bun. Există o justă îmbinare între fond și acțiune, una completînd-o pe cealaltă în mod armonios. Grajdul și pomii din fund completează și echilibrează bine întregul cadru ca formă, tonalitate și compoziție. În fotografia bust, lucrurile nu stau însă bine de loc. În primul rînd pentru că, din

cauza tonalității foarte apropiate, conturul capului se pierde în fond. În al doilea rînd, pentru că nu se distinge bine din ce este format fondul. Pînă să te dumirești că este frunziș, fondul rămîne o ghicitoare. Este bine ca pentru un portret-bust să se aleagă un fond liniștit, de o singură tonalitate sau cu treceri line de la un ton la altul. Tonalitatea fondului trebuie să fie astfel aleasă, încît să nu se confunde cu tonalitatea portretului; iar fotografii amator trebuie să mai caute să-și dea seama de felul în care culorile se transformă în tonuri de negru și cenușiu. Desigur că, dacă bustul mulgătoarei ar fi fost realizat în culori, negrul părului s-ar fi detașat foarte bine pe verdele frunzișului, însă în fotografia alb-negru, rezultatul a fost slab.

Din cele de mai sus, concluzia reiese clar: fotografia bust e slabă, cealaltă e o fotografie bună.

SFATURI PRACTICE

—La portret-bust, criteriul clarității fotografiei este întotdeauna claritatea ochilor persoanei fotografiate.

—Nu vă apropiați prea mult de model ca să obțineți „capete mari” cu aparatele obișnuite. Fotografiile luate prea de aproape deformează construcția feței. Fotografiati mai bine de la 1,20-1,50m și apoi măriți numai porțiunea din clișeu care vă interesează.

—Lăsați mai mult spațiu în cadru, în partea spre care privește modelul.

—Alegeți întotdeauna pentru portret-bust un fond liniștit, care să nu distragă privirile. În aer liber, cel mai bun fond este cerul.

Poșta concursului

Bujor Milea — Brăila. La ambele întrebări, răspunsul e afirmativ: desigur că sînt obligatorii două fotografii, iar formatul e pentru ambele 13 x 18 cm.

Ludovic Kovaci — Oravița. V-am trimis prin poșta toate lămuririle cerute.

I. Ehnberg — Bistrița. Concurșul acesta are o temă precisă: chipul tînarului nostru. Ca atare, nu poate fi vorba de a participa la concurs cu alt fel de fotografii decît cele ce sînt în conformitate cu condițiile publicate în revista noastră nr. 14 din 15 iulie a. c.

P. Constantinescu — Orașul Stalin. Sezisarea ce ne-ai făcut-o cu privire la filmele 6 x 9 este justă. La rîndul nostru, am sezisat Ministerul Comerțului Interior și ni s-a arătat că problema va fi rezolvată în scurt timp.

M. Terdic — Cluj-1. Prin „fotografie întreagă”, înțelegem o fotografie care, prin ancadramentul ei, a cuprins în întregime persoana fotografiată. Nu există format de negativ care să nu se poată preta la o asemenea fotografie. Evident că, dacă lucrăm cu un negativ de formă pătrată (aparat „Rolleiflex”, „Robot” ș.a.) o asemenea fotografie va cuprinde mai mult decît una obținută pe un film de format 0,24 x 0,36 cm.

2) Un participant poate, desigur, să concureze cu cîte lucrări dorește. Pentru a fi însă luate în considerație, toate trebuie să fie conforme cu condițiile concursului nostru.

3) Tema concursului fiind: tineretul patriei noastre, portretele ce nu au la bază această temă nu pot participa la concurs.

4) Grupurile de două persoane — exemplul pe care-l dați, cu mama și copilul — pot să participe la concurs numai dacă e vorba de oameni tineri (de exemplu: o tînară mamă).

În ce privește colaborarea dintre cercul dv. și revistă, redacția e dispusă să rețină spre publicare orice fotografie bună din punct de vedere artistic și tehnic, cu un conținut interesant pentru cititorii noștri, pe care ne-ați trimis-o. După publicare, ea va fi retribuită conform tarifelor în vigoare.

Stefan Kasza — Moscova. Desigur că puteți participa la concurs. Prezentarea unor figuri de studenți romîni aflați în U. R. S. S. sau a tinerilor noștri care în cadrul diferitelor delegații vizitează Țara Socialismului, iată subiecte ce prezintă un deosebit interes pentru noi. Așteptăm fotografiile dv. și ale tovarășilor dv.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	H	I	D	R	O	C	A	R	B	U	R	A
2	E			A	T	E	N	A		A		
3	M	A	G	N	E	T	I	S	M			
4	O	R	A		T	O	L	U	E	M		
5	G			A	L			N	I	C	H	E
6	L	E	G		S	A	N	E				
7	O	R	A	S	E		A	R	D	E	R	
8	B	A			U	N	T		E	I		N
9	L			A	R	S	E	N		N		
10	N	O	R	O				N	E	U	T	R
11	A	L	P	A				G	U	I	A	N

ORIZONTAL:

- 1) Combinație organică între carbon și hidrogen.
- 2) Epocă — Capitală europeană — Metaloid trivalent.
- 3) Insușire ce o au unele corpuri de a atrage fierul — Simbolul mazuiriului.
- 4) Măsură de timp — Hidrocarbură din seria benzenului, se întrebuințează ca materie primă în prepararea unor coloranți și a unor medicamente.
- 5) Metal alb-cenușiu — A da aspect strălucitor obiectelor metalice și a le proteja împotriva oxidării.
- 6) Unesc — Vehicul fără roate.
- 7) Centre populate — Carbonizare.
- 8) Bariu — Grăsime animală conținînd esteri ai glicerinei — Pronume — Nicu Mălin.
- 9) Metaloid toxic, cu miros caracteristic de usturoi — Vargă.
- 10) Punct cardinal — Component al nucleului atomic.
- 11) Combinație de metale — Țară în America de Sud împărțită între colonialiștii englezi, francezi și olandezi.

VERTICAL:

- 1) Substanță chimică componentă a singelui.
- 2) Este nedespărțit de broască — Sute sau chiar mii de ani — Sufix întrebuințat la formarea numelui combinațiilor organice cu oxidării.
- 3) Mineralele în general neutilizabile care însoțesc mineralele utile dintr-un minereu — Cultivi pămîntul.
- 4) Radu A. Nicolae — N-aude (fem.).
- 5) Fermentație acetică produsă de fermentul „mycoderma aceti” — Direcție.
- 6) Corp chimic ce ia naștere prin dehidrogenarea alcoolilor secundari — Față.
- 7) Substanță chimică întrebuințată la fabricarea materiilor colorante și la prepararea medicamentelor — Tăgăduiesc.
- 8) Mișcare de rotație — Pleacă trenul copiilor!
- 9) Munți în regiunea Craiova, bogată în termale.
- 10) Tub fără c — Neon — Ovație.
- 11) Tură alcoolică obținută fermentarea melasei de tîie de zahăr — Ochele mîner.
- 12) Metal ma de culoare roșatică răspîndi.

nea Craiova, bogată în termale. 10) Tub fără c — Neon — Ovație. 11) tură alcoolică obținută fermentarea melasei de tîie de zahăr — Ochele mîner. 12) Metal ma de culoare roșatică răspîndi.

ȘARADĂ

IN VATA
A enigmei primă parte
E o plantă, doar, textilă
Despre-a doua, scrie-n
Cum că este hidrofilă.
Și a treia, mai departe,
La șah este o figură.
Iară totul, laolaltă,
E' sentință chibzuită,
De o gîndire matură.

METAGRAFI

Cu J compune melodii,
Cu B e vînt de miazăzi
Cu H mereu ne-nveselii
Cu N ia Ibsen o găsim.

DEZLEGAREA JOCUL „23 AUGUST” APĂRI ÎN Nr. TRECUT

ORIZONTAL:

- 1) Plan — C — Apăra.
- 2) Bucurie.
- 3) Pn — Bucure.
- 4) Miner — T — Un.
- 5) — U.R.S.S. — Ist.
- 6) Clari —
- 7) Ști — Iro — Zt — E.
- 8) — Istoric.
- 9) Avere — M
- 10) Rază — Norod — R.
- 11) — Graz — Puri.
- 12) A — Soc

VERTICAL:

- 1) Popor — Soartă.
- 2) L
- 3) Activăm.
- 4) N — Bi — A — Militez
- 5) nuri — E — Rc.
- 6) Cucer
- 7) Curs — Osmoză.
- 8) — St — Ter — L.
- 9) Preț — topi.
- 10) Ais — Inodus.
- 11) — Id — Rm.
- 12) A — Intrec

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Postală 7
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni: 9 lei
6 luni: 18 lei
un an: 36 lei